

xxij

Reprehensio virginis confortiū matris sue deus
cancis lxi

Rephensio & instructio virginis lapse. lxii

De custodia vidualis castitatis lxiii

Iterum de eodem lxiv

De bono vsu diuitiarū exemplo nebridiij. lxv

De institutōne vidue lxvi

Iterum de eodem lxvii

De morte amici & institutōne monachi lxviii

De laude sancte marcelle vidue lxix

De solatōne fidelium sup morte amicorū lxx

Iterum de eodem lxxi

De vita neopaciani militis lxxii

De laude vrginitatis i opatōe nuptiarū lxxiii

De fugienda amoze mulierum & peruersitate iouiniani lxxiiii

Qz p abstinentiā carnis libido frenāda sit. lxxv

Assertio ppetue vrginitatis beate marie. lxxvi

Subfannatio vigilantij lxxvii

De bonis pauperibz sustentandis & tumultibz fugiendis lxxviii

Inuectio hieronimi contra emulos & detractores suos lxxix

Iterum de eodem lxxx

Adhuc de eodem lxxxi

De studio sanctarū scripturarū lxxxii

De imperfecta hui? vite imperfectōe lxxxiii

De imperfecta penitentiā lxxxiiii

De laude sanctarū mulierū bleulle & aselle. lxxxv

De amoze scripture & fuga seculi lxxxvi

De significatōe munez custochij et macelle lxxxvii

De sancto firmino ambianensi epō lxxxviii

De sanctis eiusdem vrbis episcopis honorato & saluo xc

De inuentōne & translatōne corporis sancti firmi xci

De quibusdā gestis pape damasi & hieronimi xcii

De actibz monachi captiui xciii

De obitu sancti basilij & fide aphilogij xciiii

De psecutōne iustine imperatricis ariane in ambrosium xcvi

De sinodo constant inopolitana & pcelliano heresarcha xcvi

De quibusdā miraculis sancti ambrosij xcvi

Anno primo gratiani qui fuit ab incarnatione dñi .ccc.lxxx. incipit sigibertus regnoz otemporalitate describere in prima linea ponens regnuz romanoz in scda pfarū in tertia francoz in quarta angloz in quinta wanda loz in sexta logobardoz in septima wisigothoz in octaua ostrogothoz in nona hunoz. Primo quoqz eoz oim originē describit. & nos etiā eoz originē hic breuē exequemur. Singulorū quoqz lineas a principio vsqz ad finē sigillatim & succincte pstringentes. excepto tantū regno romanoz cui? originē & lineam iā superius integre posuimus. de quo regno hoc solū hic tangit sigibertus qd iuxta danielis interpretatōne de quarto regno sicut ferzū dñiuit & domat & cōterit oia. sic ab origine sui tutuerit domuerit & struerit pene omnia mūdi regna. Nouissimo vero tpe & regnū

illud qd in tibijs suis ferreis diuissime & firmissime sine aliqua lassitudine steterat. tandem ferro sue fortitudinis o mixto cū testa humane imbecillitatis ex alto dñationis sue gradu cū fragore terribili labare cepit. hoc regnuz primi pfe impulerūt. qui semp cū romano pene ex equo se habuerunt. modo vero vacillante reipublice statu. eos vltro impetere nō timuerūt. & insup eos suis finibus mutulare potuerūt. quādo iuliano apostata ceso. & exercitu miserabiliter subiugato. nimis fortunati sūt facti ex eoz infortunio. Ita regnum illud qd tanto tpe omnes pene mūdi gentes. pde & dñationi habuit. modo dei omnipotētia miscēte ei duplū in poculo quo ceteris miscuit. cūctis pene gentibz pde & ludibzio patuit. & qui olim cū alijs gentibz p sola gloriā certabāt. modo salutē sui vix satis osulere poterāt. nā quecūqz gētes aut minuēde domo multitudinis causa. aut amore exercende sue feritatis a patria sua exulabant. romanū imperiū m laceffabāt. & de eius latissimo corpore velut pres quasō sibi excidebāt & in eis sibi regnādi locum statuebāt. **II. De regno pfarum.**

Item sigibertus
Porro regni pfarum originē altius repetē modo nō videt vtile. qz que hui? regni fuerit antiquitas. quāta & q potēs hui? antiquitatis nobilitas. satis recolet lector p antiquoz historiis. Hoc tantū notabo. qz sepe victoria abusi de romanis. Nūc autē recēt ceso iuliano. & exercitu romanoz pfugato & finibus suis romano imperio mutilato. & sic p suo libitu pacis federe in .xxix. ānos oposito felicitatez suā nō temperanter ferebāt. & sapore rege eoz in solentius agente christianis & romanis omnimodis infestierant. Hic sapor qui diu iam ante imperat ab anno pmo gratiani imperauit ānis .xxviii. post hūc sidigerdis .xxxiij. Gauraranes filius eius .xxviii. Post hūc cluades ānis .xlj. Rabades .xviij. Cosroze .xxxvii. hormisda .xvii. Hunc filij eius cosroze occidit & reguit .xxxviii. ānis hūc quoqz filij eius siroif pemit & āno .i. regnauit. Post hūc hormisda āno .i. Tūc saraceni qui acten? fuerūt sub pfarū regno eos bello victos versa uice sub suo redegerūt dominio. scz āno heradij .xx. scdm cronica ex tūc ergo p regno pfarū titulatē regnū saracenoꝝ. quoz amiras scz muhāmad mortuo ebubeber principat? est ānis .iii. Post quē haumar .xii. Quē pfa quibz se velle adorare simulās infixo in vtre ei? gladio pemit eū. Cui substitutus hocmen principat? est ānis .x. hoc quoqz pempto muhāmas ex amireo amiras factus principat? ānis .xxv. Post quē gizith filius ei? ānis .iii. Marhuan .i. abdala hadimelech .xxii. Vlio .vii. zuleunē .iii. haumar .ii. gizid .iii. huic iude? quidā maleficus pmitēs eū .xl. ānis principaturū suat ut in toto regno suo dei sanctorūqz ymagines deponi edicēt. Qui spe diu regnādi seduct? edictū qdēz pponit. ipse tamē mox obiit. Post quē eluelio pncipat? saracenis ānis .xx. gizid .i. Murabā .viij. Quo pempto muhāmad v habdallas .xix. madi .ix. moyses .ii. Aaron frat ei? .xii. muhāmad .v. Qui fratre suo habdalle ogressus & ab eo supatus eū sibi conregnare inuitus passus est. & hoc bello regnum saracenoꝝ per aliquot annos discissum est. ibiqz deficit ei? historia scz sub āno dñi .dcccxxi. p? ānos .dc. xvi. **III. De origine regni francoꝝ**

Riginem aut regni francoꝝ hanc esse notācēm? ex relatu fideli maiorū. Post illū

famosū & cūctis seculis et gentib? notū. troiane ciuitatis excidiū. victozib? grecis cedentes reliq̄e troianoz. ps eoz cū enea ad fundandū romanum imperiū. ad ytalīā prexit ps vna scz. xij. milia duce antenore. in finitimas p̄anonie ptes. sec? meotidas paludes puenit. ibiqz ciuitatē edificauerūt quā ob sui memoriā sicambiā vocauerūt. in qua multis ānis habitauerūt. et in magnā gentē coaluerūt. & crebris incurtib? romanū solū incessentes vsqz ad gallias ferocitatis sue vestigia dilarauerūt. hos adeo romanis infestos cōstans cesar fili? magni constantini bello oppzessit. & tandē romano imperio subiectos aliquatūlū a sua ferocitate mansuescenti coegit. Post aliquot annos rebellantibus alais oera valentinianū imperatorē. cū eos nō posset imperator debellare penitus. eo q̄ eos intransibiles meotide paludes tutarent. pposuit valentinianus. q̄ si qua gens has paludes intrare. & rebelles alanos posset oterere. x. ānis eos a tributis liberos redderet. hac pactōe troiani illecti. & fortitudine & prudenciā confisi. duce priamo meotidas paludes romanis inuias ingressi. alanoz gentem exterminauerūt. & ita valentiniano satistecerunt. valentinian? eoz virtute delectat. eos qui pius vocati erāt troiani. deīde āchenozide. Post etiā sicābzos francos accita lingua appellauit. qd̄ in latīna lingua interpretat̄ feroces. Alij dicūt francos denotatos a quodā eoz rege francone. Sz vnde cūqz denotati sunt quantuz altius colligere potuerūt historiographi. p̄amus ille regnabat super eos tpe valentiniani. nō. vtiqz priam? ille magnus rex troye. sed ali? qui ab hectore illi? filio. p francōnē filiū hectoris. in cronica frācoz legi? descēdisse. De his aut̄ pleni? require superius.

III. De cathologo regū in frācis.

Prīmo igit̄ anno gratiani & valentiniani imperator. qui fuit ab incarnatione dñi. ccc. lxxi. Prim? regnauit sup frācos p̄amus ānis. v. Secundus fili? eius marcomirus annis xxxiiij. Tercius pharamūdos. xi. Quart? clodius fili? eius rex crimitus. xviii. Quintus merouenus. x. Sextus hilderic? ānis. xxvi. Septim? clodone? xxx. hic a sancto remigio baptizat. Octau? lotharius. l. Non? chilpicus. xxiii. Decimus lotharius xliij. Vndecim? dagobertus. xliiij. Duodecimus clodone? xvii. Tredecim? lothari? .iiii. Decim? q̄rtus theodricus frater eius in regnū sublimatur sed a francis repudiatus tonsorā. & parisijs in cenobio sancti dyonisi? relegat̄ & regnauit. Decimusquītus hildericus frater eius ānis. xii. Decimus sextus theodricus in regnū restitutus annis xliiij. Decimus septimus clodoneus. iiii. Decimus octau? hildobert? .xviii. Decimus non? clodone? .iiii. Vicesimus lothari? .ii. Vicesimus primus chilpicus. v. Vicesimus secundus theodricus. xv. Vicesimus terci? hildericus. ix. hic in monachū tonsorā Pipin? aut̄ princeps auctoritate apostolica & frācoz electōe in regē vngit. & p̄secrat a sancto bonifacio magūcie ep̄o. a stephano quoqz papa. eius generatio p filios suos karlomannū & karoluz in hereditatez regalis successionis benedicē. & oīs alienigena ab eius inuasiōe apostolico anathemate interdicē. hic ergo. xxiiii. regnauit ānis. xviii. Vicesimusquītus karolus fili? ei? q̄ dicit̄ magn? ānis. xlii. quoz. xxxiiii. tātuz sup frācos optito regno cū karlomāno fratre suo. Deīde romanū ab imperatore cōstantinopolitano desciscētes. karo

lo regi impatorias laudes acclamat. eūqz p manū leonis pape coronant. & augustuz appellant. & ex tūc impauit romanis simul & frācis ānis. xlii. Deīde ludouicus fili? ei? .xxvii. Deīde lotharius fili? ludouici vsurpat sibi imperium. sed fratrib? eius hoc grauiē accipientib?. & cōtra eū in surgentib?. .iiii. āno imperij ei? ouenerūt. & pacificati sūt diuiso imperio. regnauitqz ludouicus i gmania. karol? i frācia ānis. xxiiii. & is fuit. xxviii. Vicesimus non? ludouicus balbus. ii. Tricesimus ludouicus & karlomānus fratres. v. Tricesimus prim? karolus imperator a francis in auxiliū sibi cōtra incurū normannoꝝ inuitatus regnauit in frācia ānis. v. Tricesimus secund? odo fili? roberti ducis. ix. Tricesimus terci? karo? filius ludouici balbi. xvii. qui exul & martir mortu? est. Tricesimus quārtus Rodulph? ānis. ii. Tricesimus quītus ludouicus. xxvii. Tricesimus sextus lothari? .xxxi. Tricesimus septim? ludouicus fili? ei? āno. i. quo mortuo frācis regnū trāsfere volentib?. ad karolum ducē fratē lothari? regis. dū ille rē ad philiū differt. regnū vsurpat hugo. qui dicit̄ est caper marescallus frācie. filius hugonis magni ex havi de sorore p̄mi othonis impatoris. sicqz defecerūt reges de stirpe karoli. āno dñi. dccc. lxxxvii. Regnauit ergo. xxxviii. hugo caper ānis. ix. Tricesimus non? robertus fili? ei? .xxviii. Post quē. xli. henricus fili? eius. xxx. Post quē. xli. philippus fili? eius. Post quē. xlii. ludouicus grossus fili? eius. xxxviii. Hui? fili? philippus nup in regē in unctus adhuc puer. dū in ciuitate p̄sius equo uehebat iuxta ecclesiā sancti gerualij. porc? equi pedibus se forte submittēs. e. iū sup ip̄m p̄cipitem cecidit. & de ei? subita ac miserāda morte. francis luctū induxit. Regnauitqz. xliiij. ludouicus eius dem ludouici fili? ānis. xl. Post hūc. xliiij. fili? ei? philippus. xliiij. Xlv. fili? ei? ludouicus. iiii. Xlvi. fili? eius ludouicus qui adhuc regnat.

V. De bruto rege a quo britānia dicta ē.

Arrat antiquoz britannoꝝ historia q̄ ascanius enee troiani fili? . de filio suo filio nepotē habuit noīe brūtū. hic matrē suā nascendo. patrē uero in venando casu interfecit. Cui? p̄cidij causa tam eū exosum parentibus suis reddidit. ut de ytalīā pulsus in greciā fugēt ubi exul cū esset tāta cepit p̄bitate pollere. ut cōfluentib? ad eū troianis. qui ibi captiui habebantur. ducatū eoz sortiret. Quoz fretus multitudīe & animatus p̄silio. petijt a p̄ozaso rege grecoz libertatē eūdi ad alias nationes. Rex aut̄ irap̄motus bello eos oterere voluit. sed nequāqz potuit. Nam victoria bruto adeo p̄spera puenit. ut plurimos de exercitu regis p̄imeret. ip̄mqz ex improuiso caperet. Regi aut̄ mortē minatus. nisi rogatis ānueret. exegit aut̄ ab eo filiā suam in dūgiū auri & argenti copīā multā. naues frumentū ceteraqz marimo itineri necessaria. Quēsitis igit̄ ex regis imperio pl usqz trecentis nauib? & omni genere faris oneratis. troianis auro & argento plurimo ditatis. brutus filiā regis accepit. et salutato rege equoz eū iter aggressus est. Trāsiunt aut̄ affricam & mauritaniā. uenerūtqz ad litora tirzeni maris. ubi q̄ttuoz generatōnes gentis sue exules inuenerūt cū duce eoz corīneo. Quib? secum assūptis. direxerūt iter ad fines aquitanie. ibi cis exortū est cū gallis grauissimū p̄liū. quib? eo tpe. x. reges p̄sidebāt. in quo p̄gressu apparuit

miranda fortitudo corineus ducia. qui tam valide percussit ofalem unū in sumo capite. ut eū dissecaret in duas pres toto corpore diuiso. Ne pos autem bruti turnus. & ipse fortissimū miles qui solo gladio suo. oc. viros ibi gemit. hostiū gladijs occisus est. deicitq; nomen turoni ciuitati. qz in loco illo sepultus fuit. Finito illo certamine. vbi ex utraq; pte muli sūt interfecti. brutus cu; suis ad naues rediit. ceptūq; iter aggressus. tandē ad insulā de stmarā puenit. Erat autē nomen illius insule albion & a solis gigantib; inhabit. baē. cū quib; cer. amē p sepe habuerūt. brut; vero de suo nomine insulā appellauit britāniā. hoies q; suos britones uel britānos. Dux autē corineus terzā q; sorti sue cesserat corineā vocauit. que modo cornubia. uel a cornu britānie. uel p corruptionē p̄dicti nois appellat.

.VI. De successorib; bruti & qualic; saxonēs angliam obtinuerūt.

Porro ex actis. xlii. ānis ex quo insulam ingressi sunt. mortuus est brutus relictis trib; filijs regni sui hereditib;. Qui sepulcro patre distribuerūt inter se regnū patris singuli ptem suā de noie p̄prio appellantes. Primus cui nomen erat loerinus. mediā ptem insule possedit. q; postmodū leogna est appellata. Scōs qui cāber dicebat. accepit ptem illaz que cambria dicta est & modo gualia vocat. Terc; cui nomen albana. Etus. possedit terzā q; nūc scotia dicit. ei; nomē indidit de noie suo albaniā. Regnauit autē loerim; x. ānis & mortuus est. Et ita usq; ad iuliū cesarē britāni libera dignitate regnauerūt. sub cui; ipe rio romanis tributarij facti sūt. Porro tpe marci anthonij veri instācia lucij britāniar; regis. p legatos eleuchetij pape. misteria xpianitatis susceperūt. in qua aliqui eoz ubiq; ad martirij coronā p̄uecti sūt. Orta em̄ p̄secutōe sub dyocleciano cesare. licet fides in plurib; defecerit. in alijs tamē frangi nec morte potuit. Sed postq; maxim; tyrānus insulā britānie militū p̄sidio euacuauit. & irruerūt p̄cti. ceteraq; barbare nationes cū eis. populūq; imbellem & terzā totā. cede & p̄da vastare ceperūt. Accessit huic malo & aliud. q; rex ver tigrin; ad tutamen sui hostiūq; expugnationē. in uenit gentē saxonū ad huc paganor;. Nā cū ali quā diu strēnue ac fortiter eos curati fuissent. do minādi cupiditate illecti. dignitates ciuū a rege petierūt. ut & nō iaz opē ferre ciuib; sed potius tyrānidem exercere in eos liberi; possent. Qd; bri tānij p̄cauentes expulerūt eos. sed illi repulsi m̄tiplicius redierūt pacēq; simulātes pene vniuersos principes eoz fraudulent; occiderūt. p̄ualētes igitē ad epus. ciuitates & castella occupauerunt. donec surgeret rex aurelij ambrosij. qui eoz duce; infecit. ciuitates eis abstulit. & reliquias eoz effugauit. Post quē surxit uterpendragon aurelij frater. qui genuit artuz regē inuictū atq; magnificū. Post hos sex reges de gente eoz regnauerūt. & tūc p̄ualentib; anglis auxiliō africanorū aliazq; gentiū. britones monarchiā insule & dyadema regni amiserunt. & alij quidē in m̄more britāniar; vbi eoz & gen; & nomen p̄manet. alij vō in gualiā transfugerūt. denuo cū redirent regnū obtinuerūt. Sed nō multo post vrgente eos diuina ultione. p̄ famem & mortalitatē. insulaz alienigenis gētib; inuadendā reliquerūt. & ab illo tpe saxonēs. i. angli anglā de nomine eoz nūcupata; sub dominio suo tenuerūt.

.VII. De cathologo regni britānie.

Primo igitē āno gratiani. & deinceps. regnauit apud britānos maximus annis. xxxii. Ex tunc britānorū vires nimis hostiū irruptionib; attenuati sūt. & qz a romaīs vndiq; bello laborantib; nichil subitū habē poterant. subtrahūt se ab eoz dñatione. Inito autē p̄silio dixerūt londonensem archiep̄m ad regē m̄moris britānie aduenire ut eis succurrēt. Ac ille tradidit eis fratrem suū cōstantinū. cū armata militū manu. Sicq; cōstantin; erect; est in regē regnauitq; x. ānis habuit autē tres filios cōstantem q; monach; fact; est. aureliū ambrosiū. & vterpendragon. Itaq; post alios. xlii. annos ponūt q; dam anglos venisse in britāniā. sc; āno. dcc. xlvii. & ambrosiū aurelium hinc regnare cepisse. Sed verū videēt eos multo ante venisse q; regnaret. Deniq; post ānos. xlv. ab āno p̄notato ponūt initū regni angloz. Nā in hac re multū dissonant historie. Itaq; britāni non valentes ampli; ferre virtutē angloz. ut victi cesserent in ius & nomen eoz. & prim; de gente angloz cili & sedus celim alter alteri mortuo succedēdo regnauerūt apud eos p̄ ānos. lxx. Post hos tercius regnauit edilbertus ānis. lv. Post hūc calobald; filij eius. xxim. cui; filij carulbert; āno dñi. dcl. regnauit ānis xxv. hic in anglia p̄m; ydola destruxit. & fidē xp̄i dilatauit. post hūc filij eius. egbertus ānis. viii. Post hūc frater ei; lother. xi. edith. ij. Quo mortuo externi gentiū reges regnū anglie discindūt ānis. m. Post wyrec filij egberti anglos ab illoz oppressionē liberat. & sup eoz regnat ānis. xxxvi post hūc filij ei; edilbertus ānis. vii. sc; vq; ad annū dñi. dcc. xxxv. Ab hinc autē regnū angloz a notare suspēdeo. qz maior; historias q; sequar nō habeo.

.VIII. De origine regni

Wandalū quoq; de sictia wandaloz. oriūdi. a gothis victi alienas terras inuadere ceperūt. q; suas retinere nō potuerūt. hos circa danubiū omozātes rursuz. post multū tpus giberith gothoz rex bello victos inde exturbauit. & ad hoc perpulit ut quas quoquo mō habere videbant relictis sedib; romano imperio se subderēt. a cōstantino magno locū habitādū sibi dari supplicite peterēt. Qd; & impetrauerūt & p̄nonias ab eo sibi delegatas. p. lx. ānos pacifice inhabitauerūt. Vnde anno archadij. xii. & honozij euocati. instinctu stiliconis rebellionē oera republicam meditantis. infuderūt se p gallias iūctis secū alanis. easq; aliq; diu miserrime dilacerauerūt. Et inde eos expellebat gothi nō quidē p̄spiciētes galliaruz quieti. sed vacue faciētes patriam sue rapacitati. wādali hispanias aggressi. nūc hispanias nūc gallias multo tēpoze depopulati sūt. Sz nec ibi a gothis tuti esse potuerunt. q; qz gothi nimis ytalīā inquietabāt. Honozij deliberato cum suis p̄silio. hispanias & gallias quas sibi a wandalis & alijs gentib; p̄reptas dolebat. gothis rata p̄firmatione donauit. Cū ergo gothi a finib; sibi deputatis wādalos aliosq; hostes effugare maturarēt & wandalū vndiq; conclusi. timore gothoz estuarent. populi peccatis faciētib; inopia & grata occurat eis felicitatis oportunitas. Nā mē bonofaciū & echiū romanos duces. per inuidiam orta simultate. bonofaci; fact; inferior. cu; dolo rez sue iniurie nollet vlcisci nisi damno & periculo reipublice ad hispanias transiuit & wandalos

ad occupandam libiam & affricam inuicauit. Quo
cū puolassent. ibi regnū suū multo tpe p̄firmauer
rūt & diuina & humana sine aliquo respectu hu
manitatis uel diuinitatis perturbauerunt.

.IX. De cathologo regū wandaloz.

Primo igit̄ āno gratiani & deiceps regna
uit sup̄ eos modigisilus ānis. xxx. Post
hūc fili⁹ eius gūderic⁹ in hispanijs ānis
xvi. hic capta hispali cū impie elatus. man⁹ in ec
clesiā ip̄i⁹ ciuitatis extendisset. mox dei iudicio a
demone correptus interiit. Cui gēsericus frater
in regno succedēs. regnauit ānis. xlviii. hic ut fer
tur de fide catholica marianā sectā apostatauit.
hic successione regnādi inter filios suos ordinata
ut fratri morienti frater sup̄stes. sine p̄uocueria
filiōz succederet moriē. Cui succedēs honoricus
fili⁹ ei⁹ regnauit ānis. viii. Hic in ecclesiā dei gra
uiter efferaus. tandē iudicio dei p̄cussus. scatenf
vermib⁹ miserabilē expirauit. Post quē guncha
mūdus. ix. ānis regnauit. Post quē trasamūdus
frater ei⁹. xxvi. Hic hildericū filiū suū ex eudoxia
filia valentiniani impatoris a gēserico captiuata
astrigūt sacramēto. ne catholicis i regno suo p̄su
leret. Qui patre mortuo anteq̄ regnū susciperet.
omnes catholicos ab exilijs iussit reuocari. & epi
scopis ecclesias reformari. sicq; suscepto regno
regnauit ānis. viii. euolutis. lxxiiii. annis. ex quo
gēseric⁹ auus ei⁹ statū ei⁹ in affrica p̄phanauit.
hūc gilemer perimēs ānis. v. post eū regnauit.
Qui tāte crudelitatis fuit ut nec parētib⁹ p̄ceret
Tandē h̄isari⁹ patrici⁹ a iustimiano impatore ex
iussu dei ad affricā liberandā de manu wandaloz
missus. noctu cū plaustris rusticoz vrbē int̄ roe
untib⁹ ingressus carthaginē cepit. pecunias infi
nitas recepit. gilimerē ex fuga ad deditionē redu
ctū impatori cōstantinopolim duxit. Sic wadalo
rum regnū destructū est. Sic tandē illa wadalia
rabies cū ip̄o nomine funditus extincta est.

.X. De regno winiloz siue lōgobaroz.

Winiloz qui postea patria lingua lōgobar
di a longis barbīs vocati sūt. certā q̄dez
origiē legim⁹. sed certū originis eozum
tēpus nō inuenim⁹. Nā reges regnasse sup̄ eos le
gimus. quoz etiā noīa didicimus. sed ānos regni
eoz p̄ tēpora distinctos nō inuenim⁹. Hi in scan
diuania scithie insula degētes. cū ita multiplicati
essent. ut eos terra sua capere non posset. egressio
ne terciē p̄tis minuere multitudinēz p̄siliū habue
rūt. & qui nā exire deberēt missa sorte quesierunt
Ergo terciā p̄s winiloz p̄t eos missa sorte eleger
rat. ducibus agion & ybor. de scandiuania insula
egressi. de loco in locū ibāt incerti & vagabundi
& a multis bellis sepe impetū vinlic. q; p̄ anima
res erat illis. salutē & libertatē suā defendebant.
Pozro agion & ybor mortuis. regnauit p̄m⁹ sup̄
eos agelmūdus. xxxiii. ānis. Qui dū ageret se iu
sto securi⁹ a bulgaribus cū multis suoz est extin
ctus. lamissio regnauit secūd⁹ sic dict⁹. eo q; a la
ma. id est. uozagine fuit extract⁹. lechu terci⁹ il
deoch. iiii. zc. **Actoz. Hoz & ceteroz q; sequū
tur lineā & numez ānoz regni. req̄re infra li. xx.
capitulo. cxiii. scz sub ep̄ib⁹ zenonis impatoris. ex
illo em̄ loco incipit sigibertus lineā eoz p̄sequi.**

.XI. De origie regni gothoz. Sigibrus

AD gothoz qui apud antiquos gethe di
cti sūt. & postea diuisi duo ex se regna
id est ostrogothoz & wisigothoz fecerunt.

rūt. talē origiē fuisse agnouimus ex historijs ior
danis. Isti scandiuanā scithie insulā p̄mo icoluef
Cui⁹ possessione nō p̄tenti cū rege eoz herich in
de exierunt. & vicinas scithie insulas & terras pa
grates. vicinas gentes bellis lacessēbāt. & tenore
noīs sui finitimas gētes sibi subigebant. Post sub
ilemere q̄nto rege suo. ad ulteriora scithie p̄gres
si. ad citeriores vsq; ripas danubij. terras r̄acie
dacieq; diu lōge lateq; sūt puagati. ibi p̄ m̄lta tē
pora. imo per multa secula in gentē magnā coalu
erūt. & multas gentes victorijs suis applicantes
nomen & fortitudinē suā amplificauerūt. virib⁹
in gentē magnā coaluerūt. & multas gentes inge
nio callentes. philosophic quoq; studijs eruditū
natiūā barbariā exuentes. humanitate & honesta
te alijs barbaricis gētib⁹ p̄minebāt. Tēpore autē
decij impatoris trāsito danubio. cū guina rege
suo grauiē incubabāt romano impio. qui a decio
impetiti bello exercitu romano p̄ trito ip̄m decij
pemerūt. cū filio decio. hac felicitate elati & sepe
postea i agressu romanis ducib⁹ supiores effecti
toti vbi romano erāt terrozi. Isti adhuc trāsdanu
biū ostituti. tēpore valētis impatoris. ceperunt
ciuili bello inter se collidi. ac alaricus dux vnus
p̄tis cū p̄ualuisset frigiterno duci alterius p̄tis fri
giter⁹ a valēte auxiliū petiē. xp̄ianuz se fieri pro
mittit. valens auxiliū mittit. eozq; in sectaz arzia
noz arzian⁹ ip̄e induci fecit.

.XII. De diuisione eoz in duo regna wisigothoz & ostro

ANno. xlii. valētis. hūni q; gothoz.
etiā ip̄i in scithia pote nter debachabāt
atq; ferociter nacti oportunitatē ex inte
stina gothoz similitate fines eoz ex improviso in
uadūt. eozq; bello mitos aut sibi subiugāt. aut ca
ptiuitate exercuāt. aut patriā elimmant. Ita go
thi qui multas gētes subdid. rāt suo seruitio. hu
noz subdunt dominio & nimis eozū potentia ad
augent. dū omnes qui gothis seruibāt. p̄ gothos
hunoz parent p̄ncipatū taliter hūni etiā omni
pene scithia p̄ncipatū & fortitudinē cunctis p̄mi
nebāt. Gothi inici p̄tē se danubio trāsito ingesse
rūt s̄mib⁹ romani imperij & a valente petierunt
terzā ad inhabitandū sibi dari. Qua re impetrata
cū aliq̄dū se p̄tinuissent. ab omni armoz insolentia
tandē romanoz auaricia coacti. & rei familia
ris inopia in ip̄o imperij sui sinu gūia p̄cauerūt
p̄lia. Quib⁹ valēs impator occurēs bello. vict⁹
ab eis. & igni crematus. iusto dei iudicio republi
ce nimia itulit incōmoditatē. hostib⁹ vō auxit cla
tionē. Hi ergo gothi q; romano imperio incubabāt
wisigothos. i. se occidentales gothos noīabāt. &
p̄ multos ānos occidentales romanozū fines. vsq;
ad ip̄as vlciores hispanias infestabāt. vbi etiam
postmodū in regnoz coaluerūt. Pozro gothi q; in
patrio solo transoanubiū. sub hunoz dominio re
manere passī sūt. regulos quidē sue gentis habue
rūt & se ostrogothos. i. orientales gothos appel
lauerūt. qui & ip̄i postea p̄ theodorici regē suū
a zenone impatore. ytalie regnū dominio accep
tum. per multos annos tenuerūt. Ita gothi quasi
duob⁹ capitīs sui coznib⁹. orientē & occidentem
ventilantes acerzime. duo ex se regna creauerūt.
scz wisigothoz in hispania. & ostrogothozum in
yitalia.

.XIII. De cathologo regni wisigo

Istē a p̄mo anno gratiani gothozum.
& deiceps regnauit sup̄ wisigothos frij
giter⁹ ānis. iiii. Post hūc athanaricus

āno vno. qui p̄federatus theodosio & ab eo p̄stan
 emopolim inuitat. mox xv die quo venerat ibi
 obiit. Ex tūc igit̄ wisigothi sine rege sub theodo
 sio impatore fuerūt ānis. xiiij. Post hoc wisigothi
 rupto cū romanis federe alaricū sup se regē cre
 ant. qui regnavit ānis. xv. Post hūc athanulph²
 iij. quo a suis pempto sigentus āno vno. Eo itidē
 a wisigothis pempto. regnavit in icillia ānis. xii.
 Post hūc theoderic². xim. Post quē thurismoo²
 fili² eius. iij. Eo a fratrib² suis friderico & theo
 derico iugulat². theodericus frat̄ ei² in regnuz ei
 succedēs regnavit ānis. xiiij. Sed & hic a fratrib²
 suis iugulato heoricus regnavit ānis. xix. Post
 hūc filius ei² alaricus. xxi. Hūc tandē clodoneus
 rex francie. signis diuini auxiliij animatus in bello
 p̄grediē. eoq; pempto quidq; galliarū wisigothi
 possidebāt. ad pres frācoz trāstulit. Amalricus
 aut̄ fugiens in hispaniā. xvi. ānis ibidē regnavit
 Cūq; clotildez vxorē suā indigne tractaret. eoq;
 arziāne secte secum inferuire vellet. a childeberto
 fratre clotildis in hispania pemptus est. regna
 uitq; cheuda post eū ānis. xvii. Quo a suis pem
 pto thedegisilus ānis. ij. Eo quoq; inter ouiuādū
 a suis pempto azilam ānis. ix. Qui cū insolent̄ in
 suos ageret. achaganild² auxiliantib² sibi romanis
 eo pempto regnavit ānis. xxii. Quo mortuo lewi
 gildus cuz fratre suo lenna. & post solus regnat
 ānis. xlvi. Post hūc recharodus fili² eius. xv. be
 thericus. vii. sycebod². xxix. siutilara. ii. Quo ob
 crudelitātē suā a wisigothis reprobatō. filenādis
 xx. chintilan. xvi. tholgan fili² ei² adhuc puer. iiii.
 Quo p̄pter puericie leuitatē reprobatō & in cle
 nicū tonsorato. chintasine². xvii. Post hūc filius
 ei² flauius cui ānotanē āni. xix. Tandem saraceni
 ex affrica in hispaniā trāstretant eāq; sibi v̄dicāc
 Ita regnū wisigothoz & sucoz destructū est &
 redactū sub saracenis. ānis plus minus. ccc. xli.
 euolutis. ex quo ex scithia expulsū sūt ab hunis ex
 quo v̄o cedentib² vandalis. & deuictis suenis ce
 perūt regnare in hispanijs ānis circit̄. cc. lvi. euo
 lutis. Regnū vero terciē ptis hispaniaz. qd̄ dicē
 gallicienhū qd̄ nec tūc wisigothi. nec postea sara
 ceni potuerūt subigere adhuc viget incolūe &
 deo p̄tegente fide manet inexpugnabile. fimitum
 est aut̄ regnū p̄fatū āno dñi. dcc. xx.

XIII. De cathologo regū ostrogothoz.
 Oro apud ostrogothos regnavit wimi
 tarius ab āno primo gratiani. & deicepl
 ānis sex. quē balamber rex hunoz in bello
 pemit. & post eum regnavit hunimūdus ānis. ii.
 hozismud. ii. Post quem ostrogothi sine rege fue
 rūt ānis. xl. post hoc walamer regnū suscipiēs re
 gnauit ānis. xxxi. Quo in bello pempto. theude
 mer frater ei² ānis. xi. Theodericus hui² filius ei
 successit. cui ānotanē āni. xix. Theodericus autē
 odoathro rege ytalie quē i fide suscepit pempto
 ytaliam potitus est. ibiq; regnavit ānis. xxi. Hic
 boeciū exilio fatigatū tandē pemit. Symacū quo
 q; patriciū exōsulē interfecit. S; & iohānes pa
 pa ab eo in carcere cruciatus fame defecit. Post
 dies aut̄. xc. theodericus subito defūct². a quodā
 sancto heremita visus est nudus & discalciat². a
 iohāne papa & symacho patricio i olla vulcani esse
 detrusus. Athalaricus theoderici ex filia nepos.
 in regno ytalie & ostrogothoz succedens regnat
 ānis. vm. post quē theodatus ab amalsyunda ma
 tre athalarici ascitus in regnū. regnat cuz ea ānis

duob². post hāc solus. i. thepadus. i. exari². i. tho
 tilla. x. theias. ii. in quo regnū finit. **XV.**

De ortu regni hunoz.
 Regno hunoz q̄ in omī pene scithia te
 nebat p̄ncipatuz. ip̄a gētis barbaries me
 filere faceret. nisi illō famosū galliarum
 & ytalie excidiū me loqui cogeret. quando p̄ atti
 lam eoꝝ regē iudicium dei se lōge lateq; effudit.
 quē quasi gladiū limatū & exacutū de vagina sue
 indignationis. sup peccatrices gētes de² distrixit
 De eoꝝ ergo origine que in antiquozū legunē hi
 stozijs apertā pauis. Silimer getharū rex gaderi
 ci magni fili². post egressum scanchie insule. iam
 quito loco tenens p̄ncipatum getharū. cuz terras
 scithie cuz sua gente introijt. reperit in p̄lo suo
 quasdā magnas mulieres. q̄s gethico sermone ali
 rumnas dicūt. easq; habens suspectas. de medio
 sui p̄turbat. lōgeq; ab exercitu suo fugatas. in so
 litudinē coegit erzare. Quas siluestres hoīes quos
 nōnlli faunos ficarios vocāt. p̄ dectū vagantes
 dū vidissent & eoꝝ oplexibus se in coitū miscul
 sent. gen² h^o ferocissimū ediderūt. Qd̄ fuit p̄mū
 inter meothidas paludes in mutū tritū atq; exile
 q̄si hominū gen². nec alia voce notū. nisi q̄ huma
 ni smonis ymaginē assignabat. Et quos bello for
 sitan minime supabant. & vult² sui pauore nimīū
 pauore ingerētes terribilitate fugabāt. eo q̄ erat
 eis species pauende nigredinis. & velut quedam
 si dici phas est deformis. ora nō facies habēs. qz
 magis pūcta q̄ lumina. Quoꝝ animi sic uicā toz
 uus p̄didit aspectus. q̄ etiā in pignora sua p̄mo
 die nata defeciūt. Nā maribus ferro genas secant
 ut anteq̄ lactis nutrimenta p̄cipiāt. vulneris co
 ganē subire tolerantia. Hinc imberbes senescunt.
 & sine venustate effebi sunt. qz facies ferro sulca
 ta. tēpestiuā piloz gratiā cicatrice absomit. exigū
 quidē forma sed arguti motib² expetiti. & ad eq̄
 tandū p̄mptissimi scapulis latis. & ad arcus sagie
 tafq; parati. ceruicibus firmi. & supbia semp ere
 ctī. Tali ergo stirpe p̄creati. hui² cūctis vicinis
 gentib² erāt horroꝝ & formidini.

XVI. De victoria eoꝝ ex gothis & de
 eozum potentia auxit regib² eozum.
 victoria de gothis manentib² trās ip̄as
 meothidis paludis. q̄ in scithia pollebāt
 gloria singularis potētie & fortitudinis. Quā vi
 ctoria hoc modo hui² adepti sunt. venatores hu
 noꝝ sequētes vestigia cerue. meothidas paludes
 trāseuntes. q̄s impuias actenus esse putabāt. scit
 hica regionē diligenter explozāt. explozata omīa
 hui² nūciant. ad transeundū eos animant. Horuz
 ducatu paludib² trāsitis velut quidā turbo. subi
 to incubuerūt gentib² scithicis. easq; omnes sub
 iugauerunt sibi ip̄osq; gothos ceteris impantes.
 aut p̄mientes expulerūt sedib² suis. hoc felicita
 tis successu hui² inter ceteras scithie gē. ez elati.
 post victoriaz de gothis p̄ ā nos fere. lxxx. labora
 uerūt ad ocussionē & ruinā mūoi. Ab hac eoꝝ vi
 ctoria vsq; ad mortē attile. regnū eozum in hoc
 ope ānotabim². A primo igit̄ āno gratiani regna
 uerūt super ecs balamber & mūdouch pater atti
 le octar & rugila fratres ei² bleda & artila frat̄
 ei² vsq; ad mortē marciāni imperatoꝝ ānis pl²
 mim². lxxx. Cui sez marciāno imperatoꝝ. apparēs
 dñs in somnis arcū attile fractū esse ostēdit. nec
 id vanū fuit. Eadē quippe nocte attila in nuptijs
 crapulatus. erūpente per apoplexiā sanguine de

narit? in lecto est effocatus. Cui filii ei? hernac
 successit & anumerant ei ani sex. ex tuc regno hu
 noz dimiuto. cu ex gentiu subiectaz diffisione
 tu ex pugnadi i felicitate. regnauerit quide. sz no
 in pzioti fortitudine. donec ligo post tpe a karo
 lo magno victi. cuz ipo suo noie disperere. His
 ab hinc filij attile. & post eos zeliobes regnauerit
 anis. lix. ex tuc regni hunoz anotatio cessat. quia
 omnes getis illi? reges kagam notari legunt. &
 nulla distinguodi pprietas inuenit. Preter has &
 alie gentes fuerit q romanu imperiu dilacerauerit.
 id e. gepides. curti. alani. bulgares & alie plu
 res que omnes ab aquilonis plaga exierit. ut sup
 hoc fortasse videat dictu p pphetā. ab aquilone
 pandet malu sup vniuersa terā. **XVII.**

De initio regni gratiani & viris illustrib?
Anno itaqz gratiani pmo ab **reporis.**
 incarnatōe dñi. ccc. lxxi. ab initio vo mū
 di qrtimillesimo. xlii. theodosius ab eo
 maijster militū ordimatus incredibili celeritate et
 mira felicitate. deuictis multis barbaris getibus
 lassaz republicā in orientis partib? reparauit. Maxi
 mus a roma deductus in britaniā regis octauij fi
 liā in iugiū accepit. regniqz dyademate p eo in
 signitus est. qz herede masculū non habebat. Nec
 multo post idem maxim? in britaniā p euzāidem
 inuasit pictos. & scythos britaniā incursantes su
 pauit. Clarebat eo tpe damas? rome. xlii. papat?
 anuz agēs. Didim? alexandri? qz vero. uel. im
 etatis ano lumine captus. quus esset elementoz
 ignarus. tñ in literaz scientia etiā phus mirabilis
 hieronim? totus diuine scripture incūbens. bas
 lius quoqz cesariensis. gregori? nicens?. gregori?
 nazāzenus. martinus thuronens? epus. ambrosius
 mediolanens?. rufin? aquileiensis presbit?. mileci?
 anthiocen? epus. p hoc clarior qz theodosi? in som
 nis puidit se ab eo indui clamide imperiali & dya
 demate coronari. In egipto pacomius abbas.

Actor. De damaso papa & didimo. basil? oqz
 & utroqz gregorio iā supdixim?. nūc aut de cete
 ris sermonē ordiemur. **XVIII.** **De**
vita & actib? sancti hieronimi psbiteri & gestis

Hieronim? eusebij fili? rome **ciusdem.**
 puer baptizatus. literis grecis & latinis
 & hebraicis plenissime eruditus. mona
 choz vitā & habitū diu tenuit. & semp virgo p
 manēs. & puritate mētis & abstinentia corporis
 omnib? post futuris eximia sanctitatis exempla
 reliquit. Annoz itaqz. xxxix. romane ecclesie car
 dinalis presbiter ordimatus. cū rome p trienniu sa
 cris literis studisset. tantū apd populos fauoris
 obrinuit. ut omniū i iudicio dign? summo sacerdo
 tio esset. Sed dū quozūda? monachoz & clericoz
 lasciuiaz increparet. & illi nō ferentes. ei insidias
 tenderent. pfectus inde ad gregoriū nazanzenū
 constantinopolitanū epm. postq ab ipo sacras lite
 ras plenissime didicerit. in heremūz pperauit. vbi
 quāta sustinuerit. ipse ad eustochium de se dixit.
 Quadriennio hui? penitēcie sic exacto. ad opidū
 bechleem remeauit. ibiqz in breui multos discipu
 los coadunās. in sancto pposito. & trāslatōe &
 explanatōe scripturaz. l. anis & vi. mensib? desu
 dauit. Quadā die aduersperascēte. duz de scriptu
 ris cuz discipulis disputaret. subito leo claudicās
 cenobiū ingressus est. cui? timore duz fratres dif
 fugerēt. hieronim? ei qsi hospiti obuiauit. & dū
 leo sibi pedē ostenderet iubens illū a fratrib? ab

lui inuenit q a sentibus lesus esset. Nec moza leo
 cōualuit & omni feritate deposita. inter eos qsi do
 mesticu animal habitauit. Tūc hieronim? videns
 q nō tam p sanitate pedis sui q p eozū utilitate
 venisset. ex pshio fratrū id ei iniūxit officij. ut asi
 num qui ligna de nemoze deferebat. in pascuis cu
 stodiret. Interea leo sic obediens. quadā die pas
 cente asino. somno pressus dormiuit. & ecce nego
 ciatores asinū sine custode viderūt. & euz secum
 duxerūt. expgiscens leo. sociuz nō inuenit. & cum
 diu vbiqz pquirens. ad portā cenobij tristis venit
 & vidētes fratres q tardi? solito sine asino veni
 ret. veniens ingredi nō auderet. putauerunt q fa
 me spullus asinū comediisset. & nichil ei dantes.
 sed ad reliquū cadaveris qd omederat remittētes
 cū tamen hoc ambigerent. exierūt ad pascua. si for
 te aliqō mortis ei? indicū inuenirēt. Et nichil in
 uenientes reuersi. hieronimo rē retulerūt. & mo
 nitis eius damnū patient ferentes. & leonē mode
 rate tractātes. eidem officij ligna ferēdi qd asin?
 faciebat imponunt. Et hoc ipm cū leo libenter fa
 ceret. quadā die expleto ope ad agrū exijt. quasi
 sociū suū adhuc querē vellet. & ecce vicit alōge
 negociato res cū onustis camelis & pcedente asi
 no venientes. mos em est illi regioni. ut quando
 cū camelis lōgius gradiunt pcedentē & collo fu
 niculū gestantē asinū subsequantē. Cū ergo inuicē
 ppinquarēt leo ognito asino. cū magno rugitu su
 per eos irruit. & omib? fugientib? terribilit cau
 da terā feriens oneratos camelos ante se ad cellā
 ire coegit. Audiens hec hieronim? iubēs summū
 silentiū benigne fores aperiri pcepit. & ex onera
 tis camelis voluntatem dei sup hoc expectauit.
 Tūc leo p monasteriū ut solebat deambulans. &
 ad fratres singulos se prosternens. qsi de culpa
 tāta quā nō fecerat veniā postulabat. vñ fratres
 penitentiā agebāt de culpa. quā leoni crudelit im
 posuerāt. Cūqz sicut eos hieronim? pmonuerat.
 venturis hospitib? necessaria pparassent. ecce hos
 pites stare p forib? nunciant. q abbatē videre vo
 lebāt. ingrediētes ergo verecūde ante hieronimū
 psternunt. ut p culpa quā fecerāt veniā mērent
 At ille eos clement eleuās. & monēs ne deinceps
 aliena vsurparēt. pcepit ut reficerent. receptiqz
 camelis abirēt. Illi vō nichil comedere voluerūt.
 donec hieronimo licet plurimum reluctātī darēt
 medietatem olei qd ferebāt. & deinceps a se & a
 suis heredib? eandē olei mensurā ānuatim dimic
 terēt. & sic leti ad ppria redierūt. **XIX.**

Delibris eiusdem. Actor.

Hic hieronim? triū linguaz peritus. nouū
 testamentū grece fidei reddidit. & vet?
 iuxta veritatē hebraicā trāstulit. sol? ex
 antiquis doctozib? omnes. xvi. pphetas exposuit
 Quozūda? etiā grecoz doctoz opuscula in linguā
 nostrā trāstulit. Scripsit aut & ipse hec omnia que
 subscripta sūt. expositionis fidei sue ad damasuz
 papā tractatū. i. De simbolo niceno tractatuz. i.
 Ex regulis diffinitionū. ptra hereticos tractatū. i.
 Cōtra pelagianos libros tres. Cōtra iouinianū
 li. ij. Cōtra luciferianū. li. i. Cōtra heluidiū de p
 perua virginitate sancte marie. li. i. Cōtra vizilā
 tiū li. i. Cōtra origenez de resurrectione carnis
 li. i. Ad auitū psbiteruz de errorib? orig. li. i. Ad
 pamachiū & ceceanū li. i. Cōtra rufmū presbite
 rum acquileie li. i. Apologeticū ad augustinū li. i.
 Exhortatōziū ad iulianū li. i. De penitentiā ad

rusicum li. i. De frugi & luxurioso ad damasum
 papā li. i. Ad oceanū de hoc qd scriptū est vni?
 vxoris virū li. i. De. xii. questionib? ad hebidiam
 li. i. De questionib? symeon ad algūsiā li. i. De
 corruptōe. lxx. in psalterio ad summā & fretelam
 li. i. De homie pfecto li. i. De historia ioachim &
 anne li. i. De. xv. signis iudicij tractatū vnū. De
 illustrib? viris li. i. De distantia locoz li. i. De in
 terpretationib? hebraicoz noim li. vnū. De optio
 genere interpretandi ad pāmāchium libz vnū. De
 studio scripturaz ad paulinū libz vnū. De qstio
 nib? hebraicis in genesi libz vnū. De trib? qstio
 nib? ad damasū papā libz vnū. De veste sacerdo
 tali ad fabiolā libz vnū. De. xliij. mātionib? filioz
 isrl libz vnū. De. vii. gradib? ecclesie ad damasū
 papā libz vnū. De questionib? hebraicis libz re
 gum li. ii. De qstionib? palipomenō li. ii. Breuia
 rij sup psalteriū li. i. Cōmentariōz sup ecclesiastē
 li. i. Sup esaiam li. xviii. Sup hieremiā li. xx. Sup
 ezechielē li. xiiii. Sup danielē li. i. Sup osee li. iij.
 Sup iohel libz vnū. Sup amos libros tres. Sup
 abdiā libz vnū. Sup ionā libz vnū. Sup micheaz
 li. ii. sup naum libz vnū. sup abacuc li. ii. sup so
 phoniā libz vnū. sup aggeū libz vnū. sup zacha
 riam li. iij. sup malachiā libz vnū. sup matheū li.
 quattuor. sup marcū libz vnū. super epistolā ad
 ephesios li. iij. super epistolā ad galathas li. tres.
 sup epistolā ad tytū libz vnū. sup epistolā ad phi
 lemonē libz vnū. De vita clericoz ad nepotianū
 li. vnū. Epitaphiū nepotiani ad heliodoz ep̄m li.
 vnū. De institutōe clerici uel monachi ad paulinū
 libz vnū. De vita monachi ad rusticū libz vnū.
 De vita clerici ad oceanū libz vnū. De virgini
 tate sermō ad eustochiū libz vnū. Ad demetria
 dem virginē libz vnū. Ad alecham de institutōe
 paulē filie sue libz vnū. Ad matrē et filiā in gallia
 omozātes libz vnū. Obiurgatōis susanne virgis
 aserate de lapsu suo libz vnū. Ad scbianū dya
 conum lapsū libz vnū. Ad geruchā de monoga
 mia li. i. Ad furiā de viduitate seruāda libz vnū.
 Ad salamiā de morte nebrōij li. i. Ad paulā cōso
 latoziū sup dormitōe bleffille libz vnū. Ad pam
 machiū de dormitōe pauline libz vnū. Ad oceā
 num de dormitōe fabiole li. i. Epitaphiū sancte
 paulē li. i. Ad thirasiū solatoziū sup dormitōe
 filie sue li. i. ad mimerū & alexandrum de resurze
 ctione carnis libz vnū. Apologeticū ad pāma
 chiū libz vnū. Ad heliodozū monachū de ptem
 ptu seculi li. i. Ad thespontē li. i. Ad douimionez
 li. vnū. De trib? virtutib? tractatum vnū. De
 morte ozie & samphi & calculo li. i. Expositōnis
 psalmi. xliij. Ad principiā virginē libz vnū. Epi
 stolas breues ad diūfos. lxx. Sermones. x. De his
 omnib? q ad edificatōe moz uel fidei p̄tinet. di
 cta egregia & de multis breuē excerpta. hic cōse
 quenter inserui. ac p̄ ppria capitula distinxī.

XX Flores eius de vita monachi.
 Hieronimus ad rusticum.

Nichil est xp̄iano felicius cui p̄mittuntur
 regna celoz. nichil laboriosius eo. qui de
 vita quotidie periclitat. nichil fortiz eo
 qui vincit dyabolū. nichil imbecillius eo q a carne
 superaē. Iudas de apostolat? fastigio in p̄ditōis
 tartarū labiē. & nec familiaritate diuini. nec intm
 ctione buccelle. nec osculi gratia frāgīe. ne qsi ho
 mīe tradat. quē filius dei nouerat. Quid salomo
 ne sapientius. attamen infatuāē amozib? mulierū

Hec dicim? ut prima te fili rustice frōte doceam?
 magna cepisse. excelsa sectari. & adoleſcentio imo
 pubertatis incētia. calcantē pfecte quidē etatis
 gradū scādere. Sed lubricū iter esse p qd ingredi
 eris. nec tm sequi gloriā post victoriāz quantum
 ignominia post ruinā. Scio me offensurum esse q̄
 plurimos. qui gnalem disputacionem de vicijs in
 suā referunt deumeliā. & dū michi irascunt. suaz
 indicāt p̄scientiā. multoqz pei? de se q̄ de me iudi
 cāt. Ego em̄ neminē noīabo. nec veteris comedie
 licentia. certas psonas elizā atqz pstringā. prudē
 tis viri est dissimulare. imo emēdare qd in se intel
 ligat & idignari sibi. nec in amonitozē maledicta
 pgerere. qui & ei dē teneat crimimib? . certe in eo
 melior est qd sua mala ei nō placent. audio te rēli
 giosam habere matrē multoz ānoz viduā. q̄ aluic
 que erudiuit infantē. & post studia galliarū misit
 romā. nō pcens sūptib? & absentiaz filij spe susti
 nēs futuroz. Hanc tu suscipe ut parentē. ama ut
 nutricē. venerare ut sanctā. nec alioz imiteris ex
 emplū. q̄ relinquūt suas & alienas appetūt. quoz
 dedecus in p̄patulo est sub noibus pictatis querē
 tium suspecta p̄ortia. videns nōnullos accinctis
 renib? . pulla tunica. barba plixa a mulierib? non
 posse discedē. sub eodē manere tecto. simul mire
 p̄uicia. ācillas iuuenes habē in ministerio. & p̄ter
 vocabulū nuptiaz omnia esse matrimonij. Tu vō
 si monach? esse vis. nō mundi habeto curā. nō rei
 familiaris curā. cui renunciādo hoc esse cepisti. s; z
 anime tue. Sordes vestiū cādide mētis in dicitum
 sint. vilis tunica p̄tempū seculi p̄bet. ita dūtaxat
 ne anim? tumeat. ne habitus sermoqz dissentiāt.
 Balneaz fomenta non requiras. qui calozē corpis
 ieiunioz cupis frigore extinguerē. ieiunia tibi mo
 derata sint. ne nimia debilitēt stomachū. & maio
 rem refectōe p̄sentia. erūpant in cruditatem
 que parēs est libidini. modicus ac t̄patus cib? et
 carni & anime vtilis est. Matrē ita vide ne p̄ illaz
 alias videre cogaris. quaz vultus corde tuo here
 ant. & tacitū viuat sub pectoē vuln? . Ancillulas
 q̄ illi in obsequio sūt tibi scias esse in insidijs. quia
 quāto vilioz eaz oditio. tāto facilioz eaz ruina est
 Et iohānes baptista sanctā matrē habuit. pontifi
 cisqz filius erat. & tñ nec matris affectu. nec pa
 tris opib? vincebat. ut in domo parentū. cū p̄ri
 culo viueret castitatis. viuebat in heremo. & ocu
 lis desiderantib? xp̄m nichil aliud dignabat aspī
 cere. vestis aspera. zona pellicea. cib? locuste. mel
 qz siluestre. omniaqz virtuti & continentie p̄parata
 Filij p̄phetaz quos monachos in veteri testamen
 to legim? . edificabāt sibi casulas iuxta fluentia ior
 danis. & turbis vrbiz derelictis. polenta & her
 bis agrestib? victitabant. q̄diu in patria tua es.
 habeto cellulā p̄ paradiso. varia scripturaz poma
 decerpe. his vttere delicijs haz fruerē cōplexu. Si
 scādalizat te oculus pes man? tua. p̄ice ea. nulli
 pcas ut soli pcas anime. Quis gloriabit castuz se
 habere cor. astra nō sūt mūda in ospectu dñi. quā
 to magis hoies quoz vita tēptatio est. Ve nobis
 qui quoties occupiscim? toties fornicamur. inebri
 atus est inquit in celo. g. m. multo ampli? in terra
 que sp̄mas & tribulos generat. Vas electionis ī
 cui? ore christ? resonat macerat corp? suū & sub
 icit seruituti. & tamen cernit naturalem carnis ar
 dozem repugnare suē sentētie. ut qd nō vult hoc
 agere cōpellaē. Et tu te arbitraris absqz lapsu &
 vulnere posse transire. nisi omī custodia suaueris

cor tuū. & cū saluatore dixeris mater mea & fra-
tres mei hi sunt zc. Crudeleitas ista pietas est. imo
qd tam piū q̄ sancte matri sanctū filiū custodire
Optat & illa te viuere. & nō videre te ad tēpus
ut semp cū xp̄o te videat. Anna samuelē non sibi
s; tabernaculo genuit. **XXI.** **Adē de eodē.**

Filij ionadab q̄ vinū & sicerā nō bibebāt
qui habitabāt in tencorijs. primi capti-
uitatē sustinuerūt q̄ ab exercitu chalde-
orum vastante iudcā urbes introire opulsi sunt.
Videris qd alij sentiāt. vnusq; em̄ suo sensu du-
ciē. michi opidū carcer. & solitudo paradisi est
Quid desideram? vrbū frequentia q̄ de singula-
ritate censetur. Moyses ut p̄setet populo iudeo-
rum. xl. ānis eruditē in heremo. Si clericatus te ti-
tillat desiderū. discas qd possis docere & ratōna-
bilem hostiā offeras xp̄o. ne miles anteq̄ tyro. ne
maister p̄sq̄ sis discipul? Nūc monachi incu-
nabula morēsq; discutim? Primūq; tractandū ē
utrū solus an cū alijs in monasterio viuē debeas
michi placet ut habeas sanctoz̄ ptubernium. nec
ip̄e te doceas. & absq; ductore ingrediaris viam
quā nūq̄ ingressus es. statimq; tibi in prem̄ alter-
ram declinanduz sit & errozi pateas. Nō pl? aut
minus ambules q̄ necesse est. ne curzens lassus
morāq; faciēs obdormias. In solitudine cito surre-
pit supbia. & si parūper ieiunauerit. hoīemq; non
videntē putat se alicui? esse momēti oblitusq; sui
alienos seruos iudicat. Qd gula poposcerit por-
rigit man? dormit quātuz voluerit. facit qd vo-
luerit. nullū veretur omnes se inferiores putat.
Quid igiē solitariā vitā rephendim? mīme q̄ppe
quā sepe laudauim? Sed de ludo monasterioz̄
huiuscemodi volum? egredi milites. quos heremi
dura rudimēta nō terzēat. q̄ specimen ouersatōis
sue multo tpe dederit. qui omniū fuerint minimi.
ut primi oim fierēt. quos nec esurias aliq̄. nec su-
perauit saturitas. qui i paup̄tate letantē. quoz̄ ha-
bitus sermo vult? incessus doctrina virtutū est.
Volo ergo te & p̄pter causas q̄s sup̄ exposui nō
habitare cū matre. & p̄cipue ne ut offerentē deli-
catos cibos renuendo cōtristes. aut si acceperis.
oleū igni adijcias. & inter frequentia puellaruz p̄-
diē videas qd noctib? cogites. **XXII.**

Adhuc de eodem.

Nunquā de manu & oculis tuis recedat li-
ber. Corpus pariter animusq; tendat ad
dñm. Irā vince patientia. Ama scientiam
scripturaz. & carnis vicia nō amabis. Ne vacet
mens tua varijs pturbationib? que si pectori in-
sederint dominabunt tui. & deducēt ad delictū
maximū. facito aliquid operis ut semp dyabol?
inuenit te occupatū. Vel fiscellā texe iunco. ul' ca-
nistrūz lentis texe viminib? Sariat hum? areole
equo limite diuidantē. in quibus cū olerū iactata
fuerit femina. ul' plante p̄ ordinē posite. aque du-
cant iriŕique. ut pulcerimoz̄ uersuuz spectatoz̄
assistas. Inŕatē ergo fructuose art ozes. uel gem-
mis. uel surculis. ut paruo post tpe laboris tui.
dulcia poma decerpas. Apū fabricare debes alue-
aria. ad q̄s te mittunt salomonis puerbia. & mo-
nasterioz̄ ordinem ac regiam disciplinā in paruis
discē corporib?. Texantē & lma capiendis piscib?
scribantē & libri ut & man? operet̄ cibos. & ani-
ma lectōe fatiet̄. In desiderijs em̄ est omnis ocio-
sus. Egiptioz̄ monasteria hūc tenēt morē. ut nul-
luz absq; ope ac labore suscipiāt. nō tā p̄p̄ vict?

necessaria q̄ p̄pter anīme salutē. ne vageē p̄ncipib?
cogitationib? mens. & instar fornicāis hierusalē
omni trāseunti diuaricet pedes suos. Dū esse; iu-
uenis. & solitudinis deŕta me vallarent. incētia
vicioz̄. ardoz̄q; nature ferze nō poterā. Que cū
crebris ieiunijs frāgerem. mens tñ his cogitātōi-
bus estuat. Ad quā edomandā cuidam fratri qui
ex hebreis crediderat. me ī disciplinā dedi. ut p?
q̄ntiliani acumina. ciceronisq; fluuios. grauitatē
q; frontonis. & lenitatē plimij alphabetū discere
stidentia anhelātiq; uerba meditarer. Quid ibi
laboris insūperim. quid sustinuerim difficultatis
quotiens desperauerim. quotiensq; cessauerim.
& p̄tentione discendi rursus inceperim. testis est
p̄scientia. tā mea qui passus suz. p̄ eoz̄ qui mecū
duxerūt vitā. & gratias ago deo. q̄ de amaro es
mīme literaz̄ dulces fructus capio. Dicā & aliud
qd in egipto viderim. Grecus adolescēs erat in ce-
nobio. qui nulla abstinentia. nulla opis magnitu-
diē. flamā poterat carnis extinguere. Hūc pericli-
tantez pater monasterij hac arte seruauit. impac-
tū dā viro graui ut iurgijs & cōuicijs insectare
hoīem. & post irrogatas iniurias prim? veniret
ad querimonias. Vocati testes p̄ eo loquebantē.
qui ptumeliā fecerat. Flere ille oera mendaciuz ce-
pit. nullus ali? credere veritati. solus pater defen-
sionem suā callide opponere studuit. ne abundan-
tiori tristitia absorberet̄ frater. Quid mltā. iam
āno expleto interrogatus adolescens sup̄ cogita-
tionib? p̄stimis. an adhuc molestie aliquo sustine-
ret. pape inquit michi viuere nō licet. & fornicā-
ri libet. O si solus fuisset. quo adiutore supasset.
philosophi seculi solent amozē veterē amozē no-
uo q̄si clauuz clauo expellere. Qd & assuero rege
septem p̄cipes fecere p̄saz. ut vasti regine deli-
deriū. aliaz̄ puellaruz amozē p̄ficeret. Illi viciū vi-
cio remedianē. nos amozē virtutū vicia supemus
Declina aī a malo & fac bonū. quere pacē & p̄se-
quere eā. Nisi oderim? malū. boūū amare nō pos-
sum? Pax querenda est. ut bella fugiam? nec suf-
ficie eā querere. nisi inuentā fugientēq; omni stu-
dio p̄sequamur. q̄ exuperat omnē sensū in qua ha-
bitatio dei est. Pulcreq; p̄secutio pacis dicē. iux-
ta illud apostoli. Hospitalitatē p̄sequentes. ut nō
leui scitato smone. & ut ita loquar sūmis labijs
hospites inuitem? sed toto ardoze mentis tenea-
mus q̄si auferentes secū de lucro nō atz opēdio.

XXIII. De eodem.

Nulla ars absq; maistro discit. etiā muta
aīalia & feraz̄ greges ductozes sequuntē
suos. In auib? p̄ncipes sūt. Grues vnā se-
quuntē ordine literato. Imperatoz vn? iudex vn?
p̄uincie. Rom a ut p̄dita est duos fratres simul re-
ges habere nō potuit. et patriēdio dedicatē. In na-
ui vn? gubernatoz. In domo vn? dñs. In quouis
grādi exercitū vn? signū expectatē. Per hec omnia
ad illud tendit oratio ut doceā te nō tuo arbitrio
dimittendū. sed viuere in monasterio sub vnus
disciplina p̄ris. p̄fortioq; multoz̄. ut ab illo discas
humilitatē. ab illo patientiā hic te silentiū. ille do-
ceat māsuētudinē. Nō facias qd vis comedas qd
iuberis. Habeas quantū acceperis. uestiariis qd ac-
ceperis. operis tui pensam p̄soluas. subiectis cui
nō vis. lassus ad stracū venias. ābulasq; dormites
nec dum expleto somno surgere opellaris. Dicis
p̄ salmū in ordine tuo. in quo nō dulcedo vocis.
sed mentis affectus queritē. iuxta illud. Pfallite

sapienter. Seruias fratribus. hospitium laues pedes
 Passus iniuriam taceas. prepositum monasterij ti-
 meas ut dominum. diligas ut pentes. credas tibi
 salutare quod quid ille preceperit. nec de maioris
 sententia iudices. cuius officium est obedire & im-
 plere quod iussa sunt. dicente moyses. audi israhel &
 tace. Tantis negocijs occupatus. nullis vacabis
 cogitationibus. & dum ab alio transis ad aliud.
 opusque succedit. illud solum mente retinebis.
 quod age compellaris. Vidi ergo quosdam qui postquam
 renuiciauerunt seculo. vestimentis duntaxat & vocis
 permissione non rebent. nichil de pristina conuersatio-
 ne mutauerunt. res familiaris magis aucta quam imi-
 nuta. eadem ministeria fuulorum. idem apparatus co-
 uiuij. In vitro et patella fictili et auro comeditur
 & inter turbas & examina ministroz. nomen sibi
 vendicat solitarij. Qui vero pauperes sunt & te-
 nui substantiola. videntur quod sibi scioli. pompazum fer-
 culis similes procedunt ad publicum. ut canina exerce-
 ant facultiam. Alij sublati a tergo humeris. & intra
 se nescio quid conuicantes. stupentibusque in terram
 oculis. tumentia verba trutinant. ut si precone ad-
 dideris putes incedere prefecturam. Sunt qui humo-
 re cellularum imoderatisque ieiunijs. tedio solitudinis
 ac nimia lectione dum dicunt ac noctibus auribus
 suis pronuntiant vertunt in melancoliam. et ypocratis
 magis fomētis quam nostris monitis indigent. Cete-
 rum sub religionis titulo exercent iniusta compendia
 & honoris nominis christiani fraudem magis facit quam pa-
 titur. Quodque pudet dicere. sed necesse est. publi-
 ce extendentes manus pannis auz regim. & contra
 omnium opinionem plenis sacculis moximus diuites
 qui quasi pauperes viximus. Tibi cum in monasterio
 fueris hec facere non licebit. & molestante paula-
 tim consuetudine. quod primum cogebaris. uelle inci-
 piat. & delectabit te labor tuus oblitusque preteri-
 torum semper priora sectaberis. Nequaquam consideres
 quid alij mali faciant. sed quid boni tu facere de-
 beas. Ita ergo age & uiue ut ad altare christi quasi
 de thalamo uirgo procedas & habeas defons bonum
 testimonium. femine que tuum nomen nouerit vul-
 tum nesciat. Age qui clerici sunt. et inter ipsos secta-
 re meliores. quia in omni condicione & gradu opti-
 mis sunt mixta pessima. Ne ad scribendum cito pro-
 lias. & leui ducaris infamia. Multo tempe dilce
 quod doceas. **XXIII. Iterum de eodem.**

Ne credas laudatoribus tuis. imo irrisori-
 bus tuis. aurem ne libenter accomodes
 qui cum te adulationibus fouerint. & quod
 amodo impotentis mentis effecerit. si subito respex-
 is. aut ciconiaz deprehendas post te colla curuari
 aut manu auriculas agitari asini. aut estuante caesa
 ptendi linguam. Nulli detrahās. nec in eo te sanctum
 putes si ceteros laceres. Accusam? sepe quod fa-
 cim? & contra nosmetipsos diferti. in nostra uicia
 inuehimur. muti de eloquentibus iudicantes. Testi-
 tudico grunius incedebat ad loquendum gradu. et
 per interualla quedam vix pauca verba carpebat
 ut eum putares singultire non proloqui. Qui mul-
 tos increpare solitus. multum in escam resolutus erat
 factoque cuneo circumstrepentium garulorum procedat
 in publicum. inter nero foris cato. Totus ambiguus
 ut ex contrarijs diuersisque naturis unum monstrum
 nouamque bestiam diceres esse compactam. Iuxta illud
 poetarum. Prima leo. postrema draco. mediaque
 chimera. Numquam ergo tales videas nec huiuscemodii
 hominibus appliceris. quoniam repente uemet proclio

eorum. Et ruinam utriusque quis nouit. tam seque eius qui
 loquitur quam illius qui audit loquentem. Veritas angu-
 los non amat. nec querit susurrones. Adusum prohi-
 tez accusationem cito non recepis. Non est enim fa-
 cile de perfecta etate credendum: quam & vita prete-
 rita defecit. & honozat uocabulum dignitatis. Ve-
 rum quia homines sumus. interdum contra annorum ma-
 turitate puerorum uicij labimur. Si me vis corrigi
 deliquentem. apte increpa. tamen ne occulte mordeas.
 corripiat me iustus in misericordia. Quid enim mihi
 prodest si mala mea. alijs referas. si me nesciente pec-
 catis meis imo detractationibus tuis alium vulneres.
 et cum certati omnibus narzes. sic singulis loquaris
 quasi nulli alteri dixeris. hoc est non me emendare.
 sed uicio tuo satisfacere. Utinam quod renunciamus
 seculo uoluntatis sit. non necessitatis. & paupertas
 habeat expectata gloria. non illata cruciatum. ceterum
 iuxta miseriam huius temporis. & ubique gladios seuen-
 tes. Satis diues est qui pane non indiget. Nimirum
 potes qui seruire non cogit. Sanctus exupius to-
 lose episcopus. uidue sareptenis imitator. esuriens
 pascit alios & ore pallente ieiunijs. fame torquet
 aliena. omnemque substantiam christi uisceribus eroga-
 uit. Nichil illo dicitur qui corpus domini canistro vi-
 mineo. sanguinem portat in vitro. qui auaricia eijcit
 de templo. qui absque funiculo & increpatione carbe-
 dras uenditium colubas id est dona spiritus sancti
 & mentas subuertit mamone. & numulariorum era-
 dispit. ut domus dei domus orationis uocaret. &
 non spelunca latronum. Huius e vicino sectare vesti-
 gia. si habes substantiam. uide & da pauperibus. si non
 habes. gradi onere liberat. es. Nudum christum nudum
 sequere. durum grande difficile. sed magna sunt premia
**XXV. Quia senibus sapientia potius expecte-
 da est quam eloquentia. Idem ad nepotianum de vi-
 ta clericorum.**

Quid frigidus senex obuoluit uelamentis
 & nisi complexu adulescentule non tepescit
 Que sit ista sunamitis uxor. & uirgo tam
 feruens ut frigidum calefaceret. tam sancta ut calente
 ad libidinem non prouocaret. Exponat sapientiam si-
 m? salomon patris sui delicias. & pacificus bella-
 toris uiri narzet amplexus. Posside sapientiam possi-
 de intelligentiam. ama illam & habuit te. Omnes
 pene uirtutes corporis mutantur in senibus. & cre-
 scente sola sapientia decrescit cetera. Ieiunia uigi-
 lie & elemosine huc illucque discursus. pegrinorum
 susceptio. defensio pauperum. standi in oratione perse-
 uerantia. uisitatio languentium. labor manuum. & cum
 cetera que pro corpore exercentur. fracto carpoze minora
 fiunt. Nec dico quod in iuuenibus semper frigeat sapientia
 que in plerisque senibus etate marcescit. sed quod adulescen-
 tia multa corporis bella sustineat. et in incertua
 uiciorum. & carnis titillationes. quasi ignis in lignis vi-
 ridibus suffocet. ut suum non possit explicare fulgorem
 Senectus uero eorum qui adulescentiam suam honestis
 artibus instruxerunt. & in lege domini meditati sunt
 die ac nocte. sit doctior etate. uisus etior. processu
 temporis sapientior. & ueterum studiorum dulcissimos
 fructus metit. Et sapiens ille uir grecie temisto-
 cles. cum expletis e. vij. annis se morti cerneret. di-
 xisse fertur se dolere quod tunc egredere e. uita. quam
 sape cepisset. Porro sunamitis lingua nostra coc-
 cinea dicitur. ut significet calere sapientiam. & diui-
 na lectione feruere. Quorsum hec tam longo repetita
 principio. Ne a me queras declinationes pueriles.
 sententiarum flosculos. uerborum lenocinia. & per

finis capitulorum singulorum. acuta quedā bre-
uiterq; oclufa. que plausus & clamores excitent
audientū. **A**mplexē me mō sapientia. & abyssag
nostra q̄ nūq̄ senescit in meo requiescat sinu. Au-
di igit̄ vt beat⁹ cyprian⁹ ait. non deserta. sed for-
tia. Audi fratrem collegio. patrem senio.

XXVI. De vita & ornatū clericī.

Clericus qui seruit ecclesie. primo voca-
bulum suum interprete. & nitatur esse
quod dicit. Cleros em̄ grece sors dicit̄
clericī ergo vocant̄. v̄l quia de sorte domi sūt. v̄l
quia domin⁹ ipse est sors id est pars clericorū. Ta-
les igit̄ exhibere se debent vt possideant domi-
nū. & ipi a domino possideant. Qui possidet do-
minū. & cum p̄pheta dicit. ps mea domin⁹ nichil
extra dñm habere potest. **Q** si quippiam aliud ha-
buerit p̄ter dominū. pars eius non erit dominus.
verbi gratia. **S**i auz. si argentū. si possessiones. si
vanā suppellectilem. cū istis p̄tib⁹ dominus pars
eius fieri dēdignatur. **O**bscuro te ne officium cle-
ricat⁹ gen⁹ antique milicie putes. id est ne lucra
seculi queras in xp̄i militia. ne plus habeas q̄ quā
do cleric⁹ esse cepisti. **N**egotiatorem quoq; cleri-
cū. & ex inope diuitē factū. ex ignobili gloriosuz
q̄si quādam pestē fuge. **H**ostiolū aut̄ tuū nūq̄m
aut raro mulierū pedes terant. **O**mnes puellas &
virgines christi. aut equaliter ignora. aut eq̄l̄iter
dilige. vide ne sub eodem tecto maneat. nec in p̄-
senta castitate ofidas. quia nec daniel⁹ s̄ctior. nec
sanfone fortior. nec salomōe potes esse sapiēti⁹.
memento semp q̄ patiti colonū d̄ p̄pria possessio
ne mulier eiecerit. **E**grotanti tibi frater sanctus
assistat. & germana vel mater vel quelibet p̄bate
fidei & castitatis p̄sona. **S**cio quosdā corpore cō-
ualuisse. & an̄o egrotare cepisse. **P**ericulose tibi
ministrat. cui⁹ vultū frequē attendis. **S**i p̄pter
officiū clericat⁹. aut vidua a te visitat̄. aut virgo.
nūq̄m domū solas introeas. sol⁹ cuz sola secreto &
absq; ab̄itro v̄l teste nō sedas. **T**res quoq; habeto
socios. quorū p̄ubernio nō infameris. **N**on veste
sed morib⁹ ornent̄. nec calamistro crispēt comas
sed pudiciā habitu polliceant̄. **C**aueto omnes su-
spitiones. & quidq; pbabiliter cōtra te fingi po-
test. ne fingatur ante deuita. **C**rebra munuscula.
& sudariola. & fasciolas. & vestes ori applicatas
& oblitas. ac degustatos cibos. blandasq; & dul-
ces literulas sanctus amor non habet. **M**el meum
lumē meū. meumq; desiderū christ⁹ est. **O**mnes
delicias. & leporēs. & risu dignas urbanitates. &
ceteras ineptias amatorū. in comedijs erubescim⁹
in seculi hominib⁹ detestamur. **Q**uanto magis in
clericis & in monachis quoz & sacerdotiū p̄posi-
to & p̄posito ornat⁹ sacerdotio. nec hoc dico q̄ a
in te aut in sanctis viris ista formidē. sed q̄ in oī
p̄posito. in omni gradu & sexu boni & mali rep̄ā-
tur. malorumq; odematio laus honorum sic.

XXVII. De eodem.

Lonia ep̄isopi est paupum opib⁹ p̄uidē
Ignominia est omniū sacerdotuz p̄prie
studē diuitijs. **N**et⁹ in paupe domo. &
in tugurio rusticāo. qui vix milio & cibario pane
rugientē saturare ventrem poterā. nunc simlā &
mella fastidio. **N**oui & genera & nomina piscium
in quo litorē concha lecta sit calleo. **S**aporibus
autū discerno p̄nuncias. & ciboz me raritas. ac
nouissime damna ipa delectat̄. **O** quanta apud
dominum merces. si vnusquisq; in p̄nti precium

non sparet. **Q**uātis sudorib⁹ hereditas cassa expe-
tiē. minori labore margaritū christi emi poterat.
Diuinas scripturas sepi⁹ lege. imo nūq̄ de mani-
b⁹ tuis sacra lectio deponat̄. **D**isce quod doceas
p̄mane in hijs q̄ docuisti. **N**on confundant opera
tua sermonē tuū. ne cum loqueris in ecclesia taci-
t⁹ quilibet r̄ideat. **C**ur ergo hec que dicis ipse nō
facis. **D**elicat⁹ maister ē. q̄ pleno ventre de ieiū-
nijs disputat. **A**ccusare auariciā & latro potest.
Illud etiā dico q̄ ep̄isopi sacerdotes se sciāt esse
suos nō dominos. **H**onorēt clericos q̄si clericos.
vt & ipsi a clericis quasi ep̄is honor deferat̄. **S**cī-
tū illud est oratoris domicij. **C**ur ego iquit te ha-
beam vt p̄ncipez. cū tu me non habeas vt senato-
rem. **D**ocente te in ecclesia. nō clamor popli. s; ge-
mit⁹ suscite. lac̄me auditoroz laudes tue sit. **S**er-
mo p̄sbyteri scripturaz lectione dicit̄ sit. **N**olo
te declamatoz esse. et rabulū garzulūq; sine ra-
tiōe. sed ministeri⁹ p̄itū. **A**trita frons interpre-
tatur sepe quod nescit. & cum alijs suaserit. sibi
quoq; vsurpat scientiam. **N**ichil tā facile q̄ vilez
plebeculā & indoctā orationem. lingue volubilitate
decipe. q̄ quidq; nō intelligit. pl⁹ mirat̄. **V**estes
pullas eq̄ vita vt candidas. **O**rnat⁹ & sordes pari-
modo fugiende sunt q̄a altez delicias. alterū glo-
riā redolet. **N**on absq; amictu lineo incedere. sed
precium vestiū lineaz nō habere laudabile ē. alio
q̄n ridiculū & plenū dedecoris est referto marsu-
pio. **Q** sudariū orariumq; non habeas gloriari.
Sūt q̄ paupib⁹ paz tribuūt. vt ampli⁹ accipiant.
& sub pretextu elemosine querūt diuitias. q̄ ma-
gis venatio appellanda est q̄ elemosina. **S**ic bestie
sic aues. sic capiuntur & pisces. **M**odica in ha-
mo esca ponit̄. vt matronaz in eo sacculi p̄trahā-
tur. **M**eli⁹ est non habere qd̄ tribuā. q̄m ipudentē
petere qd̄ dem. **N**ō omnia possum⁹ om̄s. alius in
ecclesia ocul⁹ est. ali⁹ lingua. ali⁹ manus &c. nec
rusticus. & t̄cum simplex frater. ideo se s̄ctum
putet si nichil nouerit. nec peritus. nec eloquens.
in lingua estimet sanctitatē. m̄to meli⁹ est e duo-
b⁹ imp̄fectis rusticitatem sanctam habere. q̄ elo-
quentiam peccatricem. **XXVIII. De eodem.**

Vlti edificat pietes & columnas. eccle-
sie substernunt marmora. nitent auro
splēdēt laquearia. gemis altare distigui-
tur. & ministrorū xp̄i nulla electio est. ne q; vero
mibi aliqs opponat. diues in iudea. tēplum mensā
lucernas. thuribula. patellas. ciphos. mortariola.
& cetera ex auro fabricata. **T**unc hec pbabantur
a domino. quādo sacerdotes hostias imolabāt. &
sanguis pecudū erat remissio peccatoz. **Q**uāuis
hec om̄ia p̄cesserint in figura. scripta t̄n sūt p̄pter
nos. **A**lioq̄ si simplex nos delectat hystoria. cuz
auro ob̄uemus t̄c. **D**ucāt pontifices xp̄i vxores
virgēs. **L**epza corpis anime p̄ferat̄ vicijs. **C**re-
scam⁹ & multiplicemur. & repleamus terzā. nec
pasca misticum celebrem⁹. quia hec absq; templo
fieri lege p̄hibent̄. q̄ si hec om̄ia sic intelligam⁹
vt domin⁹ sabbatū. aurū repudiemus cum cetis
sup̄stitionibus iudeoruz. **XXIX. De eodē**

Onuuia tibi vitanda sunt seculariū. &
maxime hoz q̄ honorib⁹ tumēt. **T**urpe
est ante fores sacerdotē domi crucifixi
& paupis. & qui cibo quoq; vescerat̄ alieno. mē-
lictores osulum & milites excubare. iudicēq; p̄i-
cie melius est apud te prandere. q̄m te in palatio.

Quod si obtenderis facere te hoc. ut reges pro miseris atq; subiectis. iudex seculi plz ofert clerico pementi qd diuiti. & magis sanctitatem tua veneratur qm opes. Aut si talis est qui non audiat clericos p quibuslibet tribulatis. nisi iter calices & phialas. libenter carebo huiusmodi beneficio. & christum rogabo pro iudice. qui magis subuenire potest qd iudex. meli? est em cōfiderē in domo qd cōfiderē in hominibus. Nūquā vinū redoleas ne audias illud phi. Hoc non est osculum porrigere. se d vinū ppinare. Quidqd inebriat & statū mentis evertit. fuge similiter vt vinum. Nec hoc dico qd dei a nobis creatura damnet. siquidem & domin? vini potator est appellat? & thimotheo dolenti stomachum. modica vini sorbitio relaxata est. Sed & modum & etatis & valitudinis pceptū qualitate exigimus in potādo. Qd si absq; vino ardeo & ardeo adolescentia. & inflāmor eas. leze sanguinis. libenter carebo pcculo in quo veni est suspitō. Pū cre dicē apud grecos. sed ne scio verū apud nos equē resonet. Pmguis ven ter gignit sensum tenuem. Tantū tibi ieiuniorū impone quātūz ferre potes. Sine tibi pura. casta. simplicita. moderata. & non supstitiosa ieiunia. Quid pdest oleo non vesci. & molestias qsdam. difficultatē qz ciboz querere. caritas. pip. nuces. palmarum fruct? .similam. mel pistacia. Tota oz toz cultura vexatur. ut pane cibario non vescamur. Audio pterea quosdam cōtra rez hominūz naturam aquam non bibere. & pane nō vesci. sed sorbitiūculas delicatas. & verita olera. betaz suc cū. nō calice sorbere. sz concha. Proch pudor. Nō erubescimus istiusmodi ineptijs. nec redet supstitiōis. Insup etiam famā abstinentie in delicijs qm m? Forassimū ieiuniū est aqua & panis. Sed qd gloriā nō habet. & omnes pane & aqua viuim? qh publicū & cōmune ieiuniū non putatur.

XXX. Item de eodem.

Quod ne ne rumusculos hominū aucuperis. ne offensam dei populorum laude commutes. Si adhuc inquit apostol? hominibus placere chūsi serui? non essem. Nolo te ozare in angulis plateaz. ne rectū iter ptecu tuaz frangat aura popularis. Nolo te dilatare sūmbrias. & ostentui habere phylacteria. & conscia repugnā te pharisaica ambitōne circūdai. Intelligē qd ta ceā & qd magis tacēdo loqr. Tot sunt rgle quot spēs gloriāz. Quanta meli? erat hec i corde potare qd corpe. & dominū habere fautorē. nō aspe ctus hominū. Vis scire qles domus querat oz nat? habeto prudētiā iusticiā. tempantiā. fortitudinē. His plagis celi includere. hec de quadriga i altū ferat. Nichil hoc monili pciōsi? nichil hac gē maz varietate distinctius. & ornamen to tibi iūc & tutamī. Caue quoq; ne aut linguaz aut aures habeas pziūentes. id ē ne aut ipse alijs detrahas. aut alios audias detrahentes. Et scito. quia cuncta q de alijs loqueris tua sententia iudicetis. in his ipis deprebendend? eris que in alijs arguebas. Neq; vero iusta est excusatio illa. referētib? alijs iniuriā facere non possū. Nemo inuito auditori libenter refert. Sagitta in lapidem nūqm figit. in terdū resiliens pcutit dirigentē. Discat detractoz dū te videt nō libenter audire. non facile detrahē Cū detractozib? ait salomon ne cōmisceris zc. Nūqm de formis muliez disputes. nec alia dom? quid agatur in alia domo per te nouerit.

XXXI. Adhuc de eodem.

Procrates adiurat discipulos suos ante qd doceat. & in verba sua iurare compellit. Extorquet sacramento silentiū. hmo ne. incessum. māfuetudinē. habitū. moresq; describit. Quāto magis nos qbus aniaz medicina omis sa est. Omnū christianoz domos debem? amare qsi pprias. Consolatozes nos potius in merozib? suis qd conuiuas in psperis nouerim. Facile ptem niē clericus. qui sepe vocat? ad pziōiū venire nō recusat. Nūq; petentes raro accipiamus rogati. Beati? est em magis dare qd accipe. Nescio enim quo mō etiā ipse qui deprecā vt tribuat. cū accepis viliozē te iudicat. Et mirū in modū si eū cōtemse ris plz te miratur. Predicator continētē nupcias ne valiet. Procuratozes et dispensatozes domoz alienaz atq; villaz. quomō esse possunt clerici. qd pprias iubentē contēnere facultates. Amico qd ppria rape furtū ē. ecclesiā fraudare sacrilegiū est. Accepisse paupib? erogandū. & esurientib? plurimis uel cautū uelle esse. uel timidū. aut qd aper tissimi sceleris est. uelle aliquid exinde subtrahere oim pzonū crudelitātē exupat. Ego fame torqoz & tu iudicas qd tū ventri meo satis sit. aut diuide statim quod accepis. aut si timid? dispensatozes. dimitte largitozem ut sua sponte ipse distribuat. Nolo sub occasione mea saccul? tuus plenus sit. Nemo me meli? mea seruare potest. Optim? dispensatoz est qui nichil sibi reseruat. non ut adū sarijs. sed ut amicis scripsim?. nec inuecti su nus in eos qui peccāt. sed ne peccent ante monuimus neq; in illos tantū. sz & in nos ipos iudices seueri fuim?. volentesq; festucā tollere de oculo alteri? nostrā pus trabem ciecim?. nullū lesi. nullius no mē descriptione mea signatum est. neminez specia lit me? sermo pulsauit. Generalis de vicijs disputatō est. sed qui mihi irasci voluent. prius ipse de se quod talis sit confitetur.

XXXII. Qd senectus sapientie non sapientia senectuti reputanda sit. Idem ad paulinum de institutione monachi vel clerici.

Meritis nos ututib? tuis. & puos magn? extollis. vltimamq; prem conuiuij occupas. vt patrifamilias iudicio pmouearis. Noli frater karissime ānoz estimare nos nūo. nec sapientiā canis reputes. sed canos sapie. Nam & moyses lxx. presbiteros iubet eligere. quos ipse sciret esse psbiteros. utiq; non euo. sed prudentia iudicandos. Et daniel adhuc puer longeuos iudicet atz impudicos. serēs etas lasciuia condemnat. Noli in quā fidē pēlare tpibus. nec me idcirco meliozem putes qd pziōz in xpi exercitiu cepim militare. Paulus apostolus in vas electiōis de psecutoze mutatus nouissimus in ordie. pm? i meritis ē. quia extrem? licet plus omnib? laborauit. Iudas qui quondā audierat. tu autem homo vnanimis dux me? zc. proditor amici magistri saluatoris arguit voce. & nō dū informis lecti trabe nectit ab alra. Econtrario autem latronē crux inuitat pidi so. & facit homicidii pena martirem. Subit? calor longum vincit tepozem. Deniq; & tu audita snia saluatoris. si vis pfectus esse. zc. verba verces in opa. & nudā crucez nud? seqris. expeditioz & le uioz scandes scālā iacob. Tunicā mutas cū animo nec pleno marsupio gloriosas sedes appetis. sz puris manib? & candido pectore. paupē te & spī ritū & opib? gloriāis. Cares ille theban? homo

quondam dicissim? . cum ad philosophandū athe-
nas pgeret . magnū auri pond? abiecit . nec puta-
uit se posse & virtutes simul & diuitias posside
Nos subsarcinati auro . xpm pauperem sequimur
& sub p̄textu elemosine pristinis opib? icubātes
quomodo possumus aliena fideliter distribuere q̄
nostra timide referuam? . Plenus venter facile de
ieiuniis disputat . **XXXIII.** **Q** non
iuuat sacer locus si spirit? delit .

Non hierosolimis fuisse . sed hierosolimīs
bene vixisse laudandum est . Illa expetē-
da est ciuitas . non que occidit p̄phetas .
& christi sanguinez fudit . sed quā fluminis imper-
tus letificat . Neq; hoc dicens meipsum inconstan-
tie redarguo . damnoq; qd facio ut frustra videar
ad exemplum abrahāz . & meos & patriā reliquis-
se . Sed nō audeo dei omnipotentiam angusto fine
concludere . & coartare puo terre loco . quem nō
capit celū . Singuli quiq; credentiū non locorum
diuersitatib? . sed fidei merito ponderant . Et qd
deus spirit? est : adoratores eius in spiritu & ve-
ritate adorare cum oportet . Postq̄ sicato iatee
veltere vniuersus orbis celesti roze perfusus est .
& multi de oriente & occidente venientes recubue-
rūt in sinu abrahāe . desit nor? esse tāt um in iudea
deus . Et crucis igiē & resurrectionis loca his p̄-
sunt . qui p̄tant crucem suam . & cū xpo resurgūt
quotidie q̄ dignos se exhibēt tanto habitaculo . Ce-
terz qui dicunt templum dñi templū dñi . audiant
ab apostolo . Vos estis templū dei . & spiritus san-
ctus habitat i vobis . Et de hierosolimīs & de bri-
tannia equaliter patet aula celestis Regnū dei in
vos est . Beatus hylarion cum palestīn? esset . &
in palestina viueret . vna tm̄ die vidit hierosolimā
ut nec contempnere loca sancta p̄pter viciniam . nec
rursus deū loco claudere videret . Ab adriani tē-
porib? vsq; ad impium cōstantini . p̄ annos circē
dxxx . in loco resurrectionis simulacrū iouis . & in
crucis rupe statua ex marmore veneris a gētilib?
posita colebat . & in specu in quo quōdam christ?
paulus vagit . veneris amasi? plangebatur . Hec
tā longo repetita sūt p̄hemio . ne quicq; fidei tue
desse putes . quia hierosolimā nō vidisti . nec nos
idcirco meliores estim es . q̄ huius loci habitaculo
fruiamur . Sed siue hic siue alibi equalē te p̄ opib?
tuis apud dñm habere mercedē . **XXXIII**

Q monacho appetenda sit solitudo .
R Euera dñas i locis arbitror . si vrbib? &
frequentia vrbū derelicta . in agello habi-
tes . & xpm q̄ras in solitudine . & oves solus in mō-
te cum hiesu . Nō de episcopis . nō d̄ p̄biteris . nō
de clericis loquor . quorū aliud officiū est . sed de
monacho . De toto huc orbe concurrit . plena est
ciuitas vniuersi generis hominib? . & tanta vtrū-
usq; sexus constipatio . ut quod alibi ex p̄te fugie-
bas . hic totum sustinere cogaris . Si officiū vis
exercere p̄biteri . si episcopat? te uel op? vel ho-
noz forte delectat . vive in vrbibus & castellis . &
alioz salutē fac lucz anime tue . Sin autem cupis
esse q̄ diceris monachus . id est solus . quid facis
in vrbib? . q̄ utiq; non sunt soloz habitacula . sed
multoz . Habet vniquodq; p̄positū p̄ncipes
suos . Romani duces imitēnt camillos . fabricios
regulos . scipiones . P̄bi p̄ponant sibi pitagoram
socratem . platonem aristotelem . Poete emulēnt
homeruz . virgiliū menaud rū . terentiū . Hystorici
thuchididē . salustiū . herodotū liuium . Oratores

lissiam . graccos . demostenem . tullium . Et ut ad
nostra veniam? . epi & p̄biteri hēant in exemplū
apostolos & aplicos viros . quoz honorem possi-
dentes habere nitantur & meritum . Nos autē ha-
beam? p̄positi nostri p̄ncipes paulū . antonium .
hylarionē . machariū . Et ut ad scripturaz auctori-
tatem redeā . nos ter p̄ncipes heliseus . helias . nfi
duces filii p̄beterum . qui habitabāt in agris aut
solitudine . faciebant sibi tabernacula p̄pe fluenta
iozdanis . De hiis sunt & illi filij rechab q̄ vinuz
& sicerā non bibebant . qui morabant in tē . ozis .
Obsecro itaq; te ut multitudines hominū . & offi-
cia & salutarōnes & diuina velut q̄sdā cathenas
fugas voluptatum . **XXXV.** **Q**ualiter
monacho viuendū sit .

Que vilis & vespertinus cibus olera & le-
gumina . interdūq; pisciculos p̄ summis
ducas deliciis . Qui xpm desiderat . & il-
lo pane vescit . non querit magnore de cibis p̄cio-
sis q̄ sterius conficiat . Quidq; post gulā nō sen-
tiē . idem tibi sit q̄ panis & legumina . Habes adū
sum iouinianum libros de contemptu ventris &
gutturis plenius diferentes . Semp in manu tua
sacra sit lectio . frequenter orandū . crebre vigilie
& ventre vacuo sepius dormiendū . Rumuscu-
los & gloriolos & palpātes adulatores q̄ hostes
fuge . humilitatē vestiu? tumentī animo non appe-
tas . secularium maxime potentūz consortia deuī-
ta . Quid tibi necesse est ea videre crebrius . quoz
p̄ceptū monach? esse cepisti . Soroz p̄cipue tua
matronarū declinet colloquia . ne inter sericas ve-
stes & gēmas circūsedentiū femiarū se sorditatz
aut doleat aut miret . quia aliez p̄positi penitētia
aliez iactantie q̄si seminarū ē . Caue ne q̄i fidel?
& famosus tuorum quondā dispensator . alienaz
peccuniam distribuendā accipias . Habeto simpli-
citatem colūbe . ne cuiq; machineris dolos . & ser-
pentis astutiā . ne alioz suplanteris insidijs . Non
multum distat in vicō . vel decipe uel decipi posse
Christianū quē senseris tibi aut semp aut crebro
de nūmis loquentē . excepta elemosina . q̄ indōnter
p̄t oib? . institorum poti? habeto q̄ monachum .
P̄ter victū & vestitū . & māifestas necessitates
nichil cuiq; tribuas . ne filioz panem canes come-
dant . Vez xpi templum anima credentis ē . Illam
exorna . illā vesti . illi offer donaria . in illa christuz
suscipe . Que utilitas est pietes fulgere gēmis . &
xpm in paupe fame mori . iam non sunt tua q̄ pos-
sides . dispensatio tibi credita est . Memeto ananie
et saphire . illi sua timide seruauerūt . tu considera
substantiaz xpi . ne imprudenter effundas . id est
ne in moderato iudicio rem paupum tribuas non
pauperibus . & secūdū dictū prudentissimi viri .
liberalitate liberalitas p̄eat . Noli respicere ad pha-
leras & nomina vana catonum . Ego et inquit ma-
tus & in cute noui esse xpianum . grande est non
videri . Et nescio quō plus placet mūdo q̄ xpo di-
splicet . **XXXVI.** **Q** clericis vitāda
sunt muliez consortia . **Q**uod idem ad oceanū de
vita cleric?

Quod prima temptamenta clericoz sunt mulie-
rū frequētes accessus . Nociū gen? femi-
na . ianua dyaboli . via iniquitatis . scorpio
nis p̄cussio . flamigero igne p̄cutit euz p̄ximat . stī-
pula ignem accendit . exuritq; fundanēta montiū
Ego iudico si cum viris femine habitent . non de-
erit viscarium dyaboli . De duob? enī quod vnus

desiderat si loqui non potest vel temptatur. Remotio igitur viri castitatis collocat arma. constructio in melioribus castra pudoris. Tecla post temptatione passionis antiochie a paulo. prohibetur peccare. Nemo miles cum uxore pergit ad bellum. Si congregationes constituis puellarum. bina in hebdomada visitatione ad benedicendam aggregationem convenias. sed non solus propter rumigerulos. Ferreas mentes libido domat. Feminam quam videris bene conuersantem mente dilige. non frequentia corporali. Germinat femine spinas cum viris habitantes. et acthana mentis a cuto mucrone percussit. Proch nephas dolor est dicere. sed non decet preterire. unde sine nuptiis nouum genus uxorum. Et ad nos quid pertinet. si eos quos diligunt videntur ridere tibus oculis. salutatoris tenera verba procedunt. Deinde cum salutauerint. si eas dei viros preterire celeriter viderint. premtos suos iudicant & irascuntur. Lege hieremia qualis debet esse solitari. ait enim sedebit solitari & rabebit Maria in cubilibus penetrabilibus angelis sola inuenit. non cum agape ta loquentem. Et illa ad virile introitu trepidauit. tu que fornax es malicie. quid a viro desideras frequentia salutari. **XXXVII De ornatu morum episcopi.** **Idem ad oceanum de vita clerici.**

I quis episcopatum desiderat. bo. o. de. opus non dignitatem. labore non delicias. opus pro quod humilitate decrescat. non fastigio intumescat. Oportet ergo episcopum irreprehensibile esse. Omnes virtutes in vno humone apprehendit. & pene rem contra naturam exigit. Quis enim absque peccato. id est absque reprehensione versat in mundo sed futurus pastor ecclesie talis eligatur. in cuius operatione recte grex ceteri nominent. Perdit enim auctoritatem docendi. cuius sermo ore destruitur. Unde & illud tullij. Caput artis est docere quod facias. Item ornatu virtutibus secundum mensuram. Sunt enim quidam ignorantes mensuram suam. & cetera stoliditatis ac recorde. ut & in motu & in incessu & habitu & sermone omni rursus se spectantibus tribuant. & qui non intelligentes quid sit ornatu. committunt se vestibus & mundicijs corporis. & lautioris mensuram epulas parant. cum huiusmodi ornatu & cultu sordibus fedior sit. Item doctorum. Innocens enim & absque sermone conuersatio. quantum potest exemplo tantum nocet silicio. Item non vinolentum. vino lentia est scurras & smessorum. venterque mero estuans. cito despumat in libidine. Nec ad vnius horre ebrietatem nudauit femora sua. que per decem annos sobrietate texerat. Loth quoque pro temulentia nesciens libidini miscuit incestus. & que sordida non vicerat. vina vicerunt. Iterum non litigiosum. Nichil est enim impudentius arrogantia rusticorum. qui garzilitate auctoritatem putant. & pati se per ad lites. in subiectum sibi gregem sermonibus tumidis tonant. Item domui sue bene prepositum. Non ut opes augeat. non ut regias epulas parat. non ut celatas patinas struat. & phasides aues letis vaporibus coquat. qui artificia temperamento & ad ossa pueniant. & carniu superficiem non dissoluant. sed ut quod predicatur est. pro a domesticis exigat. Item non neophiticum. Heu heu heri cathecumini. hodie pontifex. Heri in amphiteatro. hodie in ecclesia. versare in circo. mane in altari. dudum factor hystrionum. nunc virginum consecrator. Oportet autem & illum & tef. b. a. qui. f. f. talis ergo sit ut qui religio

tetrahit. eius vite detrahere non audeant. **XXXVIII De contemptu patrie & seculi ad monachos.** **Idem ad heliodorum monachum.** Vanto studio & amore desiderim. ut pariter in heredo moraremur. consciu mutue caritatis peccat agnoscat. Vex tu quasi parulus delicat. contemptu rogatis pro blandimenta fouisti. & abies postularas. ut tibi postquam ad deserta migrassem. inuitatoria scripta transmittere. Nolo prestant necessitate recorderis. nudos amat heremum. Qui in christum credit. & eius crede sermonibus. Querite primum regnum etc. Affatim diues est qui cum christo pauper est. Qui rogantem contempsit. forsitan audias obiurgat. Quid facis in patria domo. delicate miles. ecce de celo tuba canit. ecce cum nubibus debellatur orbem. impator armatur. egredere. Ecce bifacurus gladius. ex regis ore procedens. obuia queque metit. & tu mihi de cubiculo ad aciem & tu egredere de umbra ad solem. Corpus assuetum tunica. lozice onus non fert. Caput optum lintheo galea recusat. Mollez ocio manu durus exaspatur capulus. Audi edictum regis tui. Qui non est mecum contra me est. Recordare tyrocinij tui die quo christo in baptismo sepultus. in sacramenti verba iurasti pro nomine eius. non te patri peccatorem esse. non matri. Licet puul ex collo pendeat nepos. sparso crimine. & scissis vestibus. vbera quibus te nutricat mater ostendat. licet in limine pater iaceat. pro calcatum perge patre. siccis oculis ad vexillum crucis ouola. solum pietatis genus est. in hac re esse crudeliter. Facile rumpit hec vincla. amor christi. & timor gehene. Contra scripta precipit parentibus obsequendum. sed qui cumque eos super christum amat. potest animam suam. Gladium tenet hostis. ne me pimat. & ego de matris lacris cogitabo. propter patrem christi militiam deseram. cui sepulturam christi. causa non debeo quam etiam omnibus eius causa debeo. Domino passuro timide consulens petrus scandalum fuit. paulus retinens se fratres ne hierosolimam perget redarguit. Aries iste pietatis quo fides patre. euangelij retundendus est mucrone. Mater mea & fratres mei hi sunt etc. Si credunt in christum faueant michi pro eius nomine pugnaturus. Si non credunt mortui sepeliant suos mortuos. Sed hoc ais in martirio. Erzas frater erzas. si putas unquam christianum persecutionem non pati. & tunc maxime oppugnaris. si te oppugnare nescis. Aduersarius non tanquam leo rugiens circum. qurens quem deuorat. & tu pacem putas. Sedet in insidijs cum di. Et tu frondose arboris rectus. umbraculo. molles sonos. futura preda carpis. inde me psequere luxuria. inde auaricia conat irumpere. inde venter meus vult michi esse deus pro christo psequere inquam me hostis. cui nomina mille. mille nocendi artes. & ego infelix. me victorem putabo dum capior. **XXXIX**

Idem de eodem. **A** nimia duerte frater. Non tibi licet quicquam habere de tuis rebus. omnis inquit dominus. qui non renuclauerit. etc. Cur timido animo christianus es. Filius hominis non habet ubi caput reclinet. & tu amplas porticus. & ingentia tectorum spatia metiris. hereditatem expectas seculi. coheres christi. incipere vocabulum monachi. hoc est nomen tuum. quid facis in turba qui solus es. Et hec ego non integra rate vel mercibus. nec quasi ignarus fluctuum indoctus nauta pnoneo. Sed quasi nup naufragio eiectus in litus. timida nauigatoris voce tenuncio. In illo estu caribdis.

ibi scilla. Hic barbarus litus. hic dyabolus pyrata cum socijs portat vincula capiendis. Nolite credere. nolite esse securi. licet in mores stagni fusi equos arideat. inter est piculum. meus est hostis. tranquillitas ista tempestas est. Quid ergo. Quicumque in ciuitate sunt. christiani non sunt. Non est ibi eadem causa que ceteris. Nam cum derelicta domo te castrales propter regna celorum. quid aliud quam perfectam sectatus es vitam. perfectus autem christi seruus. nichil preter christum habet. Audet quisquam christum mendacem facere. mamone & christo seruiendo. vociferare ille sepe. si quis vult post me re. abneget se & ego onusto auro arbitror me christum sequi. Quod si nichil habeas ut te responsurum scio. cur tam bene paratus ad bella non militas. nisi forte in patria tua te arbitraris hoc facere posse. cum in sua domum signa non fecerit. Sume rationem. Nemo propheta in patria sua honorem habet. Non quero iniquis honores. Sufficit michi conscientia mea. Neque dominus que rebat honorem. quippe qui ne a turbis rex constitueretur aufugit. Sed ubi honor non est ibi contemptus est. ubi autem contemptus. ibi frequenter iniuria. ibi indignatio. & nulla quies. Vbi autem iniquitatem aliquid auferit ex studio. perfectum dici non potest. Ex hoc colligitur monachum perfectum in patria sua esse non posse. perfectum autem esse nolle delinqueret. Sed de hoc gradu pulsus. prouocabis ad clericos. Absit autem ut quidquam de his sinistram loquar. qui aplice gradui succedentes christi corpus sacro ore conficiunt pro quos etiam nos christiani sumus. quod clauis regni celorum habentes quodammodo ante iudicii diem iudicant. qui sponsam domini sobria castitate conseruant. Sed monachi alia causa est. alia clericorum. Clerici oues pascunt. ego pascor. Quod si te quoque ad eundem ordinem pia fratrum blandimenta sollicitant. gaudebo de assensu. timebo de lapsu. Qui episcopatum desiderat bono. de oportet autem huiusmodi irreprensibilem esse. Non omnes episcopi episcopi sunt. Attendis petrum. sed & iudam considera.

XL. Adhuc de eodem.

Quid agis frater in seculo. qui maior es mundo. Quoadiu te tectorum umbra premunt. quoadiu fumosorum virium carcer in ludicrum libet ad purum etheris volare fulgorem. Paupertatem times. sed beatos pauperes christus appellat. Labore terrens. nemo athleta sine sudoribus coronatur. de cibo cogitas. sed fides fame non timet. Supra nudam metuis. humum exesa ieiunijs membra collidere. sed dominus tecum iacet. Squalidi capitis horret inculta cesaries. sed caput tuum christus est. Infinita heremi vastitas terret. sed tu paradisum mente deambula. quotiescumque illuc cogitatione ascenderis. toties in heremo non exis. Scabra sine balneis attrahitur cutis. sed qui in christo semel lotus est non habet necesse iterum lauare. Et ut breuiter ad cuncta apostolum audies respondentem. non sunt odigne passus huiusmodi. Delicatus es carissime. si & hic vis gaudere cum seculo. & postea regnare cum christo. Veniet illa dies. quia ad vocem tube pauebit terra cum populis. lugubrior mundus imugiet. Potentissimi quondam reges nudo latere palpabunt. exhibebunt cum plebe sua venient. tunc ignis iupitris aduocatur. & cum suis stultus plato discipulis. arestolus argumenta non prouocant. Tunc tu rusticus & pauper exultabis. & ridebis & dices. Ecce crucifixus deus meus. Ecce iudex qui obuoluit panis in presepio vagit. Hic est ille oparij & questuarius

filius. Hic qui fugit in egiptum. hic qui vestitus cocino. hic sentibus coronatur. Hic magus demonium habens & samaritanas. Cerne manus iudee quas fixeras. cerne latus romane quod foderas. XLII.

Contra monachum vagum & garzulum.

Idem ad dommonem

Moros non erubescere monachum & iuuenem cuius decore veneres fluunt. cuius tanta in loquendo elegancia est. ut comico sale ac lepore perfusus sit. & lustrare nobilium domos. matronarum salutacionibus adherere. religioni nostre pugnam facere. & inter hec fratri suo detrabere. Hic idcirco se eruditum putat. quia iouinianum verba solus intelligit. Est quippe puerbium. balbum melius balbi verba intelligere. inter muliericulas sciolus sibi & eloquens videbatur. postquam vero romana opuscula mea puererunt me quasi emulum exhorruit. quia eius eloquia despiciebatur. Vnde intelligat non eque inter fusa et calamos puellarum. & inter eruditos viros de diuina lege dogmatibus disputare. Scribis igitur hunc de trivio & de copitis. de plateis circulo foranum monachum rumigerulum rabulam instrumentum ad detrahendum. Qui per trabem oculi sui vesticam alterius nitat eruere. concionari aduersus me. & libros quos contra iouinianum scripsi. canimo debere rodere. lacere. conuellere. Stultus ego qui sine causa gregorium nazanzenum. & didimus in scripturis sanctis catholicitas habui. Nichil michi profuit hebreorum eruditio. & ab adolescentia usque ad hanc etatem. quotidiana in lege prophetarum. euangelij. apostolorumque meditatio. Inuentus est homo absque precepto perfectus. quod eloquentia tullium. argumentis aristotelem. prudentia platoem. eruditione aristarchum. multitudine librorum calcantem. didimus scientia scripturarum. omnibusque sui temporis vicat tractatorem. Denique dicitur materiam poscere. & ad carnem & ad deum aliquid referens in utraque parte. hoc est & per iusticia & per iusticia disputare. Queso igitur te pater carissime ut moneas eum ne loquatur contra propositum suum. ne castitate habitu pollicens verbis destruat. ne virgo vel stinens. ipse enim viderit quod esse se iactet maritatus virginibus conpet. Parcat sibi. parcat mihi. parcat nomi christiano. Monachum se esse non loquendo & discursando. sed tacendo & sedendo nouerit. Non damno nuptias. sed volo omnes qui propter timores forsitan nocturnos soli cubitare non possunt uxores ducere. XLII. De custodia virginum.

Idem ad custochium de virginitate seruanda.

Audi filia & vide recte. Nulla in hoc libello adulatio. adulator quippe blandus mimi est. Nulla erit rethorici pompa huiusmodi. que te etiam inter angelos statuatur. Nolo tibi venire superbia de proposito. sed timorem. Onusta incedis auro. lacro tibi vitandus est. stadii est vita hec mortalibus. Hic contendimus ut alibi coronemur. Nemo inter serpentes & scorpiones securus ingreditur. En inebriatus est inquit dominus. gladius meus in celo. & tu pacem arbitraris in terra. que tribulos generat & spinas. quam serpens comedit. Magnis inimicorum circumdamur agminibus. hostium plena sunt omnia. caro fragilis & cinis fusa post morticum. pugnat sola cum pluribus. Quod si eorum te multitudo turbauerit. & ad singula incitamenta viciorum cepit estuare. & dixerit tibi cogitatio tua. quid faciemus. respondebit tibi heliseus. Noli timere quoniam plures nobiscum sunt quam cum illis. Et

aperitis oculis videbis igneum curzum qui te ad exemplū helie in astra iustollat. Et tunc l. ta canabis anima nostra sicut passer e. &c. **Caue** q̄so ne quando dicat de te deus **Virgo** israhel cecidit non est qui suscitaret eam. **Audent** loquar. cū oīa deus possit suscitare non potest uirginē post ruīnam. valet qui. dē liberare de pena. sed non rule coronare corruptā. **Rectius** fuerat hominis subisse cōiug. ū. ambulasse p̄ plana. q̄ ad altiora tendere in p̄fundū inferni c. dēre. **Nolo** finas cogitationē crescere. dum pu? est hostis int. r̄uce. nequicia eli datur in semine. **XLIII. Exemplū hieronimi de seipso.**

Quotiens i herēo p̄sticue? & in illa vasta solitudine que exusta solis ardozib? horridū monachis p̄stat habitaculū. puta ui me romanis interesse delicijs. **Sedebā** sol? quia amaritudine eraz replet? **Horrebant** sacco mēbra deformia. & squalida cutis sicut ethiopice carnīs obduserat. quotidie lacrimae. quotidie gemit? & si quando repugnantēz somnus iminens oppresisset. nuda humo vix herentia ossa collidebaz. **De** cibis vero & potu taceo. cū etiā languētes aqua frigida utantur. & coctum aliquid accepisse luxurie sit. **Ille** igitur ego qui ob gehenne metum tali me carē ipse damnaueram scorpionū tantū soci? & ferarū. sepe choris intererā puellaz. pallebant oza ieiunij. & mens desiderijs estuabat. **In** frigidō corpe & ante homiez sua iam carne p̄mortuuz sola libidinum incendia bulliebant. **Itaqz** ab omni auxilio destitue? ad hiesu iacebam pedes. rigabā lacrimis. & crine tergebam. & repugnantēz carnez hebdomadaz media subiugabā. **Nō** erubescō infelicitatis mee. quin pot? plango me nō esse qd̄ fuerim. memi me clamante in tie crebro iunxisse cū nō ste. nec p̄? a pectoris cessasse ūberib?. q̄ a dño rediret increpate tranquillitas. **Ipsam** quoqz cellulam meā q̄si cogitationū meaz consciam p̄mescā & michimet irat? & ng. d? solus terseta penetra bā. **Sic** vbi p̄caua valliu. vel aspa montiu. rupium p̄rupta cernebaz. ibi mee orationis locus erat. ibi miserie carnis ergastulū. **Et** ut michi ipe testis ē dominus. post multas lacrimas. post celo oculos inherentes. nōnūqm̄ videbar interesse agminibus angeloz. & letus gaudesqz cantabam. **Post** te in odorē vnguētōz tuoz curzem? **Si** aut̄ hec sustinet illi qui exeso corpe solis cogitationibus impugnat̄. quid patie puella q̄ delicijs fruit̄. viuens mortua est. **XLIII. Q̄ ab** stimentiam nutrienda est castitas.

Quid itaqz potest in me esse p̄siliij. si ex p̄to credie. **Hoc** p̄mum moneo. hoc obre stoz. ut spōsa xpi vinū fugiat p̄ veneno. **hec** a duersus adoleſcentiā p̄ma arma sunt demonū. **Nō** sic auaricia quatit. inflat supbia. delectat ambitio. facile alijs carem? vicijs. **Hic** hostis int? in clusus est. quēcūqz p̄gimus nobiscum portamus inimicū. **Vinū** & adoleſcentia duplex incendiū voluptatis. **Quid** oleū flame adijcimus. **Quid** ardētī corpusculo fomenta igniū ministramus. **Paul?** ad thimotheū. iam noli inquit aquā bibere rē. **Vi** de quib? causis vini potatō cōcedatur. ut ex hoc stomachi dolor & frequēs medeaē infirmitas. **Et** ne nobis forsitan de egrotationib? blandiremur. **modicū** p̄cepit esse bibendū. medici potius p̄silio q̄ apostoli. **Noe** vinū bibit. & inebriatus ē rudi adhuc seclō. **Et** ut intelligas scripture i omnibus

sacramentū: margarita quippe est sermo dei & ex omi pte forari potest. post ebrietatez nudatio fe morum subsecuta ē. libido iuncta est luxurie. post venter extendit. & sic ceta mēbra cōcitant. **Mādu** cauit em̄ populus & bibit. & surrexerūt ludere. **Loth** amic? dei in monte saluaē. & de tot milib? populi sol? iustus inuentus ē. inebriatur a filiab? suis. **Et** licet ille putaret genus hominum defecisse. & hoc faceret liberoz magis desiderio q̄ libidinīs. tamē vix iustū sciebant. hoc nisi ebrium non esse factuz. **Deni** qz qd̄ fecerit ignoraue. **Et** qm̄qz volūtas nō sit i crimie. eroz tamē in culpa ē. **Helias** cū iezabel fugeret. & sub quercu fessus iacēt. ecce ad caput eius panis collirit? & vas aque? **Reuera** nūquid nō poterat deus p̄ditū ei merum mittere & electos cibos. & carnes concusioe mutatas. **Heliseus** filios p̄phetaz inuitat ad p̄adiū. & herbis agrestibus eos alēs. p̄sonum p̄adentiū audit clamorem. mors in olla homo dei. non iratus ē cocis. **Lantioris** em̄ mēse p̄suetudinē non habebat. sed farina desup iacta amaritudinē dulcorauit. ea dē spirit? v̄tute qua moyses mutauerat mirā. **Et** p̄mus e paradiso homo ventri magis obediens q̄ deo. in hac lacrimaz delectus ē val em. **Et** ipm̄ dominū fame sathanas rēp̄tauit i deserto. **Et** apostolus clamat de luxuriosis. quoz deus v̄tē ē. **Id** em̄ colit vnusquisqz qd̄ diligit. **Ex** quo solite p̄uidendū est ut quos saturitas de paradiso expulit. reducat esuries. **Q** si volueris respondere te nobili stirpe generatā. semp in delicijs. sēper in plumis. nō posse a vino & esculentozib? cibis abstinere. nec his legibus viuere. **district?** respondebo. **Vive** ergo lege tua. q̄ dei non potes. non quo de? vnuerſitatis creator & domin? in testimoz nostroz rugieū & inanitate v̄cris. **pul** monūqz delectet ardoze. s; quia aliter pudicia tuta esse non possit. **Iob** deo carus audi quid de dyabulo suspicetur. **Vir?** eius in lūbis eius rē. **Honeste** viri mulierisqz genitalia imutatis sūt appellata nominib?. **Omnis** igit̄ aduersū viros dyaboli v̄tus i lūbis est. oīs i vmbilico cōtra femiaz fortitudo. **Vis** scire ita esse arripe exēpla. **Sāpō** leone fortior. saxo durior. & q̄ vn? & nud? mille ē p̄secue? armatos. i doli de mollescit amplexibus. **Dauid** scdm̄ cor dñi electus. & qui ventuz xpm̄ sc̄to sepe ore cātauerat. **bersabee** capi? nuditate. adulterio iuxit homicidiū. **Salomō** p̄ quez se cecinit ipsa sapia. recessit a domio. quia amator mulierū fuit. **Et** ne aliquis sibi de sanguinis p̄p̄nitate p̄sideret. in illicitū thamar sorozis amon frater ex arsit incendium. **XLV. De viduis** fclis & libidinosis.

Quidas plerasqz viduas añq̄ nuptas infelicē p̄cientiā mentita em̄ veste p̄tegere. **quas** nisi tumor vteri vel infantuz vazi tus p̄diderit. erecta ceruice. & ludentibus pedibus incedunt. **Alie** vero sterilitatez p̄bene. & nec dū nati hominis homicidiū faciūt. **Nō** nulle cū se se ferint concepisse de scelere. abortiu venena medietantur. & frequēter ipse cōmortue triū criminuz ree. sic ad inferos p̄ducunt. **homicide** sui adulete xpi. necdū nati filij paricide. **Hee** sunt q̄ p̄ publi cū notabiliter incedūt. & furtiuis oculoꝝ nutib? adolescentiuz greges post se trahūt. **Et** quā vide rint pallentē ac tristē. miserā ac manicheā vocāt. **Et** cū se mero ingurgitauerit. sacrilegiuz corpus domi sumendo cōmitit. **Purpura** tāuz in veste

71
sit tenuis & laxius ut crines decidat ligatū caput
Soccus vilioꝝ. & p̄ humeros mauozte volitans.
stricte manice brachijs adherentes: & solutis ge-
nibꝫ sit fractus incessus. Hec est apud illas tota
virginitas. habeant iste huiusmōi laudatores suos
ut sub virginali nomine citiꝫ peant. Libenter tali-
bus non placemus. Pudet dicere. proch nephas
triste. Sed verꝫ est. Vnde in ecclesijs agapetarū
pestis introiuit. Vnde sine nuptijs aliud nomen
vxoꝝ. q̄ eadem domo. vno cubiculo. sepe vno te-
nent & lecto. Et suspitiosos nos vocat. si aliud
estimemꝫ. **XLVI.** **De vita v̄ginū.**

Nunc ad te mihi omnis dirigat oratio. q̄
quāto p̄ma romane vrbis virgo nobilis
esse cepisti. tanto tibi ampliꝫ laborandū
est. ne & presentibus bonis careas & futuris. Et
quidē molestias nuptiaz & in certa cōiugij de do-
mestico exemplo didicisti. cum soroz tua. blefilla
etate maior. sed p̄posito minor. post acceptū ma-
ritū septimo mense viduata. & virginitatis coro-
nam & nuptiaz p̄didit voluptatē. Nolo te ad do-
mos nobiliū matronaz accedere. nec frequenter
videre quod contemnis. Disce in hac p̄te sanctaz
supbiam que xp̄i sponsa es. scito te illis esse melio-
rem. nec eaz tantū te cupio vitare. ogressus q̄ ma-
ritoz iflatur honoribꝫ. quas eunuchoz greges se-
piūt. sed etiam eas quas viduas necessitas facit.
Quaz domus plena viuuijs. plena adulatoꝝibus.
Quaz rubentibꝫ buccis cutis farfa distendit. ut
eas putas maritos non amisisse. sed q̄rere. Rarus
tibi sit in publicuz egressus. martires tibi q̄rantur
in cubiculo tuo. nūq̄ deent causa p̄cedēdi. sꝫ sem-
per quando est necesse p̄cessura sis. Ad orationē
tibi nocte surgenti non indigestio tibi ructuz fa-
ciat. sed inanitas. Et brius lege. q̄mplurima disce
tenenti te codicē somnꝫ obrepat. et cadentē faciē
pagina sancta suscipiat. Sit tibi quotidia iana ieiū-
nia. & refectio saturitatem fugiens. Nichil p̄dest
biduo triduoqꝫ transmissio. vacuū p̄tare ventrem
si pariter obruat. Si compensat saturitate ieiuni-
um. ilico irigata humus spinas libidinum germi-
nat. & mens repleta torpescit. Si quādo senseris
exterioroz hominē floze adoleſcentie suspirare. &
accepto cibo cū te in lectulo p̄positam dulcis libi-
dinū pompa concusserit. arripe scutū fidei. i quo
igni te dyaboli extinguitur sagitte. om̄s em̄ adul-
terantes q̄si diabanus corda eozꝫ. At tu xp̄i comi-
tata vestigijs. & sermonibꝫ eiꝫ intēta dicito. Nō
ne cor nostrum ardens eꝫ. Difficile est humanā
animā aliquid nō amare. et necesse ē ut i quoscūqꝫ
nostra mēs trahat affectꝫ. carnis amor spūs amo-
re su p̄cē. Desideriū desiderio restringatur. quid
q̄o inde minuitur hīc crescat. **XLVII.** **De
laude virginitatis.**

Quis nostrū ex corde dicere potest. Potū
meū cum fletu miscebam. an non flendū
est. non gemendū. cū me rursum serpens
de paradiso virginitatis eiecituz. tunicis vult vesti-
re pelliceis. q̄s helias ad paradisu rediens p̄iecit in ē-
rā dicens. Quid mihi & voluptati que i breui pe-
rit. Nolo illi subiacere sententie. qua i homies est
illata damnatio. In doloribꝫ p̄ies rē. Lex ista non
mea est. & ad virū cōuersio tua sit ouersio illiꝫ ad
maritū eius q̄ virū non habet xp̄m. meū p̄posituz
sine sexu ē. habeant nuptie suū tempus & ritualū
michi virginitas i maria dedicaē & christo Dicat
aliquis. & audez nuptijs detrabere. q̄ a do mino

benedicte sunt. Non est detrabere nuptijs. cum
illis virginitas anfertur. Glorietur & nupte cū
a virgibus sine secunde. Crescat & multiplicetur
ille qui impletur. est terram. tuū agmen in celis
est. Post paradisu & nuditatem. & ficus folia au-
spicantia p̄virginem nuptiarū. Nubat & nubat
ille. q̄ in sudore faciei comedit panem suū. cuius
terza tribulos generat & spinas. cuiꝫ herba senti-
bus suffocat. meū semen centenaria fruge secun-
dū est. Consuant tunicas q̄ inconsutam desursum
tunicam p̄iderūt. quos vagitꝫ delectat infantū
in ipso lucis exordio. fletu lugentes q̄ nati sunt.
Eua i paradiso v̄go fuit. post pelliceas tunicas mi-
tū sumpsit nuptiaz. Tua regio paradisu est. serua
q̄o nāt es. Et ut scias virginitatē esse nature. nu-
ptias post delictū. virgo nascit. caro de nuptijs.
in fructu reddens quod i radice p̄iderat. Virga
est mater domi simplex. pura. sincera. nullo extri-
secus germie coherente. & ad similitudinē di vni-
tate secunda. Virge flos xp̄s ē. dicens. ego flos
c. Laudo nuptias. quia michi v̄gies generat. lego
de spinis rosaz. de terra auz. de concha margaritā
p̄ nuptie onerant. quādo q̄o de illis nascit p̄
amatur. **XLVIII.** **Adhuc de eodem.**

Quid iudes mater filie tue. indignaris q̄
militis noluit vxoz esse. sed regis. Grā
de tibi beneficiū p̄stitit. socꝫ dei esse ce-
pisti. De virginitate inquit ap̄lus. p̄ceptum dei nō
habeo. Quare quia & ipse ut esset virgo non fuit
imperij. sed p̄prie voluntatis. Nec em̄ audiendū
sunt q̄ eum vxozem habuisse cōfingit. cū de cōti-
nencia differens & suadens p̄p̄tiam castitatem
intulerit. Volo autē om̄s eē sicut meip̄sū. Et in-
fra. Dico autē i nuptijs & viduis. bonum est illis
ut sic p̄maneat sicut & ego. Quare ergo non ha-
bet dñi de virginitate p̄ceptū. quia maioris ē mer-
cedis. quod nō cogitur. sed offerē. Quia si fuisset
virginitas impata. nuptie videbātur ablata. & du-
rissimū erat cōtra naturam cogere. angelorumqꝫ
vitam ab homibus extorquere. Et io quodāmodo
damnare. quod oditū est. Alia fuit in veteri lege
felicitas. beatꝫ q̄ habet semen i syon. Vatuꝫ erat
orbis. & ut de typicis taceā. sola erat benedictio
liberoꝝ. Propterea & abrahā iam senex cethure
copulat. & iacob mandragoris redimē. et conclu-
sā vuluā i ecclesie figurā rachel pulcra oqueritur.
Paulatim vero incrementē segete messor imissus
est. virgo helias. heliscus virgo. virgines multi-
filij p̄phetaz. Hieremias captiuitate p̄p̄m vxo-
rem phibeē accipe. Alijs verbis ip̄m ap̄lus loq̄-
tur. Tempꝫ breuiatū est. reliquū est. ut q̄ habent
vxozes sint q̄si nō ha. Inueniebatur ergo ut dixi-
mus in viris tātum hoc cōmentie bonū. & in do-
loribus iugiter eua pruribat. Postq̄ virgo vero
cepit i vtero. & pepit nobis patrem futuri secu-
li. soluta maledictio est. Statim ut filij dei iḡ. res-
sus est sup terram. nouā sibi familiā instituit. ut
qui ab angelis adorabat in celis. haberet angelos
& i terris. Si tibi placeat scire quoz molestia v̄go
libera foret. quot vxoz astricta sit. legas terculi a-
num ad amicū p̄m. & de virginitate alios libellos
& beati cypriani volumen egregiū. & pape dama-
si sup hac re uerꝫ p̄sasqꝫ compositas. et ambrosij
nostrū q̄o nup ad sorozem scripsit opusculū. In q̄
bus tāto se effudit eloquio. ut quidq̄o ad laudē
virginum pertinet exquisierit. ordinauerit. exp̄res-
serit. Nobisqꝫ diūso tēpore quo iesserit incedēdū

est virginitate; non tantū efferimus. sed seruam?
Nec sufficere scire quod bonum est. nisi custodiae
attentius quod electus est. quia illud iudicij est.
hoc laboris. & illud cōmune cū pluribus. hoc ve-
ro cum paucis. **XLIX. De caut. la virgī
seruanda cōtra seculi temptamenta.**

Taq; obtestor te coram domino & angelis
cuis. ne vasa tēpli facile ī publicū pferas
ne sacrariū dei quisq; prophanus inspi-
ciat. **O**ra arcam quā non licebat tāgere attingēs
morte subita pstratus est. Neq; em̄ aureum vas
& argenteum tam carū fuit deo. qm̄ templū corpi
virginalis pcessit umbra. nunc veritas ē. Tu q; de
simpliciter loqueris. & ignotos quosq; blāda vo-
ce non despicias. Sed aliter impudici vident ocu-
li. non norunt anime pulcritudinē cōsiderare. sed
corp̄m. Ne declines aurē tuaz ī verba mala. Sepe
em̄ indecēs aliquid loquentes. temptant mētis ar-
bitriū si libenter audias virgo quod dicē. si ad ri-
dicula queq; soluaris. Quid q; dixeris laudant.
quidq; negaueris negant. Castā vocāt & sanctā
Ecce vere xpī acilla dicētes. nō ut illa horrida tur-
pis. & rusticana terribilis. & que ideo fornicā ma-
ritū non habuit. quia inuenire non potuit. Natu-
r ali ducimur malo. & adularioribus nostris libentē
faucemus. Et qnq; nos respondeam? indignos et
calidus rut or ora pfundat. t amē ad laudem suaz
anima inersit? letat. Sponsa xpī arca ē testamē-
ti. intrinsec? & extrinsecus deaurata. custos legis
domi. sup hoc ppiatorū q; si super cherubim se-
dere vult dñs. Mittit discipulos suos. vt in pullo
asine sedeat. Curis te secularibus solue. vt paleas
& lateres egipti derelinquens. moysen sequaris ī
heremo. & terrā repromissionis intrucas. & i eo
sit qui phibeat. non mater. nō soror. non cognata
non germana. dominus te necessariū habet. Qd
si voluerit impedire timeant flagella pharaonis.
Fiesus ingressus tēplum. omnia q; templi nō erāt
pcedit. Deus em̄ zelozos est. ergo vbi in peccato
virginali seculariū negociorū cura estuat. statim
velum templi scindit. sponsus surgit iratus &
dicē. Reīnquetur vobis domus ve. de. Semp te
cubiculi tui secreta custodiant semp tecum spon-
sus ludat intrinsecus. orans loqueris ad sponsū.
legenti tibi ille loquet. Ort? conclusus. soroz mea
fons signatus. Caue ne domū exēas. vt velis vi-
dere filios regionis aliene. quāuis fratres habeas
patriarchas. & israhel pente letaris. nolo te spon-
sum q; rere p plateas. nolo te circūire angulos ciui-
tatis. Sponsus in plateis non potest inueniri. arca
& angusta via est que ducit ad vitā. Atq; vitā
nō inuenisse sufficiat. vulneraberis. nudaberis. &
gemebūda narabis. inuenerunt me rē. Zelozus
est hiesus non vult ab alijs videri faciem tuā. For-
tas vagentur virgines stulte. tu intrinsecus esto.
cum sponso. Que si hostium claueris & in oculis
oraueris. veniet & pulsabit & dicet. ecce ego sto
aī ia. rē. Daniel in cenaculo suo neq; em̄ manere
poterat ī humili. fenestras ad hierusalē apertas ha-
buit. & tu habeto apertas fenestras. sed vnde lumē
introeat. vnde videas ciuitatem dei. Ne aperias
illas fenestras de quib? dicē. mors intravit p fe-
nestrās vestras. **L. Q; virgini cauenda
sic inanis gloria.**

Hius quoq; tibi vitandū est cautius ne
vane glorie ardore capiaris. Cum facis
elemosinā deus solus videret. Cū ieiunas

leta sit facies tua. Vestis nec satis munda. nec sa-
tis sordida. & nulla diuersitate notabilis. ne tibi
obuiam ptereuntū carba consistat. & digito de-
mōstreris. Nec satis religiosa velis videri. nec pl?
humilis q; necesse est. nec gloriā fugiendo q; as-
ples ei paupertatis et miserie atq; ieiunij arbitros d-
clinantes. in hoc ipso placere cupiuit. q; placere
otemnut. Et mirū in modum. laus dū vitāe appe-
tē. Hoc vicio pauci admodū sunt qui caruerunt.
& ille est optimus qui quasi in pulcro corpe rara
neruorum sorde respergitur. Neq; vero moneo.
ne de diuitijs gloriaris. ne d generis nobilitate te
iactes. Scio humilitatem tuā. stultissimū quippe ē
docē qd nouerit ille que doceas. Sed ne hoc ipm̄
tibi iactantiā generet. q; seculi iactantiā deēpisti
nec cogitāto tacita subrepat. vt quia ī auratis ve-
stib? placere desisti. placere conē. is ī sorozib?. &
quādo in cōuentū fratru veneris vel sorozū humi-
lius sedēas scabello. te causeris indignā. voceq; ex
industria q; confectam ieiunijs tenues. & defici-
entis imitata gressum humeris initaris alterius.
Sunt quippe nōnulli exterminātes facies suas. vt
appareant homib? ieiunantes. q; statim vt aliqū
viderint igemiscūt. demittūt supciliū. & opta-
cie vix vnū oculum liberāt ad videndū. Vestis
pulla cingulū saccē. sordidū manibus pedibusq;
venter sol? quia videri non potest estuat cibo.
Alie virili habitu veste mutata. erubescūt femie
esse q; nate sunt crimē amputant. et impudētē eri-
gunt facies eunuchias. Sunt que cilijs vestitū
& cucullis fabrefactis. vt ad infantiā redeant imi-
tantur noctū & bubones. Sed ne tantū videar
disputare de femis. viros quoq; fuge quos vide-
ris cathenatos. quib? femie contra aplm̄ crimes
hyrcorū barba. nigz palliū. & nudi impaciētia
frigoris pedes. Hec omnia argumenta sunt dyab-
oli. Tristitiā simulant. & quasi longa ieiunia
furtiuis noctū cibis ptabūt. pud. t reliqua dice-
re. ne videar muebi potius q; monere. **LI.**

**De quibusdā dissolutis monachis. Iterū
de morib? virgins.**

Sunt & alij. de mei ordis homib? loquor
qui ideo ad presbiteriū & ad diaconatū
ambiūt vt mulieres licent? videāt. Om-
nis his cura de vestib? si bene oleant. si pes laxa
pelle nō folleat. crines calamistri vestigio rotantē.
digiti anulis radiant. & ne plantas humidior via
spgat. vix imprimūt sūma vestigia. Tales dū vide-
ris sponso magis estimato q; clericos. Quidam
in hoc om̄e studium vicamq; posuerūt. vt matro-
narū nomia. domos moresq; cognoscat. Mane
surgentes. de domo in domū salutandi cā discer-
runt. & pene vsq; ad cubiculum dormientū. im-
portune ingrediunt. Si puluillū viderint. vel mā-
tile elegans. vel aliquid domestice supellectilis.
laudent mirantē atrectant. & se eo indigere con-
q; rentes. non tam impetrant q; extorquunt. Hīs
inimica castitas & ieiunia. Os barbaz & pax. &
in vitā semp armatū. Quocūq; te videris pm?
in facie ē. Quidquid nouū insonuerit. vel auctor
vel exaggerator ē fame. nec affectate sorozes. nec
exquisite mundicie oueniūt xpiano. Si quid igno-
ras. si quid de scripturis dubitas. interroga eum
quem vita omendat. excusat etas. fama nō repro-
bat. aut si non est qui possit exponere. melius est
aliquid nefare secure q; cum piculo discē. Memē
to quia ī medio laqoz ambulat. et mlte veterane

virgines castitatis indubitate. in ipso mortis limi
ne coronam poidē de manibus. Si q̄ ancillule sūt
comites p̄positi tui. ne erigaris aduersus eas. nec
infleis ut domina. vnum sponsum habē cepistis.
Eas autem virgines viduasq; q̄ ociose & curiose
domos circūcūt matronaz. que rubore frontis at
trito. pasitos vicē mīoz. q̄si quasdā pestes abice
Corrumpunt bonos mores. colloquia mala. Nulla
illis nisi vestis cura est. & q̄ ventris sunt p̄xima
vicōse atq; lascīue quidq; vis mali insinuant. ac
ferreas quoq; mentes ad delicias molliunt.

LII. **Q**libri poetaz & philosophoruz
p̄pter sacros libros spernendi sunt.

Que em̄ cōmuni catio luci ad tenebras.
Quid facit cum psalterio orati? cū eā
gelij maro. cum aplis cyero. Olim cū
relicta domo & pentib? p̄ x̄p̄o militatur? p̄gerē
hierosolimā bibliotheca quā michi rome sūmo stu
dio ofeceram. carere non poterā. Itaq; post cre
bras vigilias & lacrimas. quas p̄teritoz recorda
tione peccatorum fundebā. plato vel tullius sume
bat in manibus. si quando in metipsum reuersus
p̄phetam legere cepissem sermo hērebat icultus
& quia lumē cecis oculis nō videbā. non oculoꝝ
culpam putabam esse. sed solis. Deniq; in media
serme. xl. medullis infusa febris. sic ifelicia mēbra
depasta est. ut ossib? vix hererēt. Interim pabanē
exequi. & vitalis anime color toto iam frige cen
te corpe in solo tantū repente peccatusculo palpi
tabat. Tamē subito rapē? in spū ad tribunal iudi
cis p̄rahō. vbi tantū lumis erat ut piect? in ter
ram. sursum aspice non auderē. Interrogat? d̄ cō
ditione. xp̄ianū me esse m̄di. Et ille qui p̄sidebat
mētiris ait. cyeronian? es non xp̄ian? vbi ē em̄
thesaur? tu? ibi est & cor tuū. Illico ob mutui i
ter verbera quib? cedi me iusserat conscie magis
igne torquebar. illum mecum versiculū repetens
in inferno autē quis confitebitur tibi. Clamabam
ancem inter verba. miserere mei domie. m̄i. mei.
Tandem ad p̄sidentis genua puoluti qui astabāt
p̄cabanē ut veniam daret adolescentie. & erroris
locū penitentie cōmodaret. exactur? deinde crus
ciatū. si gentiliuz literaz libros aliq̄n legissē. Ego
itaq; qui constitut? in tanto articulo etiam velles
maiora p̄mittere. d̄cicare cepi & dicere. Domie
si vnq̄ habuero codices seculares si legero te nega
ni. Inter hęc verba dimissus reuerto. & miranti
bus cunctis oculis aperui. multo lacrimaz im
bze p̄fusus. nec hoc Vanū sōni illusiō fuit. Teste
michi tribunali ante q̄d steti. & iudicium quod
timui. me plagas sensisse post somnū. & liuentes
scapulas habuisse. Tantoq; de hinc studio diuina
legisse. quāto mortalia ante non legeram.

LIII. **D**e auaricia fugienda.

Auaricie quoq; tibi vitai dum est maluz
non quo aliena appetas. hoc em̄ & publi
ce leges puniūt. sed quo tua que tibi sūt
aliena non serues. Si in alieno inquit fideles non
fuis. quod vestrū est quis dabit vobis. Aliena
nobis auri argentiq; sunt pondera. nostra posses
sio spiritualis est. de q̄ alibi dicit. redemptio viri
p̄prie diuitie. At dicit. Puella suz delicata. & que
meis manib? laborare non possum. si ad senectaz
venero. si egrotare cepto. quis mei miserabit. Au
di ad aplos loquētē hiesū. Respicite volatilia celi
zē. Si vestis defuerit lilia p̄ponūt. si esurieris bea
tos audies paupes & esurientes. Si aliquis affli

xerit dolor. legito. oplacco michi in infirmitatibus
meis. & dat? est michi stimul? carnis m. ne extol
lar. Letare in omnib? iudicijs dei. Exultauerūt ei
filie iude in oib? iudicijs tuis dñe. nichil intulim?
in hunc mundum. neq; auferre quid possum? Ac
nunc plerasq; videas armaria stipare vestibus tu
nicas mutare quocidie & tamen tinea nō posse
separare. Inficiūtur mēbrane colore purpureo. au
rū liquecūt in lfas. gemis codices vestiunt. et nu
dus ante fores eaz christ? emozit. Infinita de scri
pturis exempla suppetant. que auariciaz doceāt
esse fugiendam. vey quid ante non plures annos
nitie gestum sit referā. Quidā e fratrib? partior
magis q̄ auarior nesciens xxx. argenteis dominū
venditū. c. solidos quos lima texedo acq̄sierat mo
riēs dereliquit. Inicum est inter monachos osiliuz
nam in eodē loco circiter q̄nq; milia diuis cellul
habitabāt. quid facto op? esset. Et alij paupibus
distribuēdos esse dicebant. alij dādos ecclesie. nō
nulli pentibus remittendos Machari? vero & pā
bo & ysidorus & ceteri patres. sancto ei? loquen
te spū decreuerūt infodiēdos esse cū eodē dicētes
Peccunia tua tecū sit in p̄dione. grandisq; p̄ to
tū egyptū cunctos terroz inuasit. Et quoniā mona
chorū fecim? mentionem. & te scio libētē audire
q̄ sancta sunt. aurē palisp? accomodā. **LIII.**

De triplici genere monachoz antiquoz.

Tria sunt in egypto genera monachorum
Primū est cenobitaruz. id est in cōmuni
viuentiū. Prima apud eos confederatio ē
obedire maiorib?. Diuisi sunt p̄ decurias & cētū
rias. ita ut ix. homibus decim? p̄sit. & rursus x.
p̄positos sub se habeat cētessimus. Manent sepati
sed iūctis cellulis vsq; ad horā nonam. Statutuz
est ut null? p̄gat ad aliū p̄ter decanos. ut si forte
fluctuat quis cogitationibus. illius ofoleat allo
quijs. Post nonā vero in omne concurrēt. psalmi
resonant. scripture recitant. & cōpletis oratioin
bus cūctis residentib? medi? pater incipit dispu
tare. Quo loquente em̄ silentiū fit. ut nemo alius
respicere. nemo audeat excreare. dicētis laus in fie
tu ē audiētū. Tacite voluūt p̄ ora lacrima. nec
in singult? erumpit dolor. Cū vero de regno xp̄i
& futura gloria cepit anūciare. videas cūctos lu
spirio moderato. & oculis ad celuz leuatis dicere
intra se. Quis dabit michi pen. zē. De hinc vnaq;
q; decuria cum pente suo p̄git ad mensas quibus
vicissim ministrant. pane viuūt & legumib? &
oleribus. q̄ sale solo conciuēt. Vinū tantū senes
accipiunt. quib? & cū puulis sepe fit p̄randiū. ut
alioꝝ fessa sustēteē eras. alioꝝ nō frāgaē incip iēs
Ipsi autē patres nocte circūcūnt cellulas singloꝝ
& aure apposita diligenter q̄d faciant explorant.
Quē tardiozem dephenderint. nō mox increpant
sed dissimulato quod nozūt eum sepi? visitāt. &
p̄us incipientes puocant magis orare q̄ cogunt.
Et quia nō licet cuiq; dicere. tunicā vel sagū non
habeo. ita econom? vniuersa moderatur ut nemo
q̄d postulet nemo debeat. Si quis autē egrotare
cepit transferē ad exedrā latiozem. & tanto senuz
mmisterio confouēt. ut nec delicias vrbium. nec
matris q̄rat affectū. Secundum gen? est anacho
ritaz. id ē solitarioꝝ. qui de cenobijs exeūtes. ex
cepto pane & sale. nichil ad deserta p̄ferāt. Hui?
vite auctoz paul? illustrator anthonius. & ut al
ri? ofcēdam princeps iohes baptista fuit. Tercūz
gen? ē quod dicit rēnotb detrimū atq; neglectū

hij bini vel trini habitant. nec multo plures. suoq; arbitrio ac dicione viuentes de eo quod laborant. rine in medium ptes conferunt vt habeant alimeta comunia. habitant autem qm plurimi in castellis & vrbibus. & qsi ars sit sancta non vita. quidq; veniderit maioris est pici. Inter hos sepe iurgia sunt quia cibo suo viuentes non patiunt alicui se esse subiectos. Reuera solent certare i ieiunijs. & re secreti victorie facere. Apud hos affectata sunt omnia. laxa manice & calige follicates. vestis grossioz. crebra suspiria. visitatio virginuz. detractio clericoz. & si qn dies festus venerit saturatur ad vomitum **LV.** **De oratione & ceteris que debet virgo seruare.**

Quam apostolus semper nos orare iubet & sanctis etiam ipse sompnus oratio fit: tamen diuersas orandi horas debemus habere. vt si forte aliquo ope detenti fuerim? ipse tempus nos ad officium admoneat. Horam tertiā sextam. nonam. diluculum quoq; & vesperum nemo est qui nesciat. Cibi non sumant nisi oratione pmissa nec a mensa surgendum nisi gratia referat creato ri. Noctibus bis terq; surgendum. egredientes de hospitio armet oratio. regredientibus occurrat oratio paulus sessio. ad omne incessus manus pingat. crucem. Teipsam considerans non in alterius ruina. sed in tuo ope gloriari. Nec dicas illa & illa suis rebus frui honoratur ab hominibus. fratres ad illam veniunt & sorores. Primum dubium an virgo sit talis. nam homo videt in facie. deus in corde: Dehinc etiam si corpe virgo est. an spiritu virgo sit nescio. Aplus autem ita virginem diffiniuit. vt sit sancta corpe & spiritu. Ad extremum habeat sibi gloriam suam. vincat pauli sententiam. delicias fruat & viuat. nos meliorum exempla sectemur. pone tibi beatam mariam. ad quam cum angelus gabriel in viri specie descendisset. perterrita respondere non potuit. Numquam enim fuerat a vizo salutata. Deinde nuncium dicit & loquitur & quod hominem formidabat cum angelo fabularet in re: pida. Potes & tu mater esse domini. vt dicas a timore tuo domine concepim? Ceterum virginem apud diuersas hereses esse dicuntur. Scorta sunt estimanda. non virginem. sed quia sciunt virginalia vocabulum gloriosum: sub ouium pellibus lupos tegunt. christum mentunt. antichristum comestunt. Gaude virgo quod alie simulant. tu vere esse cepisti. Hec omnia que digessim? dura videbunt ei que non amat christum. Qui autem comortuus est domino. & sursum: libere clamabit. Quis nos sepabit a caritate christi. Amemus & nos christum semper. & eius queramus amplexum. & facile videbitur omne difficile. breuia putabimus vniuersa que longa sunt. & iaculo illius vulnerati dicemus? heu mihi quia incolat? meus prope. Filius dei pro salute nostra hominis factus filius. decem mensibus in utero vt nascatur expectat. fastidia sustinet. cruciatur? egrediens. panis inuoluitur. & ille pugillo mundum includens. breui presepio collocatur. deridetur. verberatur. crucifigitur. Quid retribuam domino? Calicem sal. Hec est enim sola digna retributio. cuius sanguis sanguine compensatur. Aplus in laboribus plimis in carceribus abundantius in fame & sititit. Nos autem si cibus insulsius fuerit derisamur calix frangitur. mensa subuertitur. verba sonant. & aqua tepidior sanguine vindicatur. Regnum celorum vim patitur. Nisi vim feceris celorum regna non capies. Nisi pulsaueris impotente panem non accipies sacramenti. An non tibi videtur esse violentia.

cum caro vult esse quod deus est. & illum locum unde angeli conuerunt. angelos iudicatura conscendit. Egredere queso paulisper de carcere. et presentis laboris mercedem ante oculos tuos pingere. quam oculis non vidit. Qualis erit illa dies. cum tibi maria mater domini choris occurrerit comitata virginum cum post mare rubrum pharaone submerso cum exercitu tuo. tenens tympanum precinet rursus. Ceterum? Tunc tecta in tuos leta volabit amplexum? Tunc & ipse spiritus occurrerit & dicit. Surge propera amica mea. Tunc & angeli mirabuntur et dicent. Que est ista que progreditur? Videbunt te filie. & predictabunt regem & laudabunt. Sara cum nuptis obuia veniet. ana cum viduis. pueri quoque clamabunt osanna in excelsis. Quotiens te vana seculi delectauerit ambitio. quotiens ibi videris aliquid gloriosum sic ad paradisi mentem transcendere. **LVI.**

De custodia virginum. Idem ad de metriadem virginem.

Incredibilis anime fortitudo est. inter gemmas & sericum. inter eunuchorum & puellarum cateruas. & adulationem & misteria familiarum prestrepentis. & exquisitas epulas. ieiuniorum laborem appetere. vestium asperitatem. victus continentiam. Solent miseri pentes. & non plene fidei christiane. deformes. & aliquo membro debiles filias. quia dignos generos non inueniunt. virginum tradere. tam ut dicitur vitis estimantes margaritum. & eas in opera relinquunt. aliorum aliorum luxurie & delictis ad omnem copiam prudentes. Fert autem & omnium christianorum laude celebrat. quidquid fuerat nuptijs preparatum a sancta christi sinore & virginitate. ne sponso fieret iniuria. imo vt dotata pstinis opibus veniret ad sponsum. & quod in rebus mundi picurum erat. domesticorum dei inopia sustentaret. Miratur emuli. viret enim semper iudice patet. Michi pro sicu est. stilo ecclesiastico laudare auam virginis mee & gratias agere quod voluntatem eius sua adiuerit voluntate. Alioquin cellula monasterij. vilis cibus. vestisq; contempta. & etas vicina iam morti. breuisque tempus viaticum carent omni assentationis infamia. Denique in reliquis partibus omnis michi sermo ad virginem. nobilez non minus sanctitate quam genere. cuius quanto sublimis ascensus. tantos lapsus piculosior. Quando eras in seculo que seculi erant diligebas. polire faciem. ora depingere. ornare crines. & alienis capillis turricum vertice struere. Nunc autem quia seculum reliquisti. secundo post baptismum renunciasti dyabulo & pompis eius. Si in cogitationes tuas coluber ascenderit. omni custodia serua cor tuum. & crebro signaculo munias frontem. ne exterminator egypti in te locum reperiat. Citheram assumere iubet. & tyrum multis peccatorum fossa vulneribus vt agat penitentiam. et maculas pstinis fedicitatis. cum petro amaris abluat lacrimis. Vix nos ignorem? penitentiam ne facile peccem? Illa quasi secunda post naufragium miseris tabula sit. in virgine integra seruetur nauis. Aliud est querere quod perdidit. aliud possidere quod nunquam amiseris.

LVII. De abstinentia virginum.

Post cogitationum diligentissimam cautorem ieiuniorum tibi arma sumenda sunt. & canendum cum dauid. humiliam i ieiunio. a. m. Eius pro cibum deiecit est de paradiso. Helias xl. dierum excitat i ieiunio. igneo curru rapitur. ad celum. Moyses ieiunans xl. diebus & xl. noctibus. familiaritate dei pascit. Saluator quoque virtutum &

conuersationis sue nobis reliquit exemplū. In iob scriptū ē de dracone. virtus eius in lūbis ē. Ad uersus iuuenes & puellas etatis ardore aburitur & inflammat rotam natiuitatis nostre. Omnes em adulterantes q̄si clibanus. Hec sunt ignea dyabolū iacula. q̄ simul & vulnerant & inflamant. & a rege babilonio tribus pueris p̄parant. Sed quō ibi quartus speciem habens quasi filij hominis imē sos mitigauit a doris. Sic & in animo uirginali rore celesti & ieiunioꝝ frigore. calor puellaris extinguē. & humano corpi angeloz impat̄ cōuersatio. Quāobrem & uas electionis de uirgibus se dicit domini nō habere p̄ceptum. Quia cōtra naturāz imo ultra naturā est. non exercere quod natura sū interficere in te radicē tuam. & sola uirginitatis poma decerpe. nescire thoꝝ. omnem uirorū horzere contactū. & i corpe uiuere sine corpore. Neq; uo imoderata tibi ipam ieiunia. & enormē ciboꝝ abstinentiā. quib; statim corpa delicata frāgunē. & ante egrotare incipiunt. q̄m sancte conuersationis iacere fundamēta. p̄hoꝝ quoq; sententia est. moderatas esse virtutes. excedentes modum atq; mensurā inter uicia reputari. Vnde & unus de septem sapientib;. ne quid ait nimis. Sic debet ieiunare ut non palpites. & respirare uix possis. & comitum tuaz uel portoris uel trabanis manibus. sed ut strato corpis appetitu. nec in lectione nec in psalmis. nec in uigilijs. solito quid min; facias. Ieiunium non p̄fecta uirtus. sed ceteraz uirtutum est fundamētū. **LVIII.** **De institutione moꝝ uirginis.**

Imitare sponsum tuum esto auie matris; subiecta. nullum uiroz & maxime iuuenū. nisi cum illis uideas nullū scias quē ille nesciant. Secularis quoq; sententia est eadem uelle. & eadem nolle. ea demē firma amicitia est. Eunuchoz quoq; tibi ē: puellaz. ac seruloꝝ mores magis elegāte q̄ uulcū elegācia. Scuzilitas atq; lasciuia te presente non habeat locum. nunq; uerbum inhonestū audis quin irascaris. Rīdē & rīderi secularibus de. relinque. grauitas tuā p̄sonā decet. Cathonem quoq; illū dico censoriū. & uelut quondam uisib; principem. qui i extrema etate grecas literas non erudit censor. nec desperauit senex discē. & marcū crassū rīdē semel i uita scribit lucū. Fuit illa affectata seueritas. & gloriā querens popularem. Nos affect; & p̄uatiōes q̄ dū i tabernaculo corpis hui; habitam;. fragili corpe circūdamur. moderari & regere possum;. amputare non possumus. Vrpe psalmista ait. Ira scim; & no. p̄cc. Superflūū teoꝝ te monere p̄tra auariciā. eū generis tui sit & habē et calcare diuitias. Da pauperib;. non diuitibus. non p̄pinq̄is nō ad luxuriā. sed ad necessitatē. Siue ille sacerdos. siue cognat; sit. siue affinis. nichil i illo aliud consideres. nisi paupertatem. Laudant te esurienti; uiscera. non ructuantū opulenta cōiuiua. In actibus apostoloꝝ quādo domi nostri adhuc calebat cruoz. & feruebat recēs in credentib; fides. om̄s possessiones suas uendebant. & p̄cia eaz ad ap̄lo rū deferbant pedes. ut ostenderēt pecunias esse calcandas. Ananias & saphira dispensatores tibi. imo corde duplici. q̄a post uocū c̄bulerunt quasi sua. & non eius cui semel ea uouerāt. p̄met q; sibi iam aliene substantie reseruauerūt. metuentes famem quā uera fides nō timet p̄sentē meruer vindictam. Alij edifice. & ecclesias. colūnarū

de uerent capita. altare auro & eboze distinguant nō reprehendo. vnusquisq; in suo sensu abundat meliusq; est hoc facere. q̄ repositis opibus incubare. Sed tibi aliud p̄p̄licū est. xpm uel te i paup̄ibus. pascere i esurientib;. uisitare in languentibus suscipe in his q̄ recto indigēt. & maxime in domesticis f. d. i. uirginū alere monasteria. seruo. u. rei & paup̄ez spū habere curam. qui dieb; ac noctibus seruiūt domino tuo. qui in terra positi imitātur angeloz conuersationē & nichil aliud loquentur. nisi quod ad laudes dei p̄tinet. habentes. & uictum & uelutū. his gaudent diuitijs qui pl; habere nolūt. si tamen seruant p̄positū. Alioquin si amplius desiderent. his quoq; q̄ necessaria sūt p̄batur indigni. Hec ad uirginē diuitem & nobilez sum locut;. nūc tantum ad uirginē loquar. id est nō ea q̄ extra te sed in te sunt. tantū cōsiderans.

LIX. **De exercitio uirginis & societate ei;**

Precer psalmoz & orationis ordinez qd tibi hora tertia. & sexta & nona. ad uesperū. medio noctis et mane semp ē exercendū. statue quot horis sanctaz scripturā ediscere debeas. quāto tpe legere. nō ad laborē. s; ad delectationem et instructionē anie. Cūq; hec finitū spacia. et frequēter te ad figēda genua sollicitudo animi suscitauerit. habeo lanam semp in manibus aliarumq; neta. aut in globum collige aut texēda compone. q̄ texta sunt respice. que erata rep̄hendē. que facienda constitue. Si tantis operū uarietatib; fueris occupata nūq; tibi dies longi erunt nec idcirco tibi ab ope est cessandū. q̄a deo p̄picio nulla re indiges. Sed ideo cū omnib; laborandū est. ut per occasionē opis nichil aliud cogites nisi quod ad domini p̄tinet seruitutez. Simpliciter loquar. quāuis omnem sensum tuū in paupes distribuas. nichil apud christū erit preciosū q̄ qd manibus tuis ipsa confeceris. uel in uisus p̄prios. uel in exemplū uirginum ceteraz. uel quod auie matris q; offeras. maiora ab eis in refectionē pauperum p̄cia receptura. Solet tamē inter plerosq; esse certamen. ut; solitaria. aut eū multis sit uita melior. Quaz prior preferē quidē se. eundē. s; in uiris diuulosa est ne abstracti ab hominū frequentia. sor didis et impijs cogitationib; pateant. et pleni arrogantie et supercilij cūctos despiciant. armētq; linguas suas. uel clericis uel alijs monachis dētra hēdo. q̄ ito magis in feminis. quaz mutabilis fluctuāsq; sentētia. si suo arbitrio relinquat. cito ad deteriora labitur. Noui ego in ueroq; sexu p̄tiniā abstinentiam. cerebri sanitatem i quibusdam fuisse uexatā. p̄cipueq; in his q̄ in humectis et frigidis habitauere cellulis. ita ut nescirēt quid agerēt. quo se se uerterent. quid loqui. quid facere deberēt. Certe si rudes seculariū literaz de tractib; hominū desertoꝝ quippiam legerint. uerbositate solam discūt absq; noticia scripturaz. et iuxta uel; eloquium cū loqui nesciant tacere nō possūt cruditoꝝ sibi assumūt sup̄cilij. pus impitorū magistri q̄ doctoꝝ discipuli. Bonū est igitur obedire maioribus. p̄re perfectis. et post regulas scripturarum. uice sue tramitem ab alijs ducere. nec p̄ceptore uel pessimo. s; p̄sumptione sua. De talib; feminis et apostolus loquit; que cū cūferūtur omni uēto doctrine semp discētes. et nūq; ad ueritatis scientiaz perueniētes. Graues femine. et maxime uide ac uirgines tibi comites el ganē. quaz p̄ba ē p̄uatiō. s; mo moderat; sancta uerēcūdia

Fuge autē lasciviam puellarū. que ornant capita. crimes a fronte demittūt. cutē pollūt. astrictas habent manicas. vestimenta sine ruga. soccosq; crispates. ut sub nomine vnguali vendibili? peāt. **Mores** enī et studia domnarū. plerūq; et ancillarū et comētū morib; iudicātur. **Illā** tibi sic pulcra et amabilis. **Illā** tibi forā. q̄ nescit se esse pulcram. q̄ negligit forme bonū. & pcedens ad publicum non peēt? & colla denudat. nec pallio releuato crura v̄l cūices agit. sed celat faciem. & vix vno oculo qui vie necessari? est patente graditur. **Cincinaculos** pueros & calamistr. eos & pegrini muris olentes pelliculas q̄si pestes & venena pudicitie reuicta. **Virginum** q̄ in monasterio viuunt nūq̄m aliqua sola pcedat. **LX. De institutione virginis ab infantia sub cura parentum.**

Idem ad letam de institutione filie.
Filia tua paula cantica mūdi ignoret. turpia non intelligat. adhuc tenera lingua psalmis dulcib; imbuet. pcul sit etas laica puerorū. **Fi**ne ei litere buxee vel eburnee. & ludat in eis. et ut lud? ei? eruditio sit. **Habeat** & in discendo socias quib; inuideat quarum laudibus mordeat. **Nec** est obiurganda si tardior sit. sed laudib; excitādū ingeniū. ut et vicisse se gaudeat & victa doleat. **Caue** ne septis blanditijs semiaz dimidiata v̄ba dicē filia osueat. ne i auro atq; purpura discat ludē. quoz altez ligue altez morib; afficit. ne discat i tenero quod ei postea discendū est. **Greca** hystoria narrat alexandruz orbis dominatorem. in morib; et in incessu leonidis pedagogi sui non potuisse carere vicijs. quib; ad huc puulus fuerat infectus. pclus ē em malorū emulatio. & quoz virtutes assequi nequis. cito vicia imitaris. **Modestam** habeat gerulā. nutritijs grauem. **Cum** autē viderit in peēt? eius transiliat. & collo dependeat. nolētī alleluia decantet. sit omnib; amabilis. & vniuersa p̄p̄nitas rosam ex se natam esse gaudeat. **Ipsē** habiet? doceat eā cui p̄missa sit. **Caue** ne cerusa & purpurisso. ora x̄po consecrata depingas. ne collū auro & margaritis p̄mas. nec caput gemis oneres. nec capillū irruful & ci aliquid de gehēne ignib; auspiceris. **Pretextata** nobilissima quondā femina iubente viro hermetio q̄ paruz eustochij virginis fuit. habitū ei? cultumq; mutauit. & neglectū crimem mundano more texuit. vincere cupiens & virginis p̄p̄stetū & matris desiderū. **Eadem** nocte vidit angelum dei in somnis. terribili facie mimitantem sibi. & dicentem. **Tu** ausa es viri imperium x̄po preferre. & vngis dei caput. tuis sacrilegis manib; attere. **Etare** q̄ iam nūc ar̄scent. ut sentias excruciatā q̄d feceris. & smito mense q̄nto ad inferna duceris. **Si** autē p̄seueraueris in scelere & marito simul orberis & filijs. **Omnia** p̄ ordinē expleta sunt. & serā misere penitentiam velox signauit interit? **Sic** se elisitē x̄pus i violato. ib; templi sui. sic gemas & preciosissima ornamenta defendit.

LXI. Iterum de eodem.
Hysacerdos offendit dominū ob vicia liberoz. & epus fieri non potest qui habuerit filios luxuriosos & nō subditos. **Si** autē etas p̄fecta & sui iuris pentib; imputat quātomagis lactens et fragilis. q̄ ignorat boni et mali distantiaz. **Qui** itaq; puul? ē. & sapit ut puulus. donec ad annos sapientie venerit. tū mala eius q̄ bona pentibus imputant. **Si** sollicita es et

prudēs ne filia tua pentiat a vipera. cur non eatē cura puides. ne pentiat a malleo vniuerse terre. ne egrediāe cu nō dīma. ut videat mulieres regiōis alie. **Ne** ludat pedib; ne trahat tunicas. vena non dōmē nisi melle circūlita. & vicia non decipiūt. n̄ sub specie vmbra. & virtū. **Nō** viciat filia in publico. id est in pentū diuicio. nec videat cibos quos desideret. **Et** licet quidē putent maioris ēē virtutis. p̄sentē stemnere voluptatem. tamē ego securtoris arbitroz continentie. nescire q̄d queris. **Carniū** edulio sustenteē. ne prius deficiat pedes q̄ currere incipiat. **Nunq̄m** abs te pcedat in publicū. basilicas martirum & ecclesias sine matre non adeat. null? ei iuuenis cincinat? arideat. **Nolo** de ancillulis tuis aliquam plus diligit. cuius crebro auribus insurzet. q̄d quid vni loquitur hoc omnes sciant. **Placeat** ei comes non compta atq; formosa. q̄ liquido gutture carmen dulce moduletur. sed grauis pallēs. sordida. subtristis. **Nocte** ad orationes furgat. mane ymnos decantet. **Orationi** lectio. lectio succedat oratio. **Discat** & tenere colum. rotare fusum. stamīna pollice ducere. spernat bombicū telas. sericū vellera. & aurū in fila lentescens. **Talia** parēt vestimenta q̄bus pelia tur frig? nō quib; vestita corpa nudent. ab? ei? olusculum sit. & similia. raroq; pisciculi. sic comedat ut semp esuriat. ut statim post cibū possit orare & legere. **Displicent** mibi i teneris maxime etatib; longa & immoderata ieiunia. **Expimento** didici asellum in via cum lassus fuerit diu eritcula q̄ rere. hoc imppetuū p̄ceptum sit. ut longi itineris p̄p̄tes vires supent. ne in p̄ma māsiōne curētes corruant in medijs. **Ceterū** in quadragesima continentie vela pandēda sunt. & tota aurige retinacula equis laxanda properantibus. **Quantū** alia sit cōditō seculariū. & alia virginū atq; monachorū. **Secularis** homo in quadragesima. ventris ingluuiem decoquit. & i coclearū (more suo vicitans) succo futuris dapib; ac sagie aqualiculi pat. virgo & monach? sic i quadragesima suos dimittit. equos. ut sibi meminerint semper esse curēdum. **Michi** omnino i adulta virgine lauacra displicēt que seipsam debeat erubescere. & nudam videre nō posse. **Si** em ieiunijs & vigilijs macerat corp? suū. & in seruitutē redigit. cur econtrario balnearū fomētis. sopit? ignis suscitatur. p̄ gemis & serico virgo tua diuinos codices amet. quibus nō auri & pellis babilonie vermiculata pictura. sed ad fidez placeat emendata & erudita distinctio. **Caueat** omnia apocrypha. iurare nō discat. mentis sacrilegiū puret. **Trade** ei comitē sanctitatis. cui? sermo & incessus & habit? doctrina sit virtutum.

LXII. Reprehensio virginis cōsortium matris sue deuicantis.

Idē ad matre & filia in gallijs.
Obscuro ut si moroaci? aliquid scripsero. non tam mee credatis austeritatis esse q̄ morbi. **Putride** carnes ferro curātur & cauterio. venena serpentiō pellūtur antidoto. & quod magis dolet maiori dolore curatur. **Mater** & filia pietatis nomina. officioz vocabula. nature vincula. secundaq; post deū federatio. **Nō** est laus si vos diligatis. sed scel? est quod odistis. tu vero filia. iam em definā ad matrem loqui. quam forsitan & etas & ibecillitas ac solitudo excusabilem faciūt. **Cur** domū eius angustā iudicas. cui? non tibi fuit venter angustus. **Decem** mensibus

261

utero clauso vixisti. & una die i vno cubiculo cū
 matre non duras. an oculos eius ferre non potes.
Si virgo es quid times diligentem custodia m **S**i
 corrupta. cur non palā nubis. **S**ecunda post nau
 fragium tabula est. quod male cepis. saltez hoc re
 medio tempore. **Q**uid tibi necesse est in ea vltari
 domo. i qua necesse habeas quotidie aut pite aut
 vincere. quis vnqm iuxta vipam secur? dormit.
Que si & non pcutiat certe sollicitat. **S**ecurius ē
 pite non posse. q̄ iuxta piculum non pisse inter la
 sciūas puellas. & comatos linthiatosq; iuuenes
 gradieris. **D**abit tibi barbatulus quilibet manuz.
 & pressis digitis. aut temptabitur. aut temptabit
Erit tibi inter viros & matronas diuiniū. specta
 bis aliena pocula. **I**n alijs sericas vestes. auratasq;
 q; miraberis. **I**n ipso quoq; conuiuio vt vescais
 carnib? quasi inuita cogaris. vt vinum bibas dei
 laudabile creatura. vt laueris balneis sordib? de
 trahet. **I**nter hec aliquis cōiuuantū vel assisten
 tiū. quoniam alienas non audebit vxores. te quia
 custodē nō habes sepius respiciet. loquetur nu
 tib? & quidqd̄ metuē dicere significabit affectū
 b? **I**nter has & tantas illecebras voluptatū. etiā
 ferreas mentes libido domat. q̄ maiorem in virgī
 nibus patitur famem. dum dulcius putat esse qd̄
 nescit. **V**idimus aliquem ofsit? vix herentē illici
 tis arsisse amorib?. & ante vita caruisse q̄ peste.
Quid tu facies puella sani corporis. delicata pi
 guis. rubens. estuans. inter carnes & vīna. & bal
 neas. iuxta maritatas. & iuxē adulescētulas. **Q**ue
 & si rogata non feceris. tamen deforme putes te
 stimonium si rogeris. libidiosa mens ardentius
 honesta persequitur. & quod nō licet dulcius su
 spicā. **D**ifficile inter epulas seruat pudicitia. **N**i
 tens cutis sordidum ostendit animū. vestis ipsa
 tacentis animi indicium est. si iugam nō habeat. si
 p̄ terzam vt altior videaris trahatur. **S**i de indu
 stria dissuta sit tunica. vt aliquid intus appareat
 opiatq; quod sedum est. apiat qd̄ formosum est.
Caliga quoq; ambulantis nigella ag nitens strido
 re ad te iuuenes vocat papille fasciolas opprimunt
 & crispāq; cingulo angustū? pect? artat. **C**apilli
 vel in fronte vel in aures defluūt. **P**alliolū inter
 dum cadit vt candidos nudet humeros. & quasi
 videri noluerit celare festinat quod volens dete
 xerat. & quādo i publico quasi p̄ verecundiā opit
 faciem lupanarū? arte id solū arte ostendit. quod
 ostensum magis placē potest. **R**espondebis vnde
 me nosti. & quomō tam longo positus. in me ocu
 los tuos iactas. fratris tui hoc michi lacrima nar
 rauit. qui vtm̄ mentit? fuisset. & magis hoc
 timens q̄ arguens dixisset. **D**ispensatore domus
 omnes famuli rodunt. & quidqd̄ domia nō dedit
 illū clamitant subtraxisse. **Q**uerulū seruoꝝ gen?
 est. & quātūcunq; dederis semp̄ eis min? est. non
 em̄ considerant ex quanto. sed quātū deē dolores
 q; suum solis q; possunt ebrietationib? solant
 facili? credunt mala homines. & quodcūq; domi
 fingit rumor in publico fit bona conscientia nul
 lius & oculos fugit. **LXIII.** **R**epre
 hensio instructō virginis lapsē. **I**dem de la
 psu susanne virginis & consecrate.

Quid taces o susanna **Q**uid nō erumpis
 in vocē. & mentis tue exponis a dorē.
Audite me omnes populi. & videre do
 lore meū. **I**uuenes mei & virgines mee abierūt in
 captiuitatē **A**d te nūc michi sermo est. que caput

hoz & causa maloz es. q̄ multipliciter misera cuz
 gloria virginitatis nomen etiam perdidisti. **N**e phas
 est em̄ te vocari susannā. q̄ casta non es. **V**nde iei
 piam. quid pmū. quid vltimū dicaz. bona memo
 rem que perdidisti. an mala defleā q̄ inuenisti. **E**ras
 virgo in paradiso dei. vtiq; inter flores ecclesie eras
 sponsa xpi. eras templū dei. eras habitaculū spū
 tū sancti. **E**t quotiens dico eras. totiens necesse
 est vt ingemiscas. quia nō es qd̄ fuisti. **I**ncedebas
 in ecclesia tanq̄ colūba illa de qua scriptum ē. pē
 ne columbe deargentate. **S**plendebas em̄ vt argē
 tū. fulgebas vt aurū. eras tanq̄ stella i manu domi
Que est ista subita cōuersio. q̄ repentina mutatio
 est. de dei virgine facta es corruptio sathane. de
 spōsa christi scortum execrabile. d̄ templo dei pha
 nū imundicie. de habitaculo spū sancti tugu
 rium dyaboli. **Q**ue iceebas cū fiducia vt colūba
 nūc laes i tenebris vt vesperilio. **Q**ue fulgebas
 vt aurum ppter virginitatis decorez. nunc vilior
 facta es luto plateaz. **Q**ue fueras stella radians
 in manu domi. veluti d̄ alto celo ruens. ex mētū
 cōuersa es in carbonē. **V**e tibi misera. & iteruz ve
 que tāta bona piter ppter pui temporis lu xura m
 perdidisti. **A**peri oculos si potes. erige frontē si au
 des. & aliquē sanctorū diligētē intuere. **N**onne fa
 ciem tuā. conscientia cōmissi tanq̄ plūbum incli
 nat. **Q**uid facies corā maria & recla & agnete. &
 immaculato thoro puritatis. **Q**uid itez facies co
 raz angelis sanctis. **N**onne splendore & caritate
 immaculatoꝝ. quasi fulminib? p̄cussa cōbureris.
 sed dictura es forsitan. **N**on potui sustinere. qui
 carne fragili circūferebar. **R**espondebit tibi beata
 recla cū suis innumerabilib? socijs. & nos eadem
 carne amictu fuim?. nec tamē plenuz castitatis no
 stre ppositū. aut fragilitas carnis potuit mutare.
 aut feuitia xpianorum p̄ varia tormenta deijcere.
Reuera non potest caro corrūpi. nisi mens fuerit
 ante corrupta. remanebit ergo in crimine aīa. que
 carnem p̄cedit in crimine. **O**furtiua turpitudine
 constuprata. habitu virgo. facta non virgo. bis
 aduletera. & in actu & in aspectu. **V**irgo scōm
 aplm̄ sollicita est. vt sit sancta corpore & spū. tu
 autem in contrariū totum vertis. vt nec sis sancta
 torpe nec spiritu. corpe quidez fornicādo. spiritu
 autem virginitatem mentiendo penitudo ergo ne
 cessaria est. **S**ed q̄nta putas & qualis necessaria ē
 penitentia. q̄ autem equet crimina aut certe exce
 dat. **I**n p̄mis omnis cura huius vite intermittēda
 est tibi. & q̄si mortuam te existimans sicut es. quō
 possis reuiuiscere cogita. **D**einde tibi lugubris ve
 stis accipiēda est. & mēs ac mēbra singula digna
 castigatione puniēda. **A**mput. nē crimes. quia p̄
 vanam gloriā occasionē luxurie p̄stiterunt. **D**e
 fluāt oculi lacrimis. q̄ masculum non simpliciter
 aspexerūt. **P**allefcāt facies. q̄ quondā impudice
 irubuit. **T**otū itaq; corp? incuria & ieiunijs ma
 cret. cinere asplum & cilitio coopertū. & q̄a sibi
 male d̄ pulcritudine placuit phorrescat. **C**or vero
 seipsum inquietans & cogitationib? ventilās. tan
 q̄ cera liquefcāt. **G**radī plage alta & plūxa opus
 est medicina grandeq; scelus grandem̄ habet ne
 cessario satisfactōnem. **E**t certe si mente tenerēt
 homines quale iudiciū immet mūdo. sensus huma
 nus necessitate seculari non dispgeret si non inū
 delicate grauaretur. **Q**uātūuis & qualēuis cruci
 atū ad p̄ens libenter sufferrent. dūmodo illas pe
 nas ignis eterni non incurrent.

LXIII. De custodia vidualis castitatis.
Idem ad furiam de viduitate seruanda.

Non querunt in xpianis initia. sed fines
 Paul? male cepit. sed bene finiuit. Iude
 exordia laudant. sed finis pdicione da-
 natur. Quid facit in facie christiane purpuris-
 sus & cerusa. quoz alteruz ruborem genarum la-
 biozqz menie. alteruz candore oris & colli ignis
 iuuenū fomenta libidinum. i impudice metis indi-
 ciū. Quomō flere potest p peccatis suis q cutem
 undat lacrimis. & sulcos in faciez ducit. Ornatus
 iste non domini est. sed velamen anti xpi. Qua fi-
 ducia vultus ad celum erigit. quos conditor non
 agnoscit. nō ethnei ignes. nō vulcania tellus. non
 vesuū. & o' impus tantis ardozib? estuat. vt iu-
 uenles medulle vino plene & dapib? inflamate.
 grandis virtutis & solite diligētie est supare q
 nata sis. in carne nō carnaliter viuere tecū quoti-
 die pugnare. et inclusum hostem argi vt fabule fe-
 rūt centum oculis obseruare. Nonnulli vitā pu di-
 cam appetentes in medio itinere corruūt. dū solaz
 carniū abstinentiā putant. et legumib? stomachū
 onerāt. & vt qd sentio loquar. nichil sic inflammat
 corpora. & ticillat mēbra genitalia. sicut cib? indī-
 gest? ructusqz cōuulsus. quid qd seminariū vo-
 lupratuz est. venenum puta. p'cus cib? & venter
 semp esuriens triduanis pferē leiunijs. & multo
 meli? ē quotidie paz q raro satis sumere. Cogita-
 te quotidie esse mortuz. & nūq de secundis co-
 gitabis nuptijs.

LXV. Iterum de eo

Idem ad acheruciam de monogamia.
Interdū sibi libido blandit. vt qd ppter
 intempantiam suā quodā faciūt. vt vide-
 antur facē desiderio liberoz. Verūtāmē
 semen terre bone centesimum. sexagesimū. & trice-
 simū fructum tenet. centenari? tamē p virginita-
 tis corona p'mum gradū teneat. Sexagenarius p
 labore viduaz in secundo sic numero. tricenarius
 federa nuptiaz. ipsa digitorum diuisione teste-
 tur digamia in quo erit numero. imo extra nume-
 rum. certe in bona terra nō ozitur. sed in vepib?
 & spinetis vulpium. Itaqz obsecro te religiosa in
 xpo filia. vt testimonia ista non n oueris. quibus
 incontinentibus & miseris subueniē. Sed illa po-
 tius lectites. quib? pudicitia coronat. Sufficit ei
 bi qd poidisti primū virginitatis graduz. & p ter-
 cium venisti ad secundū. id ē p officium cōiugale
 ad viduitatis continentiam. Extrema imo abiecta
 n cogites. Q si & p diluuiū et añ diluuiū viguit
 illa snia. crescite & multiplicamini replete terraz.
 Quid ad nos. in quos fines seculoz decurrerunt.
 Quibus dicit. temp? breue ē. & iam securis ad ra-
 dicem arborū posita est. q siluam legis. & nuptia-
 rum euangelica castitate succidit temp? amplexā
 di zc. Olim glorie erat illum audire versiculū filij
 tui sicut nouelle o'iuaz. & videas si. t. Nūc de cō-
 tinentib? dicit. qui adheret domino vn? spiritus
 est. Proponis michi gaudia uuptiaz. ego tibi op-
 ponam piram gladiū & incendiū. Non tantuz bo-
 nū est in nuptijs qd speram?. quātū malū qd acci-
 dere potest & timendū ē. libido em transacta sem-
 per sui reliquit penitentiā. nūqm satiat & extin-
 cta itez reaccendit. Vsu crescit & deficit. nec ra-
 tioni parec. q impetu ducit. Sed dicit ample opes
 & dispensatio rei familiaris. egent auzozitate vi-
 ri. sed & nisi cum serualis tuis ipa seruietis fami-
 lie tue impare nō poteris. qsi non possis probate

etatis habere famulos vel libertos. qui p'sint do-
 mui vel ad publicū respondeat. tributa p'oluant
 Quere p'mum regnū dei. & hec omnia apponētur
 tibi. Melius est reinfamiliarē minui. q aie salutē
 p'ire. Meli? ē amittere quod aliqū perituum est
 q id p quo omia dimittēda sunt. Nos vero arde-
 m? auaricia. & contra pecuniā disputantes auro
 sinū expandimus. nichilqz nobis satis ē. Et illud
 quod de megarenlib? dicit. iure miseris coaptari
 potest. Edificat qsi semp victuri. viuūt qsi altera
 die morieturi. Et hec facim? qd domini verbis nō
 credim?. & quia etas optata cūctis. nō viciniam
 mortis. q debetur mortalib? lege nature. sed cas-
 sa spe annoz nobis spacia polliceē. Nemo em tam
 fractis vinib? & sic decrepitate senectutis ē. vt nō
 se putet vnū adhuc annū esse victuz. Vnde sub-
 repit obliuio conditionis sue. vt terrenuz animal-
 iam iamqz soluendū erigatur in supbiam. & anō
 celū teneat.

LXVI. De bono vsu diuitiaz
nebridi.

**Idem ad saluam viduam de vi-
 duitate seruanda.**
Nec diuiti obsunt opes. si eis bene vtae.
 nec paupem egestas cōmendabilioz fa-
 cit. si inter fordes & inopiaz peccata nō
 caueat. Nichil nocuit militanti nebridio paluda-
 mentū. & balbe? & apparitoz catenue. quia sub
 habitu alteri? alteri militabat. sicut econtrario ni-
 chil p'ost alijs vile palliolū. furna tunica. corpis
 illuuiēs. & simlata paup'as. si nomis dignitatem
 operib? destruat. Ioseph & in egestate & in diui-
 tijs dedit expimenta virtutū. Daniel & tres pue-
 ri sic p'erant babilonie opibus. & inter p'incipes
 ciuitatis vt habitu nabuchodonosor deo mēte ser-
 uirent. Mardoche? & hester iter purpurā sericū
 & gēmas superbiam humilitate vicerūt. Diuitib?
 inquit hui? seculi p'cipe zc. Hic didicim? quomō
 camelus intrare posset p foramē acus. quō animal
 tortuosum deposito onere sarcinaruz assumat sibi
 pennas colūbe. & requiescat in ramis arborū que
 de synapis semine saccreuit. Legimus in esaiā. ca-
 melos madian. & epha & saba auraz & th? ad v-
 bem domini deportantes. Docet & esopi fabula
 plenū muris ventrem p angustū foramē egredi n
 valē. Ergo nebridi? meus quotidie illud reuoluēs
 q volūt diuites fieri incidūt in temptationes oya-
 boli. & in liqueū dyaboli zc. Quidqz & impato-
 ris largitō. & honoris infule sibi dederant. in vsuf
 pauperū conferebat. Nec semel abijciebat sarcinā
 quod fecerūt apli patrez. & rethe & nauiculam li-
 quentes. sed ex equalitate alioz inopie suam abū-
 dantiam omunicabat. vt postea illoz diuitie hui?
 indigentiam sustentarent. Sicut ipsa cui scribo me
 nō nota sed audita narzare. nec ex aliquo in me be-
 neficō. scriptoz more grecoz gratiā lingua reddē
 vbi nāqz vile olusculū. & cibari? panis. & cibus
 potusqz moderat. ibi diuitie supuacue. ibi nulla
 adulatio. Ex quo colligit fidele esse testimonium
 quod causas nō habet mentiēdi. Ad vi tutes ei?
 certas veniā quas singulas in paucis hominibus
 deprehendimus. Quis fornacem regis babilonia
 sine adustione ingressus est. Cuius adolescentis
 egiptia domina palliam non tenuit. Mirū dictum
 est. Nutriet in pallatio. contubernalis & discipu-
 lus augustoz. Quorum mense ministrat orbis &
 terra. ac maria seruiūt inter rez omniū abundan-
 tiam. In primo etatis floze tante verecundie fuit
 vt virginalē pudorem vinceret. et ne leuē qd e

in se obsceni rumoris fabulam daret. Deinde purpuratorum pinguis. & cum ambobus studiis eruditus non est inflatus in superbiam. non ceteros homines obducta fronte premit. sed cunctis amabilis fuit. **LXVII. De institutione vidue.**

Quidisti cathalogum virtutum tuarum quid debeas nomi tuo. quibus meritis secum dum pudicitie gradum possideas. Nec te moueat quod sexagenaria eligatur vidua. & putas adolescentulas ab apostolo reprobari. Sed te credas eligi ab eo qui discipulo suo dixerat. Nemo adolescentiam tuam contemnat. procul sint a conuiujs tuis phasides aues. turtures crassi. atagen ionicus. & omnes aues quibus amplissima patrimonia auolant. Nec ideo te a carnibus vesci non putas si suum leporum atque ceruorum & quadrupedum animalium esculentias reprobes. Non enim hec pedum numero. sed suauitate gustus iudicant. omnis creatura dei bona est. Audiant hec mulieres que solite sunt quod placeant viris. comedant carnes que carnis seruunt. quaz seruos despumat in coitu. Que ligate maritis generationi ac liberis dant operam. Quarum veteri portant fetus. eaz & intestina carnis impleant. Tu vero que in tumulo mariti sepelisti omnes pariter voluptates. que licitam purpurisso & cerusa faciem superferet. eius lacrimis diluisti. que pullam tunicam nigrosque calceolos. candido vestis. & aurati focci depositione sumpstisti. nichil habes necesse aliud nisi perseuerare in ieiunio. pallos & sorbes gume tue sint. plumaz mollities iuuenilia membra non foueat. balneaz calor nouum non succendat adolescentule sanguinem. Audi quid ex persona vidue orientis ethnicus peccata decantet. Ille meos pro me sibi iunxit amores abstulit. ille habeat secum. seruetque sepulcro. Si tantum vilissimum vitium. quoniam preciosissimum margaritarum si sic communi lege nature damnat omnes gentilis vidue voluptates. quod expectandum est a vidua christiana. que pudicitiam suam non solum ei debet quod defuncta est. sed ei cum quo regnatura est. Teneras in feminis fama pudicitie est. & quasi flos pulcherrimus cito ad leuem marcescit auram. leuique flatu corrumpitur. maxime ubi etas ofentit ad vitium & maritalis deest auctoritas. cuius umbra tutamen uxoris est. Quid facit vidua inter familie inlicitudinem. inter ministroz greges. quos nolo ut contemnat famulos. sed ut viros erubescat. Certe si ambitiose domus hec officia flagitant. proficiat hinc senex honestis moribus. cuius honor domus dignitas sit. Scio multas clausis ad publicum foribus. non caruisse infamia seruulorum. quos suspectos faciebat aut cultus impudicus. aut crassi corporis nitores. aut etas apta libidini aut ex conscientia amoris occultis securus animi tumor. qui etiam bene dissimulatur frequenter erumpit in publicum. & conseruos quasi seruos despicit. **Omni ergo diligentia custodias cor tuum. & caueas quidquid de te fingi potest. Non ambulet iuxta te calamistratus procurator. non hystris fractus in feminam. non canoris dyabolici venenata dulcedo. non iuuenis cultus & nitidus. nichil arcum scenicaz. nichil tibi in obsequijs melle iungatur. Habeto tecum viduaz et virginum choros habeto tui sexus solacia. ex ancillaz quoque moribus domine iudicant.** **LXVIII. Item de eode.**

Semp in manibus tuis diuina sit lectio. & tam crebre cogitationes ut omnes cogitationum sagitte. quibus adolescentia percuti

solet. huiusmodi dipeo repellant. **Difficile quin potius impossibile perurbationum incijs carere quepiam eo quod incitua vicorum omnium titillent animos. & quasi in meditullio nostrum iudicium sit. ut abijce cogitata. vel recipe. optimus ille est qui minimia vegetur. velut si egregio imperios reprehendas in corpore nenos. hoc est quod alijs verbis propheta significat. Turbat sum & non sum locus. Irasci mimi & nolite pec. Et illud architectarum ad villicum negligentem. Iam te verberibus enecasse. nisi & iratus essem. Ira enim viri iustitiam dei non operatur. Sicut irasci hominis est. & ira non proficere christiani. Sic omnis caro. concupiscit quidem ea que carnis sunt. sed nostrum est voluptatis ardozem maiore christi amore restringere. & lasciuens iumentum frenis medie subiugare. ut non libidinem. sed cibos grat ac desideret. & fessorem spiritum sanctum moderato ac composito portet incessu. Quorsum ista. **Ve** hominem te esse noueris. & passionibus humanis nisi caueris subiacere. **De eodem cuncti facti sumus luto. iisdem compacti exordijs. In serico & in panis eadem libido dominatur. Nec regum purpuras timeat. nec mendicantium spernit squalorem. multo quod melius est stomachum te dolere quam mentem. impare corpora quam fuisse. gressu vacillare quam pudicitiam. nec statim nobis penitentie blandiant subsidia. que sunt infelicium remedia. Cauendum est vulnus. quod dolore curatur. Aliud est integra naue. & saluis mercibus portum salutis intrare. aliud nudum habere tabulatam. & crebris fluctuum recursibus ad asperissima saxa collidi. Nesciat vidua digami indulgentiam. nec nouerit illud apostoli. melius est nubere quam viri. tolle quod peius est viri. & pro se non erit bonum nubere. Primus lamech maledictus & sanguinarius. & de stirpe chaim descendens. unam costam diuisit in duas. & plantarum digamie primus diluuij pena subuerit. unde illud apostoli. Volo adolescentulas nubere. cur indulserit statim subiecit. Iam enim quod declinauerunt post sathanam. Ex quo intelligimus illum non stantibus coronam sed iacentibus manum porrigere. **Vide qualia sint secula matrimonia. que lupanaribus preferunt. Quia declinauerunt ait quodam pro sathanam. ideo adolescentula vidua. que se non potest comtinere. vel non vult. maritum potius accipiat quam dyabolum.** **LXIX. De morte amici & institutione monachi. Idem ad pamachium de morte pauline.******

Quid boni habeat sanitas languor ostendit plus sensum quod habuimus postquam habere desuimus. In tribus mulieribus & sanguine & virtute diuersis tria christi premia recognosco. Eustochium virginis flores metit. paula laboriosam viduitatis aream terit. paulina castum matrimonij cubile conseruat. Etenim nec sororis felicitate. nec continentiaz matris ausa appetere. malute in humilioribus tuto pergere quam pendulo gradu in sublimioribus fluctuare. **Et ut quadrigam domus una emitteret sanctitatis nobis post dormitionem pauline pamachium monachum ecclesia pepie pro humum. Ex patris & coniugis nobilitate patricium elemosinis diuitie. humilitate sublimem. Prima virtus est monachi. hominum preminere iudicia. & semper apostoli recordari dicentis. Si adhuc hominibus placet. Ingenia liberaliter educata facilius verecundia quam metus superat. & quos tormenta non vincunt interitum vincunt pudor. Non parum virum. nobile locupletem potentium in plateis vitare comitatum**

miscē se turbis rústicis . de príncipe vulg? fieri.
 Sz qnto humilioz tanto sublimioz est . lucet margari-
 rituz i fordidibus . Parua quidem dimissimus . gran-
 dia possidemus . Centuplicato fenore xpi pmissa
 redduntur . Semp grandia in audientiu ponuntur
 arbitrio . Non tibi imponit necessitas vt voluntas
 pmium consequat . Si ergo vis pfect? esse . esse qd
 xpus est . vende non ptem substantie . ne timor pe-
 nurie infidelitatis occasio sit . sed totuz . & da pau-
 pib? . n locupletib? . n supbis . Da quo nctas suste-
 tet . n quo augeat opes . Cūq; legeris illud apli .
 non alligabis os boui tricurati &c . & dignus est
 opari? mercede sua . & qui altari mstrat . de altari
 picipantē . Memeto quoq; hui? snie: hñtes victū
 atq; vestitum . his contenti sumus . Vbi videris fu-
 mare patias: & phasides aues lētis vaporibus di-
 scoqui . vbi argenti pondus . feruētis bozicos man-
 nos . comatulos pueros . preciosas vestes . picta ta-
 petia . vbi ditioz est largitore cui largienduz ē . ps
 sacrilegij est rem pauperum non dare pauperibus
 Et tñ nō est satis pfecto & consumato viro opes
 ptemnere . pecuniam dissipare & pijcere . quod in
 momento & pdi & mucniri potest . Fecit hoc soz
 res theban? . fecit aristenes . fecerūt plurimi quos
 viciōsos legim? . plus debet xpi discipul? p̄stare .
 q̄ mundi phus . glorie animal . & popularis aure
 atq; rumoz venale mancipium . Tibi non sufficit
 opes ptemnere ; nisi christū sequaris . Sentio te di-
 unis ardere doctrinis . nec temeritate quozundā
 docere quod nescias . sed ante discere qd doctur?
 sis . Non coturnatā affectas eloquentiā . nec more
 pueroz argutas sententiolas in clausulis struis . ci-
 to turgens spuma dilabit . Felices inquit fabi? ar-
 tes essent . si de illis soli artifices iudicarent . Hec p̄-
 teries tetigi . vt eruditus p̄tent? aurib? n magnope
 cures quid impitoz de ingenio tuo ramusculi ia-
 ctitent . s; pphetaz quotidie medullas bibas . Hec
 quoq; moneo vt non solum pecuniā sed etiā xpo
 teipm offeras ; hostiam viuā . Sāt hostis antiquus
 magis p̄mentie q̄ numozuz esse certamen . facile
 abiicit qd heret extrinsecus . Intestinu bellū p̄clo-
 sius est . Zacheus diues erat . apostoli paupes ; &
 q̄ntum ad diuitias nichil . q̄ntū ad voluntatē totū
 mundū p̄ter reliquerūt . Si offeram? xpo opes cū
 anima nostra libenter suscipiet . Sin aut que foris
 sunt deo . que int? dyabolo demus . nō est equa p-
 titio . Q̄ patricij generis pmus inter p̄mos mona-
 chos eē cepisti . non tibi sit tumoris ; s; humilitatis
 occasio . Quātūcūq; te deieceris . humilioz xpo nō
 eris . Esto incedas pedib? . fusca tunica vestiaris .
 equeris paupib? . mopum cellulas dignanter in-
 troeas . aquā potes . ligna concidas . focū extruas
 vbi vinclā . vbi alape . vbi sputa . vbi flagella . vbi
 patibulū . vbi mors . & cū omnia que dixi feceris :
 ab eustochio tua paulaq; vinceris . si nō ope ac cer-
 te sexu . Hec dico nō quo d̄ ardore tue mentis qd
 qm dubitem . sed quo currentē impellā : & acriter
 dimicanti feruore fauore augeam . LXX .

De laude sancte marcelle vidue . Idem
ad principia; virginem de vidua vel obitu sancte
marcelle .

Solent vidue seculares purpurisso ac ce-
 rusa ora depingere . sericis nitere vesti-
 bus . splendē gemis . aurū portare cūci-
 bus . fragrare mirra . dñatu se caruisse virozum le-
 tanē . q̄runtq; alios . nō quibus iuxta sententiā dei
 seruiant . sed quibus impent . vñ & paupes eligūt .

vt nomē tm viroz habere videantur . In vidua no-
 stra marcella . ofusa est gentilitas . Omnib? em pa-
 tefecit q̄ esset vidua xpiana . qm ofcientia & habi-
 tu pmittebat . Talibus vsa est vestib? . quib? fri-
 g? depellet . non mēbra nudaret . aurū vsq; ad an-
 nuli signaculū repudiāns . & magis in venteribus
 egenoz q̄ in marsupijs recondens . nullū clericoz
 vel monachozū q̄ ample dom? plerūq; necessitas
 exigebat . absq; arbitris vidit . Semp in comitatu
 suo virgines & graues viduas habuit : sciens ex la-
 sciūia puellaz sepe de dominarū morib? iudicari .
 Raro pcedebat in publicū . & maxime nobiliū ma-
 tronaz . vitabat domos . nisi cogere? videre quod
 otempserat . respondeat forsan ifidelis lector . me
 in mulier clarū laudib? immozari . Qui si forte re-
 corde? sanctas mulieres comites domi saluatoris
 que de substantia sua ei ministrabant . & tres ma-
 rias stantes ante crucem mariamq; pprie magdale-
 nā . q̄ p̄ma ante apostolos xpm vidē meruit resur-
 gere . se poti? supbie q̄ nos p̄denabit iēptie . q̄ vir-
 tutes nō sexu . sed animo iudicam? . Hec annis plu-
 rimis suā sic transegit etatem . vt ante se vetulam
 cernēt qm adolescentulā fuisse meminisset . laudāf
 illud platoniciū . phia est meditatio mortis .

LXXI . De consolone fidelium sup
mozte amicoz . Idem ad thirasiā cololatoriā

Stupe murū fidei tue penetratū vulnere
 b? orbitatis . quē sepire debuerat spes
 resurrectōis . Nūquā spes cū dolore cō-
 cordat . nec fides sentit quācūq; iacturā . Resur-
 gere credim? & nostros plangim? . Quid facem?
 si mori tm p̄ciperet deus . Voluntas ei? vtiq; sola
 sufficēt ad solatiū . cui nullum iubemur imponere
 affectū . Nichil abstulit tuam . quia recipere digna
 t? ē p̄p̄iū . Et creditū suū recipere decuit creditozē
 & nichil aliud decuit q̄ creditozi gratias agē mu-
 tuatē . & dicere cū iob . Domim? dedit domim?
 abstulit zc . Addit & alia cololōnis p̄uidencia . q̄
 iaculis orbitatis occurrat . plangē em deberemus
 amicis de seculo recedentib? . si seculi inimiciā
 contraire mīme sentirem? . & plangim? domi bñfi-
 cia q̄ nouit infirmitati nostre quid p̄stet . piclitari
 volebat adhuc q̄ dolet aliquem dormientē . & inē
 fructus vite p̄sentis videre cupit miser laborare
 Quid ergo p̄ dormiente lacrimas fudis . q̄si nescias
 quid in teipō quotidie patiaris . p̄pter hoc em &
 dñs discipulos admonet dicens . Si diligeritis me
 zc . plane mortuū lazarū fleuit . sed nō tuas lacrimas
 fudit . Doluit lazarū non dormiētē . sed poti? re-
 surgentē . & flebat quem cogebat p̄pter alios sal-
 uandos seclō reuocare . hanc vitā dans ingemisce-
 bat . quā tu doles esse sublatam . Conera lacrimas
 ei? pugnant lacrimae tue et amor tu? ei? amor nō
 ouenit . Ille em nolebat reddē laborib? quem dile-
 xerat : & tu amare te credis cui laborz vis adhuc i-
 stare tozmenta . Michi crede . Sola in omnibus in-
 credulitas meret . Et sicut non potest fides nosse
 quod doleat . sic diffidentia sola dolorib? inueniē
 ancilla . P̄terea vide si aliquid debeat dolori oce-
 di . vbi sine aliquo remedio potest anim? fatigari .
 Sequitē consumatio omniū gaudiozū q̄ in resur-
 rectōne inuicem nobis domino reformante redde-
 mur . sicut scriptum est . Si em credimus zc .

LXXII . Idem de eodem . Idem ad theo-
dozam de mozte lacmi .

ADuersus mortis necessitatē que iter fra-
 tres diuidit . & carissima inter se nomia

crudelis & dura dissociat: hoc solatio erigimur.
q̄ in breui visuri sum? eos quos absentes dolem?
Neq; em̄ mors sed somn? appellat scōz apostolū
Lucinus in breui consumatus expleuit tpa multa
Nos dolendi magis qui quotidie in prelio stam?
Vulnera peccatoz accipim? vicijs sordidamur.
Ille iam securus & victor te aspicit de excelso. &
fauet laboranti. & iuxta se locū p̄parat. eodem ca
ritatis amore. quo ī terra quoq; oblitus officij cō
iugalīs sororem habere te cepit. **I**dem ad pau
lā consolatoriam sup morte blesille. Testoz mi
paula hiesum quē blesilla nūc sequit. testoz s̄ctof
angelos ei? quozum p̄sortio fruitur. eadez me do
loz p̄peti tormenta que patens. Verū p̄siderem?
quid ethicus ille psalm? sonet. Iust? es dñe: & re
ctum iudiciū t. Hoc non potest nisi ille q̄ ad vni
uerfa q̄ patitē magnificat dominum. & suo merito
imputās de eius in aduersis clemētia gloriā. Cur
aut durū sit quod q̄q; patiendum est. dolemus
quēq; mortuū. ad hoc em̄ nati sum? vt maneam?
eterni. Ceterū nōne vereris. ne tibi saluator dicat
irasceris paula. q̄a filia tua mea facta ē filia. indi
gnaris de iudicio meo. & rebellib? lacrimis facis
iniuriā possidenti. Cibuz tibi denegas nō ieiunio
rum studio. sed dolois. non amo mediā istā. Ieu
nia hec aduersarij mei sunt. uullā animā recipio. q̄
nolēte me sepaē a corpore. Tales stulta p̄bia mar
tires habeat. habeat zenonem theoumbretū vel ca
thonē. Si viuentē crederes filiā. nūq; plangeres
ad meliora migrasse. Luxisse legiē iacob filiū quez
putabat occisum. ad quē et ip̄e erat descensur? ad
inferos dicens. Descendā ad filiū meū lugens ī in
fernū. Quia necdū paradisi ianūā xp̄us effregerat.
necdū flameā illam rūpheā. & vertiginē p̄si dētiuz
cherubin sanguis ei? extinxerat. Vnde & abrahā
licet in loco refrigerij fuerat. tamen apud inferos
esse cū lazaro scribit. Et dauid iuste fesse filiū par
ricidā: q̄ aliuz puulū postq̄m vt viueret impetra
re non potuit. quia sciebat non peccasse. nō fleuit
De moyse vero & aaron. q̄ eis ex veteri more sit
planct? exhibitus. nō est mirandū. cū & ī actib?
apostoloruz iam euangelio choruscante stephano
fecerint hierosolime fratres planctū magnum. &
vtiq; planct? magn? nō in plangentū exaiatōne
vt tu estimas. sed in pompa funeris & exequiarū
frequētia intelligend? sit. Parce queso tibi. p̄ce fi
lie iā cū xp̄o regnanti. p̄ce saltē eustochio tue cui?
pua adhuc etas. & rudis pene ifantia. te magistrā
te dirigit. Grandis in suos pietas: impietas ī deū
est. Abrahā vnicū filium let? interfecit. & tu vnā
de pluribus quereris coronatam. Detestande sūt
iste lacrimē plene sacrilegio crudeli que nō habet
moduz. sed vsq; ad viciniā mortis accedūt. vlulaf
& exclamitas. & quasi quibusdā facib? accēsa. q̄n
tū in te est tui semp homicida es. Sed & ad talē sē
per clemens hiesus ingredit & dicit Quid ploras
Non est puella mortua sed dormit. Irrideāt circū
stantes. Ista infelicitas iudeoz est. Te quoq; si ad
sepulcz volueris filie volutari. angel? increpabit
Quid queris viuentē cū mortuis. **LXXIII.**

**De vita nepociani militis. Epitaphiū nepo
ciani ad heliodorum ep̄m**

Nepocian? dū esset in palatij militia. sub
clamide & candente lino corpus clicito
circūcinct. ante seculi potestates stans
lurida ieiunij ora prauit. sub alterius signis &
vestibus. sumo rege militauit. Et ad hoc cingulū

habuit vt viduis & pupillis opp̄ssis ac miseris s̄b
ueniret. Michi tamē non placent donatōnes iste
imfecte seruitutis dei Sed tñ baltheo posito. ha
bituz mutato. quidq; castrensis peculij fuerit ī
paupes erogauit. excepta vili tunica. & op̄mto
pari quo tecto tñ corpe frigus excluderet. nichil
sibi reseruauit. **C**ult? ip̄e p̄mitte morē sequēs. nec
mundicijs nec sordib? notabilis erat. Quid m̄ta
sit clericus. & p̄ solitos grad? p̄sbititer ordinaē.
O bone ihu quis ibi gemitus. quis vlulat? q̄ cū
interdictō. iuuenilem etatem indignā sacerdotio
causabat. Sed eo dignior erat. quo clamabat se in
dignū. & negando merebat qd esse nolebat. **I**git̄
clericatū. nō honore. sed onus intelligens. p̄mam
curam habuit. vt humilitate suparet inuidiā. De
inde vt nullā in se obsceni rumoris fabulā daret.
vt q̄ mordebanē ad eius etatē. stupent ad continē
tiam. Spes miseroz solamē lugētū fuit. Ita in sin
gulis virtutib? eminebat. quali cetās nō haberet.
Inter p̄sbiteros & coequales p̄m? in ope. extre
m? in ordine. **G**rauitatē moz hylaritate frontis
tempabat. gaudiū in risu nō cachinū intelligēs. Je
iunia ī aurige modū p̄ lassitudine & virib? corpil
tempabat. **M**ense auūculi intererat. & sic apposi
ta quez libabat. vt & supstitōnem fugeret. & cō
tinentiam reseruaret. **S**ermo eius & omne con
uiuū de scripturis aliquo p̄ponere. libentē audire.
verecūde rīdere: recta suscipe. praua acriter con
futare. disputantē contra se magis docere q̄ vim
cere. lectiōne assidua. & meditatiōne diuturna. pe
ctus suū bibliothecā fecerat xp̄i. **V**nde hic feruoz
nisi ex amore dei. **V**nde legis xp̄i indefessa medi
tatiō. nisi ex amore & desiderio ei? qui legem dedit
Alij numū addant numo. & marsupium suffocan
tes. matronaz opes venētur obsequijs. **S**ic ditio
res monachi q̄ fuerant seculares. possideāt opes
sub paupe xp̄o. quas sub locuplete dyabolo non
habuerant. & suspiret eos ecclia diuites: quos te
nuit mūdus antea medicos. **N**epocian? noster au
rū calcans scedulas s̄fectatur. Ita magn? erat ei?
anim? in magnis vt nec mīma negligēt. **E**rat em̄
soliditū si niteret altare. si pietes absq; fuligine.
si pauimēta terfa. si velum in hostijs. si sacrarium
mūdū. si vasa lucentia. **V**biq; eū ī ecclia q̄reres
inuenires. basilicā ecclie. & conciliabula martiz
diuersis florib? & arboz comis. viciūq; p̄pimis
adumbrabat. **LXXIII.**

De laude virginitatis in comparatōe nuptiarū

Ide contra iouinianum. li. primo.

Qum mīora maiorib? coequant. inferio
ris opatio supioris iniuriā ē. **B**onum est
inquit aplus mulierem non tangē. ergo
malū est tangē. Sed ideo ignoscit ne deterior fiat.
vnde dicit p̄pter fornicatōez autē rē. Sed quale est
illud bonū. quod deterioris dicitōne vt opatōe cō
cedit. **I**llud naturaliter bonum est. qd non habet
mali opatōez. quod platione alteri? nō obumbraē
quale est illud bonū quod ozare p̄hibet. & corp?
xp̄i accipe nō p̄mittit. **V**acandū est em̄ ab ample
xib? vt vacet ozatōni. scdm illō. **N**olite fraudari
in uicē rē. **D**eniq; loquens apostolus dicit. **B**onuz
est homini mulierē non tangē. & bonū est illis si
sic p̄maneat sicut & ego. vbi autē venit ad nupti
as. nō dicit bonū ē nubē. sed meli us est nubere q̄
vri. **O** paulē si nuptie p̄ se bone sunt. noli eas in cō
dio cōpare. sed dic simpliciter bonum est nubere.
Suspecta ē michi boitas rei hui? quā magnitudo

malū alterius. malū cogit esse inferi? Ego autē nō leuius malū. sed simplex p se bonū volo. Illi iam eunuchi deo placent. quos castravit nō necessitas sed volūtas. Tm̄ interest inter nuptias & virginitatē. q̄ntū inter non peccare & bñfacere. Erūt inquit duo in carne vna. nō tres: nō quattuor. Alio q̄n iam non duo sed plures. Vñ samaritana sextū habēs maritū arguit q̄ nō sit ei? vir. Vbi em̄ numer? maritorū est ibi vir q̄ pprie vnus ē. esse desistit. cū vna costa a principio in vxorem versa sit. Prius? lamech sanguinari? & homicida vnā carnem in duas vxores diuisit. & fatricidiū & digamiam eadē diluuij pena deleuit. Quam sancta sit digamia hinc ostendit. q̄ digamus in clez eligi n̄ potest. Et vidua que duos habuit viros etiam de crepita & egens ecclesie stipes non mereē accipē. Non damno digamos. imo nec trigamos. & si dici potest octogamos. sed vt plus aliquid inferam etiam scortatorē recipio penitentē. Castitas semp operib? nuptiarū p̄lata fuit. Nam p̄mi pentes ante offensam v̄gines in paradiso fuerūt. Post peccatum autē & extra paradisu p̄tin? nuptie. Nuptie itaq; tēram replent. virginitas paradisu. vnde dictum ē. Crescite & multiplicamini zc. Pri? em̄ oportuit siluā plātari & crescē. vt esset qd̄ deinceps posset excidi. Quātūq; interest inter radicē & fructum tm̄ inter nuptias & v̄ginitatē. Sic etiā ab initio p̄dicōnis humane. nec carnes comedebant. nec homines circūcidēbant. nec repudiū vxoribus dabatur. & hoc vsq; ad diluuiū. Postq̄ ergo venit x̄ps in fine tempoz. & reuoluit o ad alpha. id ē finem retraxit ad principiu. nec circūcidimur. nec repudiū dare p̄mittimur. nec carnes comedim? dicēte ap̄lo. bonum est non manducare carnem. & non bibē vinū. Nam & vinū cū carnib? post diluuiūz dedicatū ē. Moyses moziēs a populo israhel plāgitur. Josue autē q̄ nec filios nec vxorem habuisse legit q̄si victur? i morte nō plangit. Nuptie em̄ finiunt in morte. virginitas autē post mortem incipit coronari. excepto petro. non legit d̄ alijs apostolis q̄ vxores habuerūt. Cūq; de vno sit scriptū & de alijs tacitū. intelligē debem? illos si ne vxorib? fuisse. **LXXV. De fugiendo amore mulieris. & de pueritate iouiniani**

Amor non dico meretricis. sed ḡnalter mulieris. semp insatiabilis ē. q̄ extinet? reaccendit. & post copiā rursus inopia patitur. animūq; virilē effemiat. & excepta passio ne quā sustinet aliud cogitare non sinit. Qui vxorem ducit. i ambiguo est vtz odiosam an amabilem ducat. Si odiosa duxerit ferri non potest. Si amabilem. amor ei? insatiabilis ē. ifernoq; & terre arētī & incendio iuxta salomone in compaē. Legimus turturis hanc esse naturā: vt si parem p̄iderit nō diugatur alteri. Vnde patet digamiā & a mutis auib? reprobari. Si omnes inquis virgines fuerit quō stabit genus humanū. Noli in quā metuē. ne om̄s virgines fiant. Difficilis res est v̄ginitas. & ideo rara. Si om̄s virgines esse possent nūqm̄ domin? dicē. q̄ potest capē capiat. Nec apostol? i persuadendo trepidaret dicens. de virgib? p̄ceptum dñi non habeo: osiliū autē do. Sed erūt iquit ap̄lus illuzores zc. Ibi describit sermo apostolic? iouiniani uocis tumencib? loquentem. & iflata verba trutinātem repro mittentē i celis libertatem. cum ipse sit su? vicōz atq; luxurie. Nā cū monachum se iactasset esse. & post fordidā tunicā. & nudos

pedes: & cibariū panē & aquepotum ad candidas vestes. & nitidaz cutē. ad mulsum. & elaboratas carnes. ad balneas & popinas se offerat. manifestū est q̄ terā celo & vicia virtutibus p̄ferat. Verū tamē monachus iste formosus. crass? nitidus. de albatu. & semp quasi sponsus itcedens. aut vxorem ducat. aut v̄ginitatē equalem nuptijs p̄obet a si n̄ duxerit frustra q̄ nos v̄bis agit. cū ope nobiscū sit. An iā cū p̄p̄qs monēt vt alteri viro nuberet. eo q̄ eēt adhuc ei etas itegra. bona facies. ne qua q̄m inquit hoc faciā. Si em̄ bonū viz iuenero vt ante habui. nolo timē ne p̄dam. Si malū quid necesse ē. post bonū pessimū sustinē. O rem ip̄robā. quozundā matrimonia adulterijs coheserunt. Adulter em̄ est vt ait sesti? i sentētijs in suā vxore amatoz ardentioz. In aliena quippe vxore omnis amor turpis ē in sua nimius. Sapiens itaq; vir iudicio debet amare diugem. nō affectu. regit impetus voluptatis. nō p̄ceps ferē in coitū. Nichil em̄ fedius est. q̄ vxorē amare q̄ adulterā. Certe q̄ dicunt se cā reipublice. & humani ḡnis. vxorib? iungi. saltē pecudes imitent. & postq̄m vxoz venter itumuerit. ne p̄dāt filios. nec amatores se exhibeant vxorib? sed maritos. **LXXVI.**

De abstinentiā carnis libido frenanda sic idem in libro secundo.

Hus carniū. & potus v̄ni. ventrisq; satietas seminariū libidinis ē. p̄ quem q̄n q̄ sensib? quasi per quasdam fenestras vicōz ad animam ē introitus. hoz perturbatōnib? aīa p̄grauat & capit. Qua ratōne mlti p̄horū iuitati. frequentias v̄bium & amenitates locozū & q̄nq; sensuū illecebras reliquerūt. ne p̄ luxū & abundantia copiaz. anime fortitudo mollesceret. Inutile ē quippe crebro vidē. p̄ que aliq̄n capt? sis & eoz de piculo cōmirtē quib? difficulter careas. Q̄ si quis estimat & abundantia ciboz potōnū se perfrui & posse vacare sapientie. hoc est: i delicijs versari. & vicijs deliciōz nō teneri. seipm̄ decipit. Cū em̄ ab his p̄cul remoti sepe capiamur nature illecebris. & cogamur ea cupere quoz copiam nō habem?. q̄nto magis si circūdati rehib? voluptatū esse nos liberos arbitremur. Sensus noster illd̄ cogitat qd̄ vidz. audit. odorat. gustat. atrectat. Quosdā etiā philosophos legim? sibi oculos eruisse. ne p̄ illoz visum a contemplatōe p̄bie auocarētur. Frustra igit̄ quidem simulāt salua fide & pudicia & mentis integritate. voluptatib? vti. cuz cōtra naturā sit copijs voluptatū sine voluptate p̄frui. Vnde ap̄lus. que in delicijs iquit est viuēs mortua ē. Sensus cozpoz sunt quasi equi sine ratōne curētes. Anima igit̄ i aurige modū retineat frena currentiū. absq; gustu quidē impossibile est humanū cozpoz subsistē. sed adesse debet ratō vt tales & tantas sumamus escas. quibus nec cozpoz oneret. nec libertas animi p̄grauet. olez pomozū ac leguminū & faalioz apparatus ē. & arte impen dijsq; coquoz non indiget. & sine cura sustentat. moderateq; sumit. nec auide deuorat. Ex diuersitate autē carniū & saporis delectatōne ventris inflatio concipit. morbiq; ex saturitate nima con citat. Multi quoq; impatientiam gule vomitu remediatur. Et qd̄ turpiter ingesserūt turpi? egerunt. Qd̄ autē miranduz ē. etiam epicur? voluptatis assertoz in libris suis dicit. olenibus & pomis & vilibus cibis esse viuendum: eo q̄ carnes & exquisite epule ingenti cura p̄parentur. maiore. n. 33

penam habebant in querendo. quod voluptatem in ve
do. Grandis autem ante exultatio est pro contentu esse.
mundum sub pedibus habere. & omnem eius potentiam
epulas. libidines. propter que diuitie compant. vili
bus cibis mutare. & grossiori tunica compensare
Quid necesse est sapienti viro & pro christi tanta ha
bere fortitudinem: quam adlethibz & militibz necessaria
est. quam cum habuerit ad vicia proocetur christiano sa
nitas absque viribus nimis necessaria est. Tolle epu
larum & libidinis luxuriam. & nemo querat diui
tias. quorum usus aut in ventre aut sub veste est. Etiam
ex vilissimis cibis vitanda est satietas. nichil enim ita
obruit animum ut plenus venter. & estuans. & huc
& illucque se vertens. & in ructu et in crepitu. ven
torum efflatone respirans. Quale est istud ieiuni
um. aut qualis refectio est post ieiunium. cum pridia
nis epulis distendimur. & guttur nostrum medita
torum efficitur lacrimarum. Dumque volumus pro luxu
riosis medie famem querere. tamen voramus quantum
vix alterius diei nox digerat. itaque non tamen ieiunium
appellandum est. quod crapula & fetens ac molesta
digestio. **LXXVII.**

Asertio perpetue virginitatis beate marie.
Itaque contra heluidium

Heluidius iste homo turbulentus. sacer
dos simul & laicus. loquacitatem facun
diam estimat. & maledicere omnibus bone
conscientie signum arbitrat. Discat aliquis reticere. quod
numquam videlicet loquitur. In parte virginis nulla obstetrix
fuit. nulla mulierculaz sedulitas intercessit. Ipsa
pannis infantem inuoluit. ipsa mater & obstetrix
fuit. & cum in presepio reclinauit. Sed vnde inquit fra
tres domini dicti sunt. qui fratres non erant. Iam
nunc doceberis quattuor modis fratres in scriptu
ris dici. natura. gente. cognatione. affectu. Natu
ra ut esau & iacob. gente ut omnes iudei. cognat
ione ut abraham & loth. affectu qui in duo scin
dit. in spirituale. & sic omnes christiani fratres vocantur. &
pater. & sic omnes homines. quia ex vno patre Impitit
sime vero hominum ista non legeras. & toto scriptu
rarum pelago derelicto. ad iniuriam virginis tuam
rabiam exulisti. in exemplum eius quez fabule fuerit
qui cum vulgo esset ignotus. & nichil boni possit
facinoris excogitare quo nobilis fieret. dyane te
plu incendit. Et nullo prodeunte sacrilegium. fertur
ipse in medium processisse. clamitans sese incendiū sub
iecisse. Sciscitantibus ephesi principibus. quam ob cau
sam hoc facere voluisset. respondit ut quia bene non
poteram. male omnibus inotescere. & hoc quidem
de illo greca narrat hystoria. Tu vero templum do
mimici corporis succedisti. Tu contaminaisti sacrari
um spiritus sancti. ex quo vis quod digna fratrum & sororum
processisse congeriem. Apud christianos soloecismus
est magnus & vitium turpe quid vel narrare vel face
re. Si describat infans iesus tegmine membrorum so
lite inuolutus. ingerant dura presepia. vagitus puuli
octava die circuncisio. non erubescimus. Non silemus
Quanto humiliora sunt que pro me passus est. tanto illi
plus debeo. Et cum omnia replicaueris nichil ex te pre
res orameliosius. quam phicemur & credimus. & in qua
de hostibus triumphamus. Tu dicis mariam virginem
non permisisse. ego pro michi veditico etiam ioseph vgi
nem pro maria fuisse. ut ex virginali coniugio virgo fi
lii nasceretur. & cum maria virgo permisit. quod pater do
mini appellari meruit. Nec hoc ideo dicimus quo
nuptias odemnemus. Ipsa quoque virginitas est fru
ctus nuptiarum. Virgo cogitat que sunt domini. ut sic

sancta corpe & spiritu. nuptia autem cogitat que mundi
sunt re. Idem vero tu putas esse diebus ac nocti
bus ieiunij vacare atque orationi. & ad aduentum
mariti faciem expellere. gressus frangere. blandicias
simulare. Illa hec agit ut turpius appareat. & natu
re bonum fuscet. iniuria hec ad speculum pingit. & in
contumeliam artificis conatur pulchrior esse. quam nata est.
Inde infantes garriunt. familia prestrepit. liberi ab
ore dependent. computantur sumptus. preparant ipse
dia. hinc coquorum accincta manus. carnes terit. hic
texturicum turba comurmurat. nunciat inter enim vir
venire cum sociis. Illa ad yrundinis modum lustrat
omnia penetrabilia. si thorax rigeat. si pauimenta vru
si ordinata sunt pocula. si prandium paratum. Rur
de que inter ista ubi sit ista dei cogitatio. nec tamen
negamus maritatas sanctas mulieres iueneri. sed
que uxores esse desierunt. & que in ipsa necessitate
coniugij imitantur virginum castitatem. **LXXVIII.**

Subsannatio errorum vigilantium. **Item**
contra vigilantium.

Multa in orbe monstra generata sunt. so
la gallia monstra non habuit. sed viris se
per fortibus & eloquentissimis abundavit.
Exortus est subito vigilantium veri? deorum mitatus? quod in mu
do spiritu pugnet contra christi spiritum. & martium neget
sepulcra veneranda. damnandasque dicat vigilias. co
tinentiam heresim putat. Dolet martium reliquias pro
cioso operi velamine. & in vel pannis & cilicio col
ligari. sed proici in sterquilium. & solus vigilantium
et brius & dormiens adoret. ergo sacrilegus fuit co
stantinus imperator. qui sanctas reliquias andree. lu
ce & thimothei traxit in constantinopolim apud quos de
mones rugiunt. & habitatores vigilantium illorum se
sentire presentiam confitentur. Dicis in libello tuo quod duz
viviimus mutuo pro nobis orare possumus? Postquam
autem mortui fuerimus. nullus sic pro alio exaudienda
oratio. Sed si apostoli & martires adhuc in corpe
constituti possunt orare pro ceteris. quoniam de se adhuc de
bent esse solliciti. quanto magis post coronas victo
rias & triumphos. Denique sancti non appellantur mor
tui sed dormientes. Tu vigilans dormis. & dor
miens scribis. Cereos autem non clara luce accendi
mus. sicut frustra caluniaris. sed ut vigilantes no
ctis tenebras hoc solatio tempemus. Quod si aliqui pro
impitiam & simplicitate zelum dei habent. sed non
secundum scientiam. hoc pro honore martium faciunt quid
inde prodis. Causabantur & quondam apostoli quod pro
guetum. sed domini voce correpti sunt. Neque enim
christus indigebat vnguento. nec martires lumine cereo
rum. et tamen illa mulier in honore christi hoc fecit. deu
tioque mentis eius recipit. Et quocumque accendunt ce
reos secundum fidem suam. habent mercedem. dicente apo
stolo. unusquisque in suo sensu abundet. nam et absque
martium reliquijs pro totas orientis ecclesias quando
legendum est euangelium accendunt luminaria. itaque so
le rutilante. non utique ad fugandas tenebras. sed
ad signum leticie demonstrandum. Miror quod non dicas
nequaquam propteranda martiria. deum enim qui sangui
nem taurorum hyrcorum non querat. multo magis ho
minum non requirit. Quod cum dixeris. imo et si non ti
xeris ita habebis quasi dixeris. Rideas forsitan et
mulierculum deliramenta subsannes. non erubescio
eaz fide. que pro me viderunt dominum resurgentem.
quod mittunt ad apostolos. que in matre domini saluatoris
sanctis apostolis commendantur. Tu ructato cum seculi
homibus. ego ieiunabo cum femis. imo cum religio
sis viris. qui pudicitiam vultu proferunt. et pallida

lugi ornamenta ora portant. **V**ideris mihi dolere et aliud. ne si toluerent apud gallos continentia & sobrietas atq; ieiunium. taberne tue lucra non habeant & vigilas dyaboli ac temulera quivia tota nocte exercere non possis: **LXXIX.**

De bonis pauperibus sustentandis. & de tumultibus fugiendis.

Proterea ad me relatus est quod prohibeas hierosolimam in usus sanctorum aliquid sumptuum solatia dirigi. cum apud hoc in epistolis suis instanter precipiat fieri. respondebis hoc unumquodque in patria sua posse facere. nec pauperes defuturos qui opibus sustentandi sunt ecclesie. **N**ec nos quidem negamus. cum cunctis pauperibus etiam in diebus si tanta sit largitas stipendia porrigendas. **S**ed apud docet faciendam quidem elemosinam ad omnes. sed maxime ad domesticos fidei. **D**e quibus & saluator ait facite vobis amicos. **N**umquid isti pauperes inter quorum pannos & illuuiem corporis flagrans libido domat possunt habere eterna tabernacula. quae nec presentia possident. nec futura. **N**on enim simplici pauperes. sed pauperes spiritu beati appellantur. de quibus scriptum est. **B**eatus qui intelligit in egenum & pauperem. **I**n vulgi pauperibus sustentandis. nequaquam intellectus. sed elemosina opus est. **I**n sanctis pauperibus beatitudinis est intelligentia. ut ei tribuat quae erubescere accipit. et cum accipit dolet metes carnalia. & seminans spiritualia. **Q**ui autem asserit melius eos facere quam turribus suis. & paulatim fructus possessionum pauperibus dividat. quod illos qui possessionibus venundatis semel omnia largiantur. non a me eis. sed a domino respondebit. **S**i vis perfectus esse. va. **N**ec a suo studio monachi deterrendi sunt a te linguas viperarum quibus argumentaris & dicis. **S**i omnes se clauferunt & fuerit in solitudine. quis celebrabit ecclesias quibus secularis homines lucrifaciet. hoc enim modo si omnes tecum fatui sunt. sapiens est quis poterit. et virginitas non erit apprehensa. **S**i enim omnes virgines fuerint nuptiae non erunt. **I**nterbit enim genus humanum. solus atque detractus dormitanti? vigila. **B**ic in lectulo. rara est virtus. nec a pluribus appetitur. atque utinam hoc omnes eent quod pauci sunt. de quibus dicitur. multi sunt vocati. pauci vero electi. & vacuae eent carceres. **M**onachus autem non doctoris habet. sed plangentis officium. qui vel se vel mundum lugeat. & domi pauidus proleat adventum. quod scies imbecillitate sua. & vas fragile quod portat timet offendere. ne impingat. corruat atque ratur. **V**nde & mulierum maxime adolescentulaz vitat aspectum & intantum castigato: sui est. ut etiam que tuta sunt primescat. **C**ur inquis pergis ad heremum videlicet ut te non audiam. non videam. ut tuo furore non mouear. ut tua bella non patiar. ne me capiat oculus meretricis. ne forma pulcherrima ad illicitos ducat aspectum respondebis. hoc non est pugnare. sed fugere. **S**tatim acie aduersariis armatus oblitte. ut postquam videris coroneris. **F**ateor imbecillitate mea. **N**olo in spe pugnare victoriae ne perdam aliquando victoriam. **S**i fugero. gladium deuitam. **S**i stetero. aut vincendum michi est. aut cadendum. **Q**uid autem necessesse certa dimittere. & incerta sectari. aut scuto aut pedibus mors vitanda est. **T**u qui pugnas. & superari potes & vincere. ego cum fugero non vincam. **N**ulla securitas est cum vicino serpente dormire. **P**otest fieri ut me non mordeat. tamen potest fieri ut aliquando me mordeat. **M**atres vocamus. sorores & filias

& non erubescimus viciis nostris nostra pietatis obtemperare. **Q**uid facit monachus in cellulis feminarum. **Q**uid sibi volunt sola & puata colloquia. & arbitros fugientes odii. **S**anctus amor impatientiam non habet. **Q**uid de libidine diximus referamus ad auariciam. & ad omnia vicia que vitant solitudine. **E**t idcirco vobis frequentias declinamus. ne facere compellamur quod nos non tam natura cogit facere. quod voluntas. **LXXX.**

Inuectio hieronimi contra emulos & detractores suos. Ad ad assellam de fictis amicis etc.

Ratias ago deo meo. quod dignus sum quem mundus oderit. **O**ra autem ut de babilone hierusalimam regrediar. ne michi donec nabuchodonosor. sed hierusalem filius isedech. veniat elozas qui interpretatur adiutor. & reducat me in patriam meam. **S**teule? ego qui volebam cantare canticum domini in terra aliena. nec recordabar quod qui de hierusalimam egredieris. statim incidit in latrones. **M**alef. cum me quidam garriunt. **S**ed scio per in famam & bonam famam pueniri ad regna celorum. **A**nte tribunal christi si mul stabim? ibi patebit qua mente quis vixerit. **O**uidia per murem mordax tui. **O** sathane calliditas sepe sancta persequens. **N**on facilis venia praua dixisse de rectis. **A**dem ad marcellam de omaso. **I**ta se habet natura ut amara sit veritas. blanda vicia existimant. **V**nde non mirum si nos viciis detrahentes plurimos offendimus. **D**isposui omasum secare fetentem timeat qui strumosus est. **V**olo cornicula detraxere garrienti. raucedulam se intelligat. **N**unquid vult in urbe romana est qui habeat truces imhonesto vulnere nares. **N**unquid omasus caua verba. & in vesicaz more tumetia buccis eructat istatis. placet michi de laruis. de noctua. de bubone. de nilia es ridere portentis. **Q**uid quod dictum fuerit. in te dictum putas. **I**n quodcumque viciu stili mei mucro proteritur. te clamitas designari. **A**n ideo tibi bellum videris. quia fausto nomine vocaris. quasi non & lucet ideo dicat. quia murem lucet. **Q**ui si in descriptione fedoz semper irascens. iam te cum psio cantabo formosus te optet generum regina. puella te capiatur. quid quod calcareis hoc rosa fiat. **D**abo tamen psillu quibus absconditis possis pulchrior apparere. **N**al? non videris in facie. sermo non sonet ad loquendum. atque ita & formosus videri poteris & discretus. **A**d ad sabianum dyaconum lapsu. **L**iber ille quem propheta denotat omnis series scripturarum est. inquit? et penitens plangit. & iustus canit. & despondenti male dicit: nichil enim tam repugnat deo quam cor impenitens. **S**olus hoc crimine quod veniam conse qui non potest. **I**nimicus tibi factus sum vera dicens. **N**ec doleo de maledictis tuis. **Q**uis enim nesciat. nichil nisi flagitiosum ore tuo laudari. **H**oc plango quod tuipe non plangis. quod te mortuum non sentis. quod quasi gladiatoru patu s libidini in proprium fune ornaris. **D**entes puluere teris. raras i rubenti caluarie capillos digeris. thaurina ceruix toris adipeis itumescens. nec quia fracta est inclinatur. **S**uper hec unguentis fragras. mutas balneas. & contra renascens pilos pugnas. per forum ac plateas nitidus ac politus amator incedis. frons meretricis facta est tibi nescis erubescere. **A**ge itaque penitentiam. conuertere miser ad deum. ut ad te deus conuertatur. **A**n malorum tuorum putas solatiu. si multos tibi similes habes. fluat paululu de oculis tuis lacrimae. & inter sericum & lintheamma quibus tibi videris fulgidus & formosus. intellige te nudum confessurum

foetidum mendicantem.

LXXXI.

Aterum de eodem.

Idem ad marcellam & detractoribus suis.

Quidā supbie nos arguere solēt. qui cras-
sam rusticitatē solaz p sanctitate habēt
piscatoz se discipulos afferentes. quasi
idcirco iusti sint si nichil sciuerint. Quos ego cum
possem meo iure ptemnere. asino quippe lira sup-
flue canit. verum ita responsum habeat. Si displi-
cet eis fontis vnda purissimi. scenosos riuulos bi-
bant. & diligentia qua auum siluas. & concharuz
gurgites nozunt. in scripturis legendis abijciant.
Sintq; in hac re tantū simplices. vt xpi verba exi-
stiment rusticana. in quibus p tanta iam secula cā-
toz sudauerint ingenia. vt rationē vniuscuiusq;
verbis magis opinati sint q̄ exp̄serint. Apostolū
quoq; arguāt impitē. qui ob multas literas dicē
insanire. Scio te cū ista legeris rugare frontem. &
libertatem meam rursus seminatiū timere rixarū
ac meū si fieri potest os digito velle cōprimere. ne
audiam dicere q̄ alij facere non erubescunt. Rogo
quid a nobis libere dictū est. vnum miser locutus
q̄ virgines sepius esse debent cū mulierib; q̄ cum
masculis. toti; orbis oculos offendi cunctoz di-
gitis notoz. Multiplicati sunt super c. c. m. q̄ oede-
me. g. Veruz ne flaccus de nobis rideat. Ampho-
ra cepit institui corrente rota cur vrcus exit. Re-
uertamur ad asellos bipedes nostros. Et in aurez
eoz buccina magis q̄ cithara pcrepabim;. **I**de-
ad magnum oratozem vrbis rome. Queris cur in
opusculis nostris secularium literarum interdū ex-
empla ponam;. & candozem ecclesie ethnicoz for-
dibus polluamus. Responsum breuiter habeto.
Nunqm̄ hoc queres nisi te totū tullius possideret
si factas scripturas legeres. et eaz interpres omis-
so vulgacio euolueres. Nam & in moysē & i p̄phe-
taram voluminibus. & epistolis pauli quedaz de
libris gentiliū assumpta sunt. In deuteronio
quoq; dñi voce p̄cipiē. mulieris captiue radēdū ca-
put & supcilia. omnesq; pilos & vngues corporis
amputandos. et sic eam habendam viugem. Quid
ergo mirū. si et ego sapientiā secularem. p̄pter elo-
quij venustatem. & mēbroz pulcritudinē d̄ ancil-
la atq; captiua israhelitic facere cupio. & si quid in
ea mortuū est ydolatrie vel voluptatis. & errozis
libidinū. vel p̄cido vel rado. & mixtos purissimo
corde vernaculos domino sabaoth ex ea genero.
Idem in apologetico ad p̄machium. Pelicata
doctrina est pugnanti dictare ictus de muro. &
cū ipse vnguentis delibucus sis. cruentū militem
accusare formidinis. inuenti sunt scoli t̄c̄ um ad
detrahendum qui eo se doctos ostentare velint. si
cunctoz dicta lacerent. plautianam familiā imitā-
tes. Non damno nuptias. virginitatē in celū fero
non quia habeo. sed quia magis miroz quod nō
habeo. Ingenua & verecunda confessio est quo
ipse cares id in alijs predicare. Miserie delictis.
& delicie miserijs commutantur. In arbitrio meo
est vel lazarū sequi. vel diuitem. **LXXXII.**

Ad huc de eodem.

Idem ad mineruum et alexandru de resurrectione carnis.

Si quis contra me murmurat. q̄ eozū ex-
planatōnes legam. quoz dogmatib; n̄
acquiesco. sciat me illud apli libentē au-
dire. omnia p̄bate qd̄ bonū est tenere. Ego ab ado-
lescencia mea p̄fiteoz. & origenē. & cusebiū cesari-
ensem. viros doctissimos fuisse. sed errasse in dog-

matū veritate. et tamen i explanatōib; scriptu-
rarū sudoris sui nobis memoziā reliquerūt. In ter-
ra aurū querit. & de fluuioz alueis splendēs gla-
rea p̄fertur. pactolusq; sceno dicitur est q̄ fluento
Idem contra vigilantiū. Operis ac studij mei ē
multa legere. vt ex plurimis diuersos flores carpā.
nō tam omnia p̄batur;. q̄ que bona electur;. Nō
est eiusdē hominis aureos nūmos & scripturas p̄-
bare. vna degustare. et p̄phetas et apostolos in-
telligere. Meam iniuriam patienter tuli. impietatem
contra deū ferre non potui. **I**dem ad p̄machium
& oceanū. Ipse quoq; origenes in epistola quaz
ad fabianū romane vrbis ep̄m scribit. penitentiaz
agit q̄ talia scripsit. & causas temeritatis i ambro-
siū refert. q̄ secreto edita in publicū p̄tulerit. Qui
obicit michi origenem obiciat et michi cur homi-
nem iudeū habuerim p̄ceptoz. cū ego miro odio
auer ser circūcisionē. Libros quidē origenis agre-
gaui. & ideo errozes eius nō sequoz. quia scio om-
nia que dixit. atq; vniā omniū tractatoz habere
volumia vt rarditatem ingenij eruditōis dilige-
tia p̄pensarē. **I**dem in p̄logo hebraicarū questi-
onū. Non mirum si contra me puū hominū im-
munde sues grummet. & pedib; margaritas ocul-
cent. cum aduersum doctissimos quoq; viros. &
qui gloriā iuidia calcare debuerāt liuoz exarsit. Sē-
per quidem in p̄patulo fortitudo emulos habet.
feriuntq; sūmas fulgura montes. Me vero p̄cul-
ab vrbibus foro litibus turbisq; remotū sicq; latē-
tem repit inuidia. Vt autē nos humiles atq; paup-
culi nec habemus diuitias. nec oblatas dignamur
recipere. ita & alij nouerint se non posse noticiam
scripturarū. id ē diuitias xpi cum mūdi p̄ter habe-
re diuitias balsamū piper et poma palmarū rusti-
ci non emūt. **LXXXIII.**

De studio sanctarum scripturarū. **I**dem de stu-
dio scripturarum.

Aera illa necessitudo ē. & xpi glutino co-
pulata. quā nō vtilitas reifamiliaris. nō
p̄ntia t̄m̄i corporoz. non subdola & palpās
adulatio. sed dei timor. & diuinaz scripturarū stu-
dia p̄siliant. Habet autē nescio quid lacētis energie
viue vocis actus. & in aures discipuli de actoris
ore transfusa fortit; sonat. Ingeniū doctile & sine
doctore laudabile est. Sancta quidē rusticitas so-
lum sibi p̄dest. & quantum edificat ex uite merito.
t̄m̄ nocet si destruentib; non resistat. Verūtamē-
etiā qui vilia opuscula fabricat. absq; doctore eē
non possunt qd̄ cupiunt. Quod medico v̄ est pro-
mitēte medici. tractant fabulā fabri. Sola scriptu-
rarū ars est. quā sibi passim omnes vendicāt. Scri-
bim;. indocti doctiq; poemata passim. hāc garzu-
la anus. hanc delir; senex. hanc sophis a verbosus
hanc vniuersi p̄sumūt. lacerant. docent anteqm̄ di-
scant. Alii adducto supercilio grandia verba tru-
timantes inter mulierculas de sacris literis. philo-
sophant. Alii quoz facilitate verboz. imo auda-
cia edisserūt alijs. quod ipsi nō intelligūt. Taceo d̄
mei similib;. qui si forte ad scripturas sanctas p̄-
seculares lrās veniūt. & sermone cōposito aures
populi mulserint qd̄ quid dixerint. hoc legē dei pu-
tant. nec dignantē scire. quid p̄phete. quid aposto-
li senserint. sed ad sensum incongrua aptant testi-
monia. quasi grande sit. & non vicissimū. dicēdi
gen; dep̄auare sententias. & ad voluntatem suā
scripturam trahere repugnantē. Nolo autē vt offē-
datis in scripturis simplicitate. & quasi vilitate

verboꝝ. que vel vicio interpretū vel de industria sic plata sunt. vt rusticā cōtionem facilius instru erent. & in vna eademq; sententia aliter doctus. aliter sentiret indoctus. **D**iscamus in terzis quozū scētia nobis pseueret in celo. festina queso te & berentis in salo nauicule funē poti? p̄cede q̄ solue **A**ntique dictū est. auaro tam deest q̄d habet. q̄ q̄d nō habz. **C**redēti tot? mundo? diuitiaz est **T**otum deo dedit qui seipsum obtulit. facile contem nit omnia qui se semp cogitat moriturum.

LXXXIII. De imperfecta hui? vite perfectione. Idem contra pelagianos in prologo.

Cito te me nunq̄m hereticis pepisse. s; omi studio egisse. vt hostes ecclesie mei quoq; hostes fierent. **N**ūquid ego solus sum qui cunctoz gloria mordeoꝝ. & tam miser ve his quoq; iudeam. qui nec merent inuidiam.

Idem in libro primo; **H**ec est vera sapientia im pfectum esse nosse. atq; vt ita loquar cunctozum in carne iustoz impfecta perfectō ē. **Q**ui habet vnaz virtutē habet om̄s. p̄cipatō: q̄dē n̄ p̄prietate. **N**ecessē est em̄ vt singuli in quibusdā excellant **N**on sufficit ep̄o p̄p̄iam habere pudiciam. nisi etiam comitū & ministroꝝ pudore decoꝝet. q̄ nō solum ope. sed sermone quoq; ac nutib; se abstine ant ab impudiciis. ne forte in illaz penā incidat he li. qui certe increpauit filios suos dicens. **N**olite filij mei. non ē bona res quā audio de vobis. **C**or ripuit quidē & tamen penā accepit. quia nō obuit cor.ripe. sed abiicere. **Q**uid ergo episcopus faciet qui ad vicia gaudet. & emendare nō audet. & q̄d tot? populus clamitat nescire se simulat. **V**eritas amara est. rugose frontis ac tristis. offenditq; cor reptos. **V**nde ap̄lus. **I**nimicus vobis fact? sum vez dicens vobis. **E**t comic? **O**bsequiū amicos & veritas odiū parit. **N**onne vobis satis est pa tientes p̄dere quod habem? nisi etiā violēto atq; raptori gratias agamus. & eū benedictōib; p̄se quamur. **N**ūquid p̄ceptū est vt ita inimicos dili gam. q̄si proximos & sanguineos & amicos. vt inter emulū & necem nulla sit distantia. **S**i inimicos q̄si p̄xios diligo. amicis quid ampli? exhibeo

Idem in libro secundo. **Q**uāuis aliis viciis ca rere possim? ypocriteos maculā nō habere. ā nul loꝝ aut paucoꝝ est. **N**on est iust? de? vt tm̄ pec cata p̄demnet. & bonoz opeꝝ nō meminerit. **V**o luntas dei nō est discutienda. sed cū gratiaz acti one parienda. **I**dem in libro tercio. **D**a mihi ho minē q̄ non esuriat. nec sitiat. nec algeat. nec dole at. n̄ torqueat aliqua cozporis difficultate. & ego tibi p̄cedam posse hominē nichil aliud nisi de vir tucib; cogitare **D**icis o critobole sc̄tō te iā dudū loqui gestire. **E**t tū erupentia verba non p̄mere. **Q**uis te prohibet quod sentis dicere. aut bonum est quod dicitur? es. & nos bono fraudare nō de bes. aut malū & tūc non nostri gratia s; pudore siluisti. vicina sunt vicia virtucib;? & si paululuꝝ declinaueris. aut errandū tibi est. aut p̄ceps cadē dū. **Q**uantū em̄ inter se distant p̄m̄cia & pseue rantia. p̄symonia & frugalitas p̄fusio et liberali tas. prudētia & calliditas. fortitudo & temeritas cautela & timiditas. quoz alia ad bona referunt alia ad mala. **I**lle quidē hereticū interficit. qui he reticū esse patit. **N**ostra autem correptō viuifica tio est.

LXXXV. De imperfecta penitencia. Idē ad iulianū

Qontemnis auz: q̄d p̄temserūt et multi philosophi. e quib; etiā vn? multarum possessionū p̄ciū p̄iecit in pelag? dicent **A**bite in profundū male cupiditates. ego vos sub mergam. ne ip̄e mergar a vobis. **I**epte obtulit fi liam virgimē. & idcirco in enumeratōne sanctorū ab apostolo ponitur **N**olo ea tm̄ offeras dño que potest fur rape. hostis inuadere. p̄scriptō tollere. que sal: ē velis nolis dimissur? es in morte. **I**llud offer quod null? tibi possit hostis auferre. nulla tyrannidis eripe. quod tecū p̄gat nō ad inferos; imo ad paradisi delicias. **E**xtruis quidē monasteria sanctos sustentas. sed melius faceres si inter san ctos sanct? viueres. **D**ifficile imo ip̄ossibile ē. vt & p̄ntib; quis & futuris fruatur bonis. & hic ven trez & illic mētē repleat. vt de deliciis ad delicias transeat. vt in vtroq; seculo p̄mus sit: vt in terra & in celo gloriosus appareat. **I**dem ad rusticū de penitencia. **N**ichil ita offendit deū vt despatione maloz herere p̄ozibus. & ipsa despatio incredulita tis ē iudiciū. **I**dem de nomie p̄fecto. **A**nre tribu nal venturi iudicis om̄s obmutescet seculi ligua & sola erit in rusticulis suis facunda iusticia. **H**ec ē aut illa stulticia seculariū. hec est sapientia voea toꝝ x̄pm̄ semp in ore habere: qm̄ verbum ē. esuri re quoniā panis ē ip̄i? spū ebrios mētē excedere. s; deo qm̄ calix est noui testamēti. illū petere qui pe ti se vult adeo vt p̄scēdi verba mistret. q̄ quod nouū & mirabile est apud nos solus petentes se amat. sol? irascit nisi petat. **I**nsolentia em̄ ē nihil p̄sumpsisse de dño. q̄a nichil iudicat illū posse. q̄ q̄d posse iudicat nō p̄scit **S**ed ecce iā inuitā fecit se virtutis est. aliena possidere potētie innocētēz circūuenisse astutie. hominē despexisse humilē no bilitatis. p̄phetam horrere eloquētis. n̄ x̄pm̄ sapē sapiētis. **S**ic errorib; plena sunt om̄ia. sic ifusa p hominū mētes caligine. alio aliū incurfante mun d? obuoluit. & ad hoc vsq; veritas obscurat. vt i mortis gremio iacuisse beatitudo dicatur.

LXXXVI. De laude sanctaz mulierum blefille & aselle. Idem ad marcellam de egrota tione blefille.

Candalizat quēpiā vestis fuscior. **S**can dalizat & iohānes qui cameloz pilis ve stit? zona pellicea cingebat. **C**ibi displi cēt viliores. nichil locusta vili? **I**lle x̄pianos oculo potit? scandalizent. q̄ purpurisso & quibusdam fuscis ora oculosq; depingūt. q̄z facies gipse & nimio candore d̄formes ydola mētunē. q̄b; si foꝝ te ip̄zouidēs lacriaz stilla erupit. sulco defluit. q̄s nec numer? annoꝝ docere potest q̄ vetule sūt. q̄ capillis alienis v̄ticē struūt. et p̄teritā i uentutē i rugis anilib; poliūt. q̄ ante nepotū gregē tremē tes vt v̄gule sponūē. **E**rubescat mulier x̄piana si nature cogit decoꝝet. **E**cce vidua nrā p̄i? vndiq; ornabat. et tota die quid sibi desset q̄rebat ad spe culū nūc neglectuz caput sc̄it sibi tm̄ sufficere q̄d velatur. plumaz quoq; mollicies tūc dura videba tur. et in exstructis thozis iacere vix poterat. nūc ad orandū festina p̄surgit. flectunt genua sup hu mū. et crebris lacrimis facies ante sordidata pur gat. **P**ulla ē tunica. min? cū humi iacuerit sordi dat. **S**ocet vilior. & auratoꝝ p̄ciū calceoz egen tib; dat. **C**ingulū n̄ auro gēmisq; distinctū. sed la neuz & simplex. q̄d possit vestimēta astringere ma gis q̄ sc̄indere. **S**i quis huic p̄posito iudet et de trahit. blefilla nrā ridebit. nec dedignabit ranarū

loquaciū audire cōiūcta. **I**dem ad marcellā de vita aselle. Asella nostra sano corpe sanior aīo. solitudinem putabat delicias. Et in vrbe turbida inuenit heremū monachoz. Nichil illi? seueritate iocūdi? nichil iocunditate seueri? nichil suauitate tristius. nichil tristitia suaui? Ita pallor ī facie est vt cōmentā indicet. nō redoleat ostentatōem. sermo silens & silentiū loquens. nec cit? nec tardus incessus. idē semp habit? neglecta mundicies. iculta vestis. & cultus ipse sine cultu. Sola vite sue q̄litate p̄meruit. vt in vrbe lasciuia. & boni eā p̄diciēt. & mali detrabere nō audeant. vidue eam imitent & virgines maritate colant. noxie timent. sacerdotēs suscipiant. **LXXXVII.**

De amore scripture & fuga seculi. Idez ad marcellam de secedendū ab vxore.

Ambrosi? (quo cartas. sūpt? & notarios mīstrāte. tam innumerabiles libros ad amant? noster. & calciterus noster explicauit) refert nūqm se cibos origine p̄te sūpsis se sine lectōne. nunqm somnū misse. nisi vn? e fratrib? sacris literis p̄sonaret. hoc diebus egisse vel noctib?. vt & lectō orationē suscipet. & oratō lectionem. Quid nos ventris anālia tale nūqm fecim? quos si secūda hora legentes inuenit. oscitamus. manu faciem defricantes. & quasi p̄ multū laborem mūdialib? rursū negocijs occupamur. Pretermitto prandia quib? onerata mēs p̄miē. pudet dicere frequentā salutandi. quia ā ipi quotidie ad alios p̄gim? aut ad nos venientes ceteros expectam? Deinceps itur ad verba. sermo terit. lacerantē absentes. vita aliena describit. & mordentes inuicē sūmimur ab iuicē. Tales nos cibus & occupat & dimittit. Cum vero amici recesserint. ratiocinia supputam? & si damnū vt sepe in refamiliari accidere solet fuerit nūciatū. vultus merore dep̄miē. Letamur ad nūmū. obolo tristitiamur. Sicq; imaginē dei in qua conditi sum? p̄sonas plurimas superinducim?. Et quō in theatris vn? & idē hystrio nūc herculē robust? ostentat. nūc mollis in uenerē frangit. Nunc tremul? in ciulem. ita & nos tot habem? p̄sonaz facies quoe peccata. vn? dicit p̄pheta. Dñe in ciuitate tua imaginem ip̄. a. ni. red. **LXXXVIII.**

De significatōe munerū eustochij & marcelle. Idez in epistola ad eustochiū de transmissis munerib?.

Parua spē sed magna caritate sūt munerā. accepisse a virgine armillas epistolaz & columbas. & qm̄ in dei sacrificijs mel nō offerē. nimia dulcedo arte mutata est. & q̄daz vt ita dicam pipis austeritate condita. Apud deū em̄ nichil voluptuosum nichil suauē placet. nichil q; quod ī se n̄ habeat aliquid veritatis & mordacitatis. Pascha xp̄i cū amaritudinib? manducat. festus est dies & natalis beati petri. festiui? solito cōcimen? ita tamen vt scripturaz ordinē iocularis sermo nō fugiat. nec a scripto palestere nostre longi? euagemur. Caue ne opis ornamenta dimittas. que vere ornamenta sunt brachioz. ne epistolam p̄ctoꝝ tui scindas. quā a baruch traditā. no uac̄la rex p̄phan? incidit. ne ad similitudinē effraym p̄ osee audias. Facta es insipiens vt columba. Nimiū respōdebis austere. & q̄ festo n̄ ueniat diei. Talib? ip̄a muneribus puocasti. dū dulcib? amara sociata sunt. & a nobis paria recipies. Verū ne videar dona minuisse accepim? & canistrū cerasīs refertū. talib? & tam virginali verecundia ruben-

tibus. vt ea nūc a lucullo delata existimare. In scripturis q̄dē canistrū ficis plenū legim? . cerasa vō nō inuenim?. Optamus itaq; te de illis pomis fieri. q̄ contra templū dñi sunt. & de quibus dicitur que bona valde. Nichil quippe saluator mediū aat et sicuti frigidū nō refuziens. calidis delectat. ita tepidos se euomere in apocalipsi loquit. Vnō nobis soliciētis puidendū est. vt solennē diem nō tam ciboꝝ abundantia q̄ spūs exultatōe celebremus. Quia valde absurdum ē nimia saturitate martirē honorare velle. sciam? deo ieiunijs placuisse. Ita tibi semp comedendū est vt cibū et oratō sequat et lectio. Quod si aliquib? displicet apostoli verba cantato. Si adhuc hominib? placere: xp̄i ailla non essem. **I**dem ad marcellam de significatōe munerū. Vt absentiam corpoꝝ spūs p̄fabulatōne solemur. faciat vnusquisq; quod p̄ualet. Vos dona transmittitis. nos epistolas remittim? gratiarū ita tamen vt quia velataz virginiū mun? ē. aliqua in ip̄is munusculis esse misteria declarem? Sacc? oratiōis atq; ieiunij signū ē. selle vt foras pedes vō go nō moueat. cerei vt accenso lumie xp̄i expectetur aduent?. calices mortificatōz carnis extendūt et animū semp ad martiriū p̄paratū. Q̄ aut et matronis offeritis muscaria puis animalib? ventilanda. elegans significatio est debere luxuriā cito restringere. quia musce morientes p̄dit suauitatem vnzuenti. **LXXXIX.**

De sancto firmino ambianensi episcopo Ex gestis eius.

Oracian? itaq; valentini filius. ciuitatem quā adiacētī flumie lōbonabeiā anthoni? pi? ei? cōdicoꝝ appellauerat. suo p̄fecit dominio. ibiq; impialem sibi sortit? ē dignitatem. cui et nomē mutādo indidit. et ab ambitu fluminū ambianis eā nominauit. Per idē t̄pus fausti an? vir genere nobilis. nō solū ambianis. sed etiā toti? gallie p̄fectus erat. hic vnicū filiū habuit. quē in honore et memoria sancti firmini martiris firmū nūcupauit. Qui bone indolis puerul? esse incipiens etatulā suā dño p̄creuauit. Cūq; vir tūtū gradib? ad culmiā ecclesie p̄cedere videretur ambianis plebib? grat? episcop? ordinat. Vbi q̄lem quēq; se p̄stiterit q̄s digne valeat explicare. Quis tantoꝝ verboꝝ copia instruct? sit vt cūcta eius bona vt decet p̄sequi queat. Ab omni errore infidelitatis et vane gentiliū supersticiōis vrbe purgata. ī loco vbi corp? beati firmini martiris tumulātū fu. rat. ecclesiam sancte dei genitricis semper q; virginis marie p̄struxit. quā p̄loꝝ p̄fluxus sūpmis honorib? munerauit. In qua dū ī pascali festiuitate sacra p̄tractaret misteria. celis aptis palmā domini nr̄i hiesu xp̄i aspexit. que eius vite sacrosācta crismata beauit. qui de sacrosancti muuentis visione imo p̄ceptōe sanctificatus. ab omni iniquitamento carnis et spirit? postmodū mansit illes? O quotiens ob veritatis assertiōez paratā bat uic mortem. sed licet ei fors tempis p̄stare martirium nō potuerit. gloriā tñ martiriū nō amisit. quia pro spe eternitatis iugiter laborauit. Insignis itaq; virentib? miraculis choruscus kl. septemb̄is migrauit ad xp̄m. **XC.**

De sanctis eiusdem vr̄bis episcopis honorato et saluo. Ex gestis eorum.

In eadem ecclesia p̄ successiones temporū floruisse. legūtur etiā alii plures sc̄i viri. Nam tpe achilberci regis francie

sanctus p̄sul ambianensis vir clarissimus p̄digis & miraculis eximijs nomine & nobilitate honoratus. in quoq; dum sacz corp̄ xpi sup altare virginis marie p̄secraret. palmā domini meruit asp̄cere. quia vice sua p̄secratiōis misterij p̄ficere. q̄ sp̄sancto replet. alacri corde de mensa sacrificij um manu saluatoris p̄secratū accipiēs. & cū subita mentis veneratōe sumens ab omni inq̄namētō carnis & sp̄s postmodum mansit illesus. Idem etiam donū tante dignitatis accepit ut pignora sanctorū fusciani atq; victorici & genciani martirū angelo nunciante venerabili lupicino p̄sbitero inueniret. Postea tempore theodorici regis nobilissimū vir saluū ambianensem cathedrā suscepit. homo facundus. pudicus. moribus ornatus. in consilio p̄uidus. omniq; dignitate p̄fectus. A p̄meo nāq; iuuentutis flore diuinis studiis dedit. gloriā & blandimentū seculi despexit. Et diuini cultus officio maximo amore assidue exarsit. fuit itaq; a populo vocatus in ordine magistratus. & a deo coronatus in honore pontificatus. Erat autē astutus ut serpens. simplex ut colūba. totū regnū francorū ei consilio theodorici rex ordinabat. eiusq; consulti barbaras nationes feruido gladio sue potestati subiugabat. Idem etiā p̄sul sancte p̄dicatiōis paulo corda populorū assidue reficiebat. & ad eterne pascua refectōnis inuitabat. Corp̄ quidē beati firmi martiris. q̄ ab ydolorū cultura urbem explauerat. & tpe passionis sue miraculis innumeris coruscauerat. in ecclesia beate virginis marie regescere nouerat. quā beat. firmi. confessor eiusdē urbis ep̄s p̄struxerat. & in ea sepulturā suā elegerat. In quo autem loco beatus martir̄ p̄ditus esset ignorabat. Cūq; assidue domino p̄ces fundēs. cū largissimis lacrimis intra semetip̄m p̄tractaret. si tpe suo xpus hūc martir̄m declarare dignaretur quadā die plebem omnē diuersi sex. & clez cōuocauit. & more solito diuinum officij cū verbo sancte p̄dicatiōis celebrauit. atq; inter cetera ieiunij um triduanū cū oratōe & gemitu p̄ reuelatōe sancti martiris in dixit.

XCI De inuētiōe & translatione corporis sancti firmi.
Taq; p̄sul in terza p̄stratus. & cinere atq; cilicio idutus. cū inundatione lacrimarum. imo flatū a pectore traheret. populusq; indeficenter clamabat. nec ab ecclesia p̄triduanū recedebat. sed in dictū ieiunij humilī mēte p̄ficiēbat. In tertia vero die cū auroza p̄mam p̄tez luminis extulisset. sanctus saluū erectis sursum ad celū oculis vidit quasi radiū solis ab arce p̄celi throni exire. & vsq; ad locū in quo sanct. martir̄ quiescebat inenarrabiliter refulgere. Qui mox deo gratias imensas referens cū timore. ac tremore accessit. fodiensq; sepulcrū ap̄ire cepit. & statim odor suauitatis. ac si omnia pigmentorū genera illic p̄derent. & ager floridus adesset excreuit. quātōq; plus ad sacz corpus fodiens accedebat. tanto amplius odor imensus fraḡbat. totaq; dioecsim illam. & vrb̄s vicinas irrigabat. ita ut omnis multitudo tharranensium. cameracensium. nouiom̄ sū ac beluacensium in ipsa hora. quasi in paradiso delicias se esse putarēt. hoc itaq; solo nūcio cognoscentes. q̄ tā sacz misterij ambianis p̄ reuelatōz spiritus sancti saluū & sacerdotes ac populi celebrarent. cū ceris & psalmis psallentes. celeriter ad vrb̄ p̄dictā obuiā tanto martiri venerūt. ac si p̄ceptorem & ducem habuissent. ibiq; inuisa & in

audita viderūt. Mox em̄ ut sanct. p̄sul ac religiosi sacerdotes martir̄ a sepulcro leuauerūt. cū esset hyems et glacialis asperitas scz ydib; ianuarii tam feruidus calor mūdum iuasit. ut illi q̄ aderant stupefacti. totū mūdū estimarent ab iminentia caloris dissolui. & ad nichilū redigi. Etenim sol i cācz contra naturā flamigeris euect. q̄dzigis estiualli feruore nimietatē frigiditatis i vno momēto dissoluit. idēq; calor p̄ne triū horarū spacio māsit. Dū autē sanctū martir̄m populi deferentes ad urbem iē accipēt. occurrentes caterue plime. vestimta sua i via sternebat. & clamabāt osāna i excelsis. Et subito respicientes viderūt omnes arbores floz amenitate vernantes ac suauiter redolētes. quasi ut p̄pe iā formatū fructū depromerent. Cacumia vō arborū cū fructib; assidue gliscentibus submissa astabant. & inclinando obsequiū in aduentu p̄clari martiris p̄bebant. Omnis autē plebs admirās cōfestim frondes cū florib; de arborib; euellēbat. et in via hūmili deuotōe pandebat. Omnia quoq; p̄rata & campi circunquaq; ambianis. in momento plena fuerūt rosas ac liliis. ac diuersis generib; oleorū ac floz. Quotquot autē infirmi obuiā accedētes rūpebant flores. & in plateis semitib; sternebant sanitatem recipiebant. Omnes igit̄ diem illā in leticia & gaudio solenniter celebrarūt. quia p̄gelu ether calorem p̄tulit p̄ niue flores. p̄ p̄uina frondes. plurimiq; egroti sanati sunt. Hec trāslatio celebrat̄ in octaua epiphaniē.

XCII De quibusdā gestis damasi pape & hieronimi Sigibertus.

Anno graciāi secūdo psalterij qd scdm lxx. interpretēs i omib; ecclesijs cātābat̄ hieronim; correxit. quo iterum viciato psalterij nouū composuit. qd a lxx. interpretum editōe non multū discordaret. & cū hebraico multū discordaret. Qd ut oib; clarū fieret. ip̄m psalterijū distinxit p̄ astericos. id est stellā & p̄ obelos. id est virgam iacētē docens ea que p̄tinentur sub asterico vsq; ad duo puncta in hebreo haberi. & a lxx. p̄termilla esse. ea vero que p̄tinentur sub obelo vsq; ad duo puncta in hebreo nō haberi. sed a lxx. addita iuxta theodocionis dūtaxat trāslatōez. Hoc psalterijū damasus papa rogatu hieronimi in gallicanis ecclesijs cātari instituit. Et p̄pter hoc gallicanum vocat̄. romanis psalterijū secūdū. lxx. retinentibus sibi. p̄pter quod etiam romanū vocatur. Hec duo psalteria cum non sufficerent ad p̄ponenda testimonia de xpo p̄tra iudeos. q̄ nō recipiunt nisi ea que habent̄ in hebreo. addidit & tercium quod vocat̄ hebraicum. eo q̄ rogatu sophonij viri sapientis trās tulit illud de hebraica veritate verbo ad verbū. Quod psalterijū autē & alia hieronimi opuscula. idē sophonij de latino i grecum transtulit. Theophilus alexandrie ep̄s. cicliū de obseruatōne pasce p̄ centum annos digestum. quē laterculum vocauit. ab hoc anno inchoauit. hoc est a primo solatu theodosij. Damasus papa p̄stituit rogatu hieronimi dicere in ecclesia in fine psalmoz. gloria patri zc. Sicut erat in p̄ncipio zc. Instituit & psalmos in ecclesia nocte dieq; cātari. Actor. Ab hoc etiā damaso papa legit̄ hieronim; ordinat̄ fuisse romē p̄sbiter cardinalis. & postea sub eodē eiect̄ fuisse de roma a clericis romanis sibi inuidētib; in dūct̄ veste muliebri. Qui romā egressus p̄fēct̄ ē ad gregorium nazāzenū tūc constantinopolitanū ep̄m. Deinde p̄fēct̄ est i syriā

vbi cū mozarē i possessione euagrū p̄sbiteri mal
chū monachū captiuū reperijt. cui? captiuitatis
hystoriā scripsit.

XCIH.

De actib? monachi captiui. Hieronim?.

Malchus cū a parentib? vxorē ducere co
gere? nō assensit. dicens se monachū vel
le fieri. Vnde fugitiu? a pentibus ad heremū pue
nit. ibiq? inuenit plures fratres. cum quib? mona
chus iā factus moza fecit. post aliq? vero temp?
incidit ei cogitatio ad patriā ire. vt patre defūcto
(ut audierat) mris viduitatē solaret. Abbas ve
ro hoc audito ait temptatōez esse diaboli. & phi
buit abscessum. Alle vero p̄tinaciter asserbat se p
fecturum. Tandē cum lacrimis dimisit eū abbas.
Qui p̄gens vidit viroz multitudinem ac muliez
circiter. lxx. cum quibus comitat? est. Concigit
autē vt itinerantib? occurrerent latrones saraceni
i eqs & camelis q? eos iuadentes deuicerunt. Mal
chus autez captiuus ductus est cum vxore alteri?
captiua xp̄iana. tādē deducti corā dñā quadā ip̄az
adozare cōpuli sunt. Quid multa. ouium custos
factus est. & vt securi? & melius curā pastoris
ageret. cōpulerunt gentiles vt carnaliter p̄iugerē
tur captiui. Malchus vero imminente metu mortis
duxit eā i speluncā p̄ scūbente sibi tristitia. ibiq?
accipiens gladium. se inquit velle occidere añqm
eū alteri? vxore adulterare. Cui illa. ne occidas te
quia etiā si velles in me peccare ego pri? mozerer
sed habeto me potius p̄iugem pudicitie q̄ corpis
sperent domini maritū. xp̄us nouerit fratres. faci
le em̄ psuadebim? nuptias. cū nos viderit sic ama
re. Tunc malch? audita virtutis femina. consensit
ei & ut p̄iugē p̄ dilexit. Dixit autē malch?. In tali
matrimonio trāsierūt dies plurimi. nec vnqm̄ car
nem eius vidi. nec ip̄a meā. similiter nec ad inuicē
tetigim?. Cūq? iam fuge nulla haberet suspitō. so
lus in heremo sedens cogitauit vite dulcedmē he
remicaz. hac i cogitātōe voluens animū. nec vul
tu potui celare p̄ceptum. Tunc mulier causam tri
sticie p̄cipiens ait. Et ego similiter tecū fugiā. q̄
plura eadem nocte ceteris dormientib?. acceptis
capris duab? carnes ad viaticū decoqm? et ex pel
libus sacculos nobis facientes portauim?. cucurri
mus. post terga semp̄ aspexim?. Post diem terciū
ecce duos subsequentes nos vidim? camelis insi
dentes. statimq? timentes. vestigijs p̄ arenam nos
p̄ditos intelligimus. sed offerē ad dexterā spec? i
qua nos misim?. licet in ea picula venenatorū ani
malū timerem?. Cūq? insquentes nos. scz domi
nus & seru? nos vocarent vt egredieremur. acces
sit leena & vnū post aliū gutture suffocato intro
traxit. tunc inter gaudium & metū p̄stitui sum?
timebam? em̄ leenā. tunc hora sequente matutina
leena catulum suū defert. nobisq? p̄cesit hospitū.
Exiim? autē ad vesperā. & cepim? camelos quos
ozomedanos vocant p̄pter velocitatē. quib? insi
dentes. decima tandem die ad castra romana per
deserta venimus. oblatiq? tribuno rei ordmē nar
rantes. tandē p̄cio cameloz accepto. ad priorem
abbatiam volui reuertī. sed iā abbate mortuo in
mesopotamiā me monachis tradidi. illāq? virgini
bus dilectā vt sororē p̄mendauī. cui tñ me nō cre
didi vt sororī. **Ex cronicis.** Porro maxim? qui
dā ex impatorio genere descenderat. & p̄stantim
magni p̄sanguine? erat. vnde & p̄tem imperij si
bi cōpetere calūniabat. Qui cū britānie fact? fuisset
rex. cepit sup̄bire atq? tyrannidē exercere con

tra romanū imderium.

XCIH.

De obitu sancti basilij & fide amphiochij.

Sigibertus.

Anno tercio graciani basilij cesariensis
obiit. qui gemina p̄bia. & sanctitate cla
ruerat. Cui de? appens ad p̄cem ei? eum
docuit vt p̄p̄is verbis sanctū sacrificiū p̄secraret
Cui reuelatum est. q? mercurius miles & martir
iulianum impatorem p̄emerit. Qui iuuenē qui ob
amorem virginis sibi p̄ dyabolum oculiare negauit
rat xp̄m. reconciliauit xp̄o. palā alericans cū dya
bolo. Qui impetrauit a deo vt sanct? effrem syr?
grece loqueret. q? peccata peccatrici scripta & si
gna orando oblitauit. His & multis alijs clarus.
dum medicus hebre? iminere sibi mortē p̄ tactum
vene reuera p̄nūciaret. mortem orando i crastinū
distulit. & ita medicum sui ad xp̄m conuertēs fel
citer moriē. **Amphiochij.** Erat iste ioseph in ta
ctu vene pitissimus. quē p̄sciens diuinit? vir san
ctus basilij habitum nostre religionis susceptu
rum. valde amabat eum. & assidue alloquebat eū.
vt discederet de polluta religione. & viā salutis
teneret. Qui nō acquiescebat ei. Cum vero transi
tus viri sancti immineret. duxit eū ad se occasiōe
medicinalis discipline dicēs. Quomō vides circa
me frater. Alle a tactu vene sentiens mortēz immi
nere ait. crede domine sol cum sole occidet hodie
Cui sanctus. Et si non morior vsq? mane qd? Qui
respondit. Nō potest hoc esse dñe. nā vix erit vna
hora anima tua in te. Cui sanct? Et si fuero cras
vsq? ad sextā. quid facies. Qui r̄dit. Ego moriar
Cui sanctus. Etiā moriaris peccato. viuas autez
xp̄o. At ille. Scio quid dicis. & hoc faciam. Tunc
vir sanct? postulauit a deo sibi dare additiōz vite
vt illum saluaret. Veniens autem hebreus iuenit
eum viuente. & p̄stratus adoraui magnum deū
xp̄ianoz. & baptizat? est ab eo. Et p̄pleto miste
rio sacro. vir sanctus migravit ad xp̄m. Videns
autē ioseph q? sicut vir dei dixit sic & requieuit.
cadens super pect? ei? cū lacrimis dicebat. Vere
serue dei si non voluisses. nec mō mortu? fuisses.
crastino autē p̄gregata est multitudo. & duxit ho
nozificum corpus in ecclesiā. Audiens autē & gre
gozi? nazazi episcop? currens & iste aduenit. &
p̄ciens sup̄ honozificum corpus. multumq? lam
tans. hortabat? populum eū decēti honore memo
ratōem eius facere. Simul autē concurrentib?. xii
episcopis deposuerunt eum in archaismo mar
moreo in templo sancti martiris ysichij. Requeuit
autē prima die ianuarii. **Actoz.** Hic amphilo
chius yconii episcop? qui vitā facti basilij descri
psit. legiē aliqñ venisse ad theodosium. petens vt
arrianoz p̄ciliabula de singulis ciuitatib? expelle
ret. Quod ille crudele iudicans nō fecit. Amphilo
chius autē tūc quidē tacens. itez reuert? ē. theo
dosiusq? solenniter salutauit. Archadium vero iam
impatorem stantem iuxta patrē n̄ salutauit. Impa
tor autē putans eum oblitū iuitauit vt eū osculare
tur. At ille Sufficiat ei inquit p̄p̄i? honoz. Impe
rator autē hanc iniuriā filii dicebat suā. Tunc am
philochi? clamauit. Vides impator quō filio tuo
nō magis q̄ tibi pateris iuriā fieri. Similiter ergo
crede. & omnipotentē patrē eos abominari. qui
filiū eius vnigenitum blasphemant. Mirat? impe
rator p̄xim? legē dedit. hereticoz conciliabula p̄
hiberi.

XCV.

De persecutōne iustine imperatricis ariane in

ambrosium. Sigibertus.

Anno graciāni quinto iustina valentiani mater arriana in ambrosiū & omnem sāctam ecclesiā catholicā execrabili odio deseuit. Paulinus. Cū itaq; syriū ad ordinandū ep̄m auenimū ambrosiū prexisset ibiq; iustine regine potentia & multitudine coadunata d̄ ecclia pellere. vt nō ab ip̄o sed ab arrianis ep̄us in eadē ecclesia ordinaret. vna de virgimb; arrianorū ipu dentior ceteris tribunal ei? ascendens. apprehēso eius vestimto cum illū attrahere vellet ad partem mulieruz. vt ab ip̄is cesus ab ecclesia pelleret. audiuit ab eo. **E**t si ego indignus sum tanto sacerdotio te tñ nō uenit vel pfessione tuam in qualemcūq; sacerdotem manus mittere. **V**nde uereri debes ne iudicio dei aliquid tibi euēniat. **Q**uod dictum exitus affirmavit. nā alio die mortuā ad sepulcrum vsq; p̄duxit. gratiam p̄ otumelia rependens. **E**t hoc factum nō leuem aduersarijs meū incussit. **E**t sic in pace ordinato catholico sacerdote mediolanuz reuersus. ibiq; p̄dicte iustine innumeras insidias sustinuit. q̄ munerib; & honoribus oblati. populū extra eum excitabat. p̄mittēs hec illis qui eū de ecclesia raptū ad exilium p̄duxissent. **Q**uod cū multi conātes deo p̄sule pficere nō ualere. vnus infelicioz ceteris euhani? domū sibi iuxta ecclesiā parans in ea carzū ostēuit. quo facilius raptū ac superpositum ad exilium p̄duceret. **S**ed iniquitas ei? in verticem eius descendit. nam post annū eodem die quo se rape eum arbitrabat. i eodem carpeno appositus de eadē domo ad exilium destinatus ē. reputans ip̄e dei iudicio id in se esse ouersū. **C**ui etiā ep̄us dando sumpe? vel alia necessaria solatū p̄cibuit. **S**ed hec homis ofessio nec mulieris nec arrianorū furorem rep̄ssit. qui eū basilicā portionam inuadere niterent. exercitū. armatū ad custodiendas fores ecclesie direxit est vt nemo catholicus ingrederet. **S**ed dñs ad ecclesie sue munitentū militū corda ouertit. vt a uersis scutis ecclie fores seruarēt. nec egredi dimitterēt. sed ingredi ecclesiam catholicā mime p̄hiberēt. insup etiam p̄ catholica fide cū plebe p̄iter acclamarent. **H**oc tpe p̄mū antiphone hymni & uigilie in ecclesia medio lanensi celebrari ceperūt. & martires sancti geruasius & p̄basius se sacerdoti reuelauerunt. **E**rat aut̄ vir quidā arrianorū disputator acrim? ad fidem inconuertibilis & dur?. is in ecclesia ostitue? tractante ep̄o. uidit vt ipse postmodū loquebat̄ angelū ad aurem ei? loquētē. vt uerba angeli ep̄i scop? populo nūciare uideret. **S**igibert? **F**rādis post p̄anum marcomirus p̄ami fili?. & sanno fili? antenozis p̄ncipantē annis. xxxiiii. quoz ducau franci cambriam egressi. confedere sec? renū in opidis germanie. nec multo p? quincimū & eradiū duces romanorū. cum omib; pene suis iuxta treueri deleuerūt. **H**oc tpe wisigothi sine rege fuerunt annis xxiiii. sub theodosio imperatore.

XCVI. De synodo constantinopolitana & prisciliano heresiarcha. Sigibert?

Anno graciāni sexto secūda synod? vniuersalis centū & quinquaginta patrum congregatē constantinopolim. iubente theodosio & annuētē damaso papa. qui macedonū negantē spiritum sanctū deū esse adēnans. cō substantialē patri & filio sp̄m sanctū esse docuit. dans symboli formā. quā tota lacimoz & grecorū p̄fessio in ecclesia. ad missam solennib; dieb; de ca

rat. **H**ic decretū est vt constantinopolis tanq; noue romae ep̄iscopus. post romanū pontificē habeat p̄uilegiū. **P**riscilian? in hispania ep̄iscop? dōcēs heresim sui nois ecclesiā p̄bat. **H**ic p̄sonas scēe trinitatis ofundebat dicens. eundē esse patrē quē filiū quē spiritum sanctū. carnū escas p̄ imūdis spiritibus habebat. coniuges viros a nolentib; feminis. feminas a nolentib; uiris sepabat. opificiū omia carnis non deo uero & bono. s; angelis malis assignabat. animas eiusdē nature & substantie esse dicebat cui? est deus. & eas ad agonē quendā sponcaneū n̄ tñ i teris exercendum. p̄ vii. celos & per quosdam p̄ncipat? gradatim descendere. & i malignū p̄ncipem icurrere. a quo mundū istū factū esse dicebat. atq; ab hoc p̄ncipe p̄ diuersa carnis corpa seminari. homines uero fatalib; stellis colligatos. corpusq; nostrū scdm xii. signa celi opositū esse dicebat. constituēs arietē in capite. taurum in ceruice. geminos in humeris. canez i pectore. leonē in manibus. uirginem in ventre. libram i umbilico. scorpiū in coxis. sagittariū in uirili. aquario in vesica. capricornū in tibiis. pisces in plantis. **S**uper his audiē in concilio ep̄oz. romam petiit ibiq; a sanctis damaso & ambrosio repudiat?. in galliis quoq; in synodo burdegalensi. a factō martino aliisq; hereticis iudicat?. ubi se damnādū intellexit. impatorem maximū appellat. a quo auditus. & ep̄atu pulsus. treueris ab enodio p̄fecto p̄mitur cū multis sequacib; suis. edicēte impatore vt hui? scēe complices in hispania p̄merētur. yrachius & vsacius ep̄i accusatores priscilliani. cōmumone ecclesie p̄uane ab ep̄iscopis nephas dicentib; cuiuscūq; modi hominē ep̄iscopoz accusatōne necari. maxio impatore & aliqub; ep̄iscopis yrachū & vsaciū defendentib;. **E**t hac d̄ causa sanctus martin? a maxio molestā. quia uolebat cōmunicare yrachianis uix tñ obtinuit. vt priscillianiste nō occiderent. **A**nno quoq; p̄notato maxio in galliis transit. p̄tem gallie sibi subditā bitonib; tradit. **I**nde usq; hodie minor britannia appellat. **M**axi? quoz ap̄ treueri sedē ip̄erū sui statuit. graciānū impatorem lugduni p̄mūt. fratres uero eius valentianū silato padis federe. p̄ triennū ytaliam expellit. **H**elmand?. **H**ic iustissimā cū matre sua iustina penā luit exiliū. q̄ & ip̄m arriana heresi polluit. & eminētissimā catholice fidei arcē ambrosium p̄fida obsidione vexauit. nec p̄sqm platis beati geruasii & p̄basij martirum reliquias incorruptis. nephanda incepta deserta sūt.

XCVII. De quibusdā miraculis sancti ambrosii. Paulinus.

Ampozib; graciāni beatus ambrosi? cū ad p̄toziū macedoniū tūc magistrū officiorū. p̄ quodam intercessur? prexisset. et p̄cepto illi? fores clausas inuenisset. ne ingredien di copiā habere posset ait. **E**t tu quidē ad ecclesiā ueniēs. clausis ianuis nequa igrediari inuenies. **Q**uod factum est mortuo graciāno. confugiens em̄ ad ecclesiā patentib; ianuis aditū repire nō poterat. **E**rat autem uir sanct? multis uigiliis & laborib;. & quotidiano ieiunio macerans corpus. **E**rat gaudens cū gaudentib;. & flens cū flentib;. **Q**notiescūq; illi aliq; laps? suos ofess? eēt. ita flebat vt & illū flere p̄pelleret. **C**ū q̄dragēsimūterciū psalmū me excipiente & uidente dictaret. subito in modū scuti corpis breuis caput eius opuit ignis. & paulatim p̄ os ei? tanq; habitator est in

gressus in domum. facta quoque est facies eius velut nix et post ad speciem suam reuersa est. quod cum fieret stupefactus percussus obriguit. nec potuit scribere que ab illo dicebantur donec visio transiit. Quod cum casto dyacono sub cuius cura debebat retulisset. ille gratia dei repletus. aduentum spiritus sancti me vidisse in illo edocuit. Quidam stilio comitis seruum falsas epistolas faciebat tribuere. ita ut tenerentur homines qui ad ministrandum pergebant. quod ut stilio cognouit. homines qui decepti erant. interuentu sacerdotis dimisit. de ipso vero seruo sacerdoti questus est. Quem vir sanctus ad se perductum cum interrogasset. et actorem tanti flagitii deprehendisset ait. Operis illi tradi sathane in interitum carnis. ne talia aliquis in posterum audeat admittere. Quae eodem momento cum adhuc sermo esset in ore sacerdotis. spiritus imundus arreptum cepit discerpe. **S**igiberus. Temporibus quoque graciani in gallia sanctus romanus blaiensis obiit. Ambrosius libros de spiritu sancto ad ipsum gracianum scripsit. Corpore pauli constantinopolis episcopi sub constantio in exilio ab hereticis pro christo suffocatis constantinopolim relatum est cum gloria a theodosio imperatore.

Continentia & capitula. xvij. libri.

Octauusdecimus liber continet historiā annorum xi. tantum quibus ipse senior theodosius. & iter hec flores quosdam sanctorum ambrosii & iohannis crisostomi. sed & flores eradicatis ex libro de gestis patrum qui dicitur padisus. flores quoque metricos poetarum claudiani & prudencij. Habz autē capla. cvii.

De initio impii theodosii senioris. .i.
De impie iustine exilio. & valentiniani nece. .ii.
 Qualiter theodosius eugenium tyrannum vicit. & de antipapa vsino & papa syricio. .iii.
 De vita sancti iohannis anachorite. .iiii.
 De quibusdam eius documentis. .v.
 De exemplis eius contra detractores & contra presumptuosos. .vi.
 Exemplum qualiter dyabolus temptat peccatorem de despatione. & post victoriam de presumptione. .vii.
 Item exemplum eiusdem contra presumptuosos. .viii.
 De sanctis abbatibus sara & sinclitice & dictis earum. .ix.
 De bona indole sancti martini. .x.
 De psecutionibus quas relicta militia sustinuit. & de duobus mortuis quos suscitauit. .xi.
 De vita eius episcopali & monastica. .xii.
 De miraculis eius. .xiii.
 Item de eiusdem. .xiv.
 Adhuc de eiusdem. .xv.
 De eiusdem constantia & equitate. .xvi.
 Quae demouit indias & presens & absens prospiciebat. .xvii.
 Qualiter dyabolus sibi purpuratum apparenter repulit. .xviii.
 Qualiter in incendio temptatorem passus est. .xix.
 De vita sancti maurilii. andeganensis. .xx.
 De quibusdam eius miraculis. .xxi.
 Item de eodem. .xxii.

Theodosii imperatoris

stantio

De promotione eiusdem ad episcopatum. .xxiii.
 De spontaneo eius exilio pro puero mortuo sine baptismo. .xxiiii.
 Qualiter vsqueque questus est & inuentus. .xxv.
 Qualiter ad urbem suam rediit. & profatum puerum suscitauit. .xxvi.
 De ceteris eius miraculis. .xxvii.
 De inuentione corporum geruasii & prothasii martirum. .xxviii.
 De vita & agone sancte agnetis. .xxix.
 De morte filii profecti. & eius suscitacione et martirio virginis. .xxx.
 De his que circa sepulchrum illius gesta et visa sunt. .xxxi.
 De ceteris scriptis sancti ambrosii. .xxxii.
 Flores eiusdem de moribus episcopi. .xxxiii.
 De modestia et verecundia. .xxxiiii.
 De iusticia et beneficentia. .xxxv.
 De fortitudine et prudentia. .xxxvi.
 De bonitate et liberalitate. .xxxvii.
 De otio fructuosum et de pietate. .xxxviii.
 De fidelitate et amicitia. .xxxix.
 De iniuriis illatis ambrosio et de gestis eiusdem. .xl.
 Adhuc de gestis eiusdem. .xli.
 De vita sancti iohannis crisostomi. et libris eius. .xlii.
 Sententie eiusdem de hoc quod verus hominis bonum nullus auferre potest. diuitie vero bone sunt. .xliiii.
 Inuentione contra illos qui euangelium documeta non seruant. .xliiiii.
 De vera cordis operatione quomodo haberi possit. .xlv.
 De origine sancti augustini et erroribus adulescentie eius. .xlvi.
 De studiis et eius doctrina seculari. .xlvii.
 De compunctione et lacrimis eius. .xlviii.
 De studio eius in sacris libris et eius baptismo. .xlix.
 De libris quos ante baptismum suum scripsit. .l.
 De promotione eius in ecclesia yponensi. .li.
 Qualiter vixit in episcopali dignitate. .lii.
 De facinore theodosii thessalonicenses commissio pro quo excommunicatus est ab ambrosio. .liiii.
 De compunctione eius et humili postulatione ab solutione eius. et de correctioe coiceti et absolute theodosii. .lv.
 Quae placella imperatrix intendebat pauperibus sustentandis. ipse vero theodosius ydolis euerendis. .lv.
 De subuersione templi iouis apud apamiam. .lvi.
 De subuersione serapis in alexandria. .lvii.
 De flagitiis tyranni sacerdotis in templo dolo commisis. .lviii.
 De simulacro symie. et inundatione nili contra paganorum opinionem. .lix.
 De dispersione ossium beati iohannis baptiste et reuelatione capitis eius. .lx.
 De translatione eiusdem ab alexandria in aquitaniam. .lxi.
 De prudentia poeta et quibusdam actis hieronimi. .lxii.
 De gestis et dictis sancti arsenii abbatum. .lxiii.
 De puero nato gemello et libro eradicatis de padisus. .lxiiii.
 Narratio eiusdem de sancto isidoro alexandrino presbitero. .lxv.
 De sancto dorotheo thebano. .lxvi.
 De dido alexandrino et eius narrationibus. .lxvii.
 De sanctis viris amone et pambos. .lxviii.
 De sancto ammonio et bentamin. .lxix.
 De machario egiptio. .lxx.
 De alio machario alexandrino. .lxxi.

Venerabilis

Augustinus

Ambrosius

John Crisostomus

Augustinus